Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 382 Wydanie P

Poznań, czwartek dnia 20 sierpnia 1936

Rok 31

Nauka z olimpjady

Błędem nie do wybaczenia byłoby patrzenie na wyniki XI igrzysk olimpijskich w Berlinie wyłącznie ze sportowego punktu widzenia, a niedojrzenia społeczno-politycznego znaczenia zawodnictwa sportowego.

W ciągu lat powojennych nastąpił żywiołowy rozwój sportu. W życiu wewnętrznem narodów wyrósł on na czynnik masowego wychowawcy fizycznego. Szybko też zostało dostrzeżone ogromne znaczenie tego czynnika w państwach, tryskających wielką energją życiową, przedewszystkiem we Włoszech, Niemczech i Rosji Sowieckiej. Śledząc za tajemnicą narodowego powodzenia Anglji, poznano, że swą świeżość, młodość i ruchliwość życiową naród ten zawdzięcza upowszechnieniu sportów, wyhodowaniu typu człowieka o nieprzeciętnem z światowego punktu widzenia nagromadzeniu energji i radości życia. Ojczyznę sportów, Anglję, zaczęto więc i na tem polu szybko i szeroko naśladować.

Jak grzyby po deszczu wyrastają w różnych krajach instytuty wychowania fizycznego, kultury fizycznej, zdrowia narodowego, przygotowania sportowego i t. d. Bez względu na nazwę mają na oku ten sam cel. Wciągnięcie najszerszych mas społeczeństwa do zajęć sportowych i nakłonienie ich tą drogą do wyścigu o poprawę tężyzny fizycznej; — z myślą o tem, że pośrednio dokona się również tą drogą walka o miejsce narodu pod słońcem.

Ostatnia berlińska olimpjada dała znowu sposobność do częściowego skontrolowania wyników pracy i jej postępów w ciągu minionych lat w poszczególnych krajach. Jedni zamykają bilans saldem dodatnim, inni z wynikiem ujemnym.

Wyniki, osiągnięte przez drużynę Polaków, występujących pod biało-czerwonemi barwami, są zdecydowanie gorsze, aniżeli przed czterema laty na olimpjadzie w Los Angeles. W klasyfikacji ogólnej Polska znalazła się w zespole 32 drużyn, osiągających jakieś wyniki na olimpjadzie, na 19 miejscu. Odległość, dzieląca nas od czołówki sportu światowego, w której znaleźli się Niemcy, Stany Zjednoczone, Włochy, Francja, mała Finlandja i Węgry, jest ogromna.

Na 130 złotych medali, będących wyróżnieniem najwyższej sprawności jednostkowej lub zbiorowej w pewnej gałęzi sportu, Polacy nie zdobyli ani jednego medalu. Znaczenie po stokroć większe od złotych, srebrnych i bronzowych medali ma fakt, że lata ostatnie, podczas których liczne narody podniosły typ fizyczny swego obywatela, w Polsce uległy zaprzepaszczeniu.

Jest to czemś znacznie gorszem, aniżeli przepadek dużych wkładów pieniężnych, które czyniono w interesie podniesienia polskiej tężyzny fizycznej.

Pokazało się teraz arcyjaskrawo, że nie wystarczy budować pięknych pałaców w rodzaju warszawskiego Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego na Bielanach, lecz, że ważniejsze jest zakładanie choćby najskromniejszych boisk w każdej miejscowości z przydziałem odpowiednio przeszkolonego instruktora wychowania fizycznego, społecznika, a nie urzędnika lub galaretowatego — chwiejnego politykiera.

Ten typ ludzi oraz kierownictwo całej tej dziedziny ponoszą odpowiedzialność za to, że przysposobienie wojskowe i wychowanie fizyczne, w zasadzie dobrze pomyślane i mogące odegrać dużą rolę w podniesieniu tężyzny fizycznej, nie spełniły swego zadania. Zamiast stać się instytucją narodową, powszechną, P. W. i W. F. przemieniły się w narzędzia walki politycznej. Forsowanie ideologji strzeleckiej, odrzucanej przez większą część społeczeństwa, dopełniło reszty.

Czynnik społeczny, obywatelski, krótko mówiąc, większość narodu, znalazła się poza ramami P. W. i W. F. Pozostali tam w charakterze czynników kierowniczych ludzie, żyjący z tej instytucji. Szybko też przemieniła się ona w cieplarnię, z której, rzecz oczywista, nie mogły wyrosnąć jednostki, zdolne do szerszej konkurencji sportowej. Natomiast organizacje społeczne wychowania fizycznego, jak „Sokół", rozmaite związki sportowe i t. p., dopiero w ostatnim czasie doczekały się tego, że patrzy się na nie łaskawiej.

Dopóki w Polsce nie zastosuje się metod wychowania fizycznego, przyjętych w świecie, mianowicie, ażeby cały naród wciągnąć do współzawodnictwa sportowego na podstawie równego i bezstronnego ustosunkowania się do poszczególnych grup i organizacyj, tak długo szkoda snuć złudzenia o poprawie typu fizycznego Polaka.

Obserwatorzy olimpjady stwierdzają zgodnie, że fizycznie Polacy przedstawiali się nieszczególnie: zarówno pod względem wzrostu, jak budowy ciała. Odbijali wyraźnie od okazale wyglądających Skandynawów, Amerykanów, Włochów, Niemców i t. d. Na olimpjadę wysłano z Polski niewątpliwie element o szczytowej klasie fizycznej. Jaki więc musi być dopiero stan fizyczny przeciętnego Polaka?

Odpowiedź na to dają m. in. nasze komisje poborowe, stwierdzające znaczne pogorszenie jakości rekruta w ostatnich latach. Zagranicą rzecz ma się odwrotnie; w Niemczech naprzykład wybierano ze 100 poborowych przed wojną około 60. Obecnie liczba ta podniosła się do przeszło 70. Na ziemiach polskich natomiast, gdzie według statystyk z lat 1910—1914 wybierano również około 60 na 100 w wieku poborowym, liczba ta spadła ostatnio poniżej 50.

Obok cyfr tych nie wolno przechodzić z zamkniętemi oczami. Co one wyrażają, z tego zdają sobie najlepiej sprawę wojskowi, podnoszący uzasadniony alarm, że przy dalszem opadaniu na siłach elementu przedstawianego komisjom poborowym, żołnierzowi naszemu będzie w przyszłej wojnie trudno sprostać siłą, wytrzymałością, wytrwałością i duchową odpornością wojskom nieprzyjacielskim.

Dochodzimy do drugiej części omawianego zagadnienia, mianowicie nędzy ekonomicznej, w której bytuje lwia część społeczeństwa polskiego. Jak łatwo stwierdzić w Małym Roczniku Statystycznym na rok 1936 Polska przoduje wśród narodów w spożyciu ziemniaków o niedostatecznej wartości odżywczej, jeżeli nie są zjadane w połączeniu z odpowiedniemi ilościami nabiału, tłuszczy, mięsa, jarzyn różnogatunkowych i t. d. Cukru np. spożywa Polak pięć razy mniej, aniżeli Anglik, Amerykanin i Szwed, a 2 i pół razy mniej od Niemca. Podobny stosunek zachodzi w spożywaniu tłuszczów i mięsa. Zapychanie żołądków kartoflami, przy niedostatku tłuszczów, mięsa, cukru, chleba i t. d. jest oczywiście dowodem biedy, tych wszystkich trudności gospodarczych, które w ciągu minionego 10-lecia się pogłębiły.

Bez poprawy gospodarczej, której nie można sobie zresztą wyobrazić bez równoczesnych, głęboko sięgających zmian społeczno - politycznych w życiu polskiem, nie do pomyślenia jest podniesienie kultury fizycznej, zdrowotności i typu ludzkiego w Polsce. Sport, wychowanie fizyczne, jako narzędzie działania w tym kierunku będą bezsilne, jeżeli uprzednio nie nastąpią wspomniane zmiany.

Sport na Zachodzie, w Niemczech i we Włoszech, okrzepł i nabrał prężności u zdroju myśli narodowej, którą te państwa żyją i kroczą ku przyszłości. W krajach tych, tryskających energją życiową, ludność w sporcie wyładowuje swój dynamizm do tej chwili, dopóki nie kieruje się go ku działaniom wojennym, jak to niedawno uczynili Włosi na ziemi afrykańskiej.

Jeżeli chodzi o naszego sąsiada zachodniego, to wypada jeszcze wspomnieć, że w r. 1932 na olimpjadzie w Los Angeles Niemcy zajęli szóste miejsce. Po upływie czterech lat narodowo-socjalistyczne Niemcy, dzięki wciągnięciu do sportu i wychowania fizycznego całego narodu, wydobyły zeń siłę, która pozwoliła im zająć zwycięsko pierwsze miejsce. Skojarzyła Niemców w dążeniu do tymczasem sportowego zwycięstwa — ideologja narodowa.

Nauka stąd dla Polski: trzeba pójść śladem zwycięzców.

W numerze wczorajszym podaliśmy ostateczną punktację igrzysk olimpijskich, z której wynika, że zajęliśmy dalekie 19. miejsce w klasyfikacji państw. Bilans naszych dotychczasowych startów na olimpjadach najlepiej uprzytomni nam naszą berlińską klęskę.

W roku 1924 wysłaliśmy 9 zawodników na igrzyska zimowe do Chamonix. Nie zdobyliśmy wówczas żadnego punktu. — Do Paryża wyjechało 72 zawodników. — Czwórka kolarska Lange, Stankiewicz, Łazarski i Szymczyk zajęła drugie miejsce; por. Królikiewicz na Picadorze zajął trzecie miejsce w skokach. W ogólnej punktacji zajęliśmy na 44 startujące państwa 25. miejsce z 3 punktami.

W St. Moritz w roku 1928 nie uzyskaliśmy żadnego punktu. Startowało 33 zawodników. W Amsterdamie przy 100 startujących zajęliśmy na 45 narodów 17. miejsce z 8 punktami. Konopacka zdobyła złoty medal w dysku, ekipa Antoniewicz, Rómmel i Gzowski zajęła drugie miejsce w skokach, ekipa Szosland, Rómmel i Trenkwald trzecie w konkursie wszechstronności konia; w szablach zajęliśmy trzecie miejsce w składzie: Pappie, Friedrich, Małecki, Laskowski i Segda. Również trzecie miejsce zajęła czwórka wioślarska w składzie: Bronikowski, Jankowski, Birkholc, Ormanowski, st. Drewek.

W roku 1932 startowało na igrzyskach zimowych w Lake Placid 16 zawodników, którzy nie uzyskali żadnego punktu. W Los Angeles uczestniczyło 20 Polaków. — Zajęliśmy z 12 punktami 12 miejsce na 39 startujących państw. Kusociński zwyciężył w biegu na 10.000 m. Walasiewiczówna w biegu na 100 m. Dwójka ze sternikiem w składzie Braun i Ślązak pod sterem Skolimowskiego zajęła drugie miejsce. Trzecie miejsca zajęli: Wajsówna w dysku, dwójka bez sternika Budzyński i Mikołajczak, czwórka ze sternikiem w składzie Braun, Ślązak, Urban, Kobyliński, st. Skolimowski i drużyna szablowa w składzie Papee, Suski, Segda, Nycz, Friedrich i Dobrowolski.

W tegorocznych igrzyskach zimowych w Garmisch-Partenkirchen startowało 25 zawodników, którzy nie zdobyli żadnego punktu. W Berlinie uczestniczyło 122 zawodników. Z dziewięciu zdobytych punktów nasze panie uzyskały 5. Walasiewiczówna była druga w biegu na 100 m, Wajsówna druga w dysku, Kwaśniewska trzecia w oszczepie. Ekipa nasza w składzie Rojcewicz, Kulesza i Kawecki zajęła drugie miejsce w militari, Karaś trzecie miejsce w strzelaniu, Verey i Ustupski trzecie miejsce w dwójkach.

Na czterech olimpjadach, przez nas obesłanych, zdobyliśmy ogółem 32 punkty. Lekkoatleci uzyskali 15 p., wioślarze i jeźdźcy po 6, szermierze i kolarze po 2 i 1 za strzelanie.

O francuską politykę zagraniczną

Paryż. (PAT). Deputowany Gaston Martin ogłasza w radykalnej „Oeuvre" artykuł o sytuacji dyplomatycznej Francji.

Sytuacja ta, zdaniem autora, pozostawia dużo do życzenia. Francja niema obecnie w Europie ani jednej bezwzględnej przyjaźni. Anglja po sprawie abisyńskiej może się przyłączyć do zajmowanego przez Francję stanowiska tylko w wypadku, gdyby tego bezwzględnie wymagały interesy brytyjskie. Autor wskazuje następnie na politykę belgijską, która akcentuje swoją samodzielność i na Małą Ententę, która jest rozbita i dogorywa. Jugosławja bowiem zwraca się obecnie raczej w kierunku Anglji niż Francji, a Czechosłowacja jest otoczona. Omówiwszy stosunki polsko - francuskie Gaston Martin przechodzi do stosunków sowiecko - francuskich i stwierdza, że we Francji zdają sobie sprawę z tego, iż Związek Sowiecki zyskał od Francji o wiele więcej, niż dał. Węzły przyjaźni, łączące Francję z poszczególnemi państwami, kruszą się i za ten stan rzeczy, zdaniem autora, ponoszą odpowiedzialność wszystkie rządy francuskie od czasów Poincare'go. Należy, aby Francja prowadziła energiczną i planową politykę.

Siły narodowe w Hiszpanji biorą górę

Po upadku Cartageny — Ciekawe wywody pisma „Manchester Guardian" — Rozprzężenie w Barcelonie i Madycie

Paryż. (PAT). W kołach prasowych podkreślają jako fakt pierwszorzędnego znaczenia, że oddziały legji marokańskiej zostały już przetransportowane na front północny i znajdują się w Valladolid i Burgos. Poza tem, według ostatnich informacyj, legjoniści mają już zajmować poszczególne odcinki na froncie Guadarrama. Jest to dowodem że powstańcy posiadają najzupełniej swobodne i pewne połączenie kolejowe między południem a północą.

Za sukces powstańców uważane jest również nawiązanie łączności między armją, operującą koło Saragossy a wojskami gen. Moli z Valladolid. Powstańcy mianowicie obsadzili miasto Siguenza. Naczelne dowództwo wojsk rządowych, chcąc przeciąć tę łączność, zorganizowało specjalną kolumnę operacyjną, złożoną z 200 samochodów ciężarowych, wypełnionych wojskiem i milicją, i pchnęło ją w dniu wczorajszym szosą, prowadzącą z Guadalajarra w kierunku Atienza. Obsadzenie Atienzy zdecydowałoby o przerwaniu łączności między dwiema armjami powstańczemi i zagroziłoby oddziałom, znajdującym się w Siguenza. Jednak kolumna rządowa została zaatakowana przez eskadrę samolotów powstańczych i, po gwałtownym ataku bombowym, prawie zupełnie rozbita.

W godzinach wieczornych nadeszło do Paryża potwierdzenie wiadomości o opanowaniu przez powstańców Cartageny.

Paryż. (ATE). Gen. Queipo de Llano w komunikacie, ogłoszonym za pośrednictwem radjostacji sewilskiej, podaje, że admirał dowodzący eskadrą floty rządowej w Cartagena, przyłączył się do powstania. Admirał zajął forty nadbrzeżne oraz umocnienia panujące nad miastem i portem i trzyma całkowicie miasto i port w swej władzy.

Paryż. (Tel. wł.). Dzienniki poranne wskazują na doniosłość przystąpienia Cartageny do powstania. Cartagena, Ferrol i Cadiz stanowią trzy bazy dla hiszpańskiej marynarki, które w chwili obecnej znajdują się wszystkie w posiadaniu powstańców. Poza tem nie bez znaczenia jest fakt, że Cartagena oddalona jest zaledwie 50 km od Murcii i 100 km od Alicante. Port i miasto otoczone są wysokiemi górami i zabezpieczone od strony morza silnemi fortami, uzbrojonemi w najnowszego systemu działa Wickersa.

Przez przystąpienie Cartageny do ruchu narodowego stracił Madryt najważniejszą stocznię statków wojennych. Statki rządowe straciły warsztaty naprawy. W Cartagenie znajduje się również największa hiszpańska fabryka prochu, oraz w oddaleniu trzech kilometrów miasteczko La Union, wielka kopalnia ołowiu. W takiem samem mniej więcej oddaleniu znajduje się jedyna hiszpańska baza dla hydroplanów, w Los Alcazares. Strategiczne znaczenie Cartageny dla powstania, jest zatem bardzo wielkie.

Londyn. (PAT). Korespondent dyplomatyczny „Manchester Guardian", donosząc o pomocy otrzymywanej przez powstańców hiszpańskich z zagranicy twierdzi, że z ogólnej liczby 38.000 żołnierzy marokańskich, zarówno tubylców jak i Hiszpanów, dotychczas przewiezionych zostało do Hiszpanji 18.000. Gen. Franco rozporządza licznemi samolotami, doskonałą artylerją i całym sztabem ekspertów i doradców technicznych, natomiast uzbrojenie sił rządowych jest znacznie słabsze, i daje się odczuwać brak amunicji dla artylerji i karabinów. Wojska rządowe otrzymały pewną ilość samolotów pasażerskich z Francji, lecz samoloty te, pilotowane przez Hiszpanów, nie mogą dorównać doskonale wyposażonym samolotom powstańców, pilotowanym po części przez lotników włoskich i niemieckich.

Z W. Brytanji nie wysłano sprzętu wojennego do Hiszpanji, ale według dziennika, powstańcy otrzymali znaczne sumy od city londyńskiej, gdzie sumy określane być mają jako „ubezpieczenie przeciwko komunizmowi".

Dziennik twierdzi, że zarówno pomoc włoska, jak i niemiecka dla powstańców, była zapewniona jeszcze przed wybuchem powstania. Tak np. eskadra samolotów włoskich odkomenderowana być miała już w nocy z 17 na 18 lipca. Nie zostało, zdaniem dziennika, ustalone, czy istniało w tej sprawie porozumienie między Berlinem a Rzymem. W Rzymie istnieje podobno pewne zaniepokojenie z powodu daleko idącej ingerencji niemieckiej.

Według otrzymanych w Londynie informacyj — pisze dziennik — Włosi głównie interesują się Ceutą, zaś Niemcy Marokkiem i wyspami balearskiemi. Powstańcy nie przyrzekli Włochom odstąpienia Ceuty, natomiast mieli podobno pozwolić, aby Włosi korzystali z portu jako z bazy, oraz zgodzić się na zbudowanie fortyfikacyj. Projektowane jest podobne porozumienie z Niemcami co do wysp balearskich. W Marokku w razie zwycięstwa powstańców, zarówno Niemcy, jak i Włosi otrzymać mają pewne koncesje gospodarcze — kończy dziennik.

W Barcelonie i Madrycie

Paryż. (ATE). „Echo de Paris" podaje przejęte komunikaty jednej z krótkofalowych tajnych stacyj w Madrycie, informujące co wieczór o sytuacji w stolicy Hiszpanji. W komunikacie wczorajszym podano naprzykład, że członkowie milicji w Madrycie sprzedają jawnie broń podejrzanym elementom. Za rewolwery płacono po 100, a za karabiny po 250 pesetów. W poniedziałek rano zmuszono wszystkich więźniów politycznych do uczestniczenia w egzekucji gen. Faujal i płk. Quintana.

Agencja Fournier donosi z Madrytu, że dotychczas 11 generałów powstańczych, którzy dostali się w ręce rządu madryckiego, straciło życie czy to na skutek wyroków sądowych, czy też w innych okolicznościach. Poza tem w więzieniu przebywa 18 generałów.

Barcelona. (PAT). Komitet naczelny konfederacji pracy ogłosił odezwę, w której oświadcza, że powstańcy w miejscowościach opanowanych przez nich sieją śmierć i pożogę. Faszyzm jest okropniejszy — głosi odezwa — niż sobie wyobrażaliśmy. Trzeba go zwalczać bez pardonu z całą stanowczością. Jest to walka na śmierć i życie, która zakończyć się musi całkowitym triumfem uzbrojonego ludu.

Departament wojenny wydał rozkaz, wzywający wszystkich obywateli, z wyjątkiem milicji do oddania broni i nabojów w ciągu 48 godzin.

Szefem wydziału porządku i bezpieczeństwa mianowany został Juan Sancho, który był w swoim czasie skazany za udział w ruchu katalońskim w 1934 r. na 12 lat więzienia.

Na wyspie Ibiza rozstrzelano z wyroku sądu wojennego przywódcę powstania lokalnego gen. Mestres.

Położenie na frontach walk

Paryż. (ATE). „Paris Soir" donosi z Hendaye, że powstańcy wystosowali we wtorek ultimatum do wojsk rządowych, broniących San Sebastian. Powstańcy żądają natychmiastowej kapitulacji, w innym razie zdecydowani są na podjęcie nieubłaganego boju, jak to miało miejsce pod Badajoz. Zdaniem dziennika wojska rządowe odrzucą ultimatum powstańców, wobec czego już w najbliższych godzinach należy liczyć się z rozpoczęciem generalnego natarcia na San Sebastian i Irun od strony lądu i morza. Irun jest już ze wszystkich stron otoczony.

Paryż. (PAT). Z pogranicza hiszpańskiego donoszą, że wszystkie wysiłki wojsk powstańczych na froncie północno-nawarskim, skoncentrowane są w kierunku portu Pasajes, będącego głównem źródłem zaopatrzenia wojsk rządowych. Wedle opinji dowództwa powstańczego, Pasajes ma upaść w ciągu tego tygodnia, który zarazem ma być ostatnim okresem walk na froncie północnym.

Londyn. (ATE). Według uzupełniających informacyj o walkach, stoczonych na wyspie Majorka, okazuje się, że wojska rządowe, które okopały się w rejonie grot miasta Porto Christo, wyparte zostały ze swych pozycyj po niezwykle krwawej bitwie. Oddziały rządowe zostały w walce tej całkowicie rozniesione. W ręce powstańców wpadło jedno działo polowe, 21 karabinów maszynowych oraz samochód pancerny.

NIEŚCISŁA WIADOMOŚĆ

Berlin. (PAT). Wczoraj rozeszła się tu sensacyjna wiadomość o rzekomym desancie załogi krążownika „Deutschland" na wyspie hiszpańskiej Malorka. Informacja ta była nieścisła. Jak się wyjaśniło, była ona wynikiem niejasnych wiadomości, nadeszłych do Berlina, że marynarze niemieccy w czasie walk na Malorce współdziałali w ratowaniu zbiegów politycznych.

Nota z Burgos do Paryża

Paryż. (PAT) „Agence Economique et Financière" donosi, że rząd powstańczy w Burgos wystosował do rządu francuskiego notę, protestującą przeciwko wysyłkom broni i przejmowaniu przez Francję poważnych ładunków złota, należących do Banku Hiszpańskiego.

Rząd w Burgos oświadczył w powyższej nocie, że w chwili obecnej władza jego rozpościera się na 76 procent obszaru Hiszpanji. W zakończeniu rząd w Burgos wyraża nadzieję, że wkrótce nawiąże jak najlepsze stosunki z Francją, „szlachetnym narodem sąsiednim".

Konferencje

Warszawa. (Tel. wł.) Okazuje się, że podczas wczorajszej konferencji na zamku Pana Prezydenta z premjerem i wicepremjerem były omawiane sprawy aktualne, mianowicie kierownicy rządu składali sprawozdanie z sytuacji gospodarczej i politycznej państwa. Był także omawiany rezultat wizyty gen. Gamelina.

Na zamku był wczoraj przyjęty także gen. Rydz-Śmigły. Pan Prezydent po konferencjach wyjechał z Warszawy. (w)

Warszawa. (Tel. wł.). W niezadługim czasie do pałacu pokanclerskiego w Runowie Krajńskiem (pow. wyrzyski pod Bydgoszczą) przyjedzie Pan Prezydent wraz z małżonką i gabinetami cywilnym i wojskowym na wypoczynek. (w)

Rewizyta w Paryżu

Warszawa. (Tel. wł.) Wyjazd gen. Rydza-Śmigłego do Francji nastąpi w końcu sierpnia albo w pierwszych dniach września. Pobyt jego we Francji potrwa około tygodnia. Skład delegacji dotąd nie jest jeszcze ustalony. (w)

Francja wzmacnia obronę wybrzeży

Paryż. (PAT). Minister marynarki przystąpił do metodycznej akcji, celem wzmocnienia obrony wybrzeży Francji i francuskich kolonij w Afryce północnej. Minister marynarki Gasnier - Duparc, w porozumieniu z ministrem obrony narodowej i lotnictwa, wypracował program inspekcji poszczególnych urządzeń obronnych wybrzeży, jak również jednostek lotnictwa morskiego. Inspekcja ta, zakrojona na większą skalę, odbędzie się we wrześniu i w początkach października.

Kongres fancuskiej partji radykalnej

Paryż. (PAT). W łonie partji radykalnej rozpoczęły się poważne przygotowania do wielkiego kongresu partyjnego, jaki odbędzie się w dniach 8—11 października w Biarritz. Kongres oczekiwany jest w kołach politycznych z wielkiem zainteresowaniem, gdyż będzie to pierwszy kongres partji radykalnej po objęciu władzy we Francji przez rząd „frontu ludowego". Obradom kongresu przewodniczyć będzie prezes partji Daladier. Poza tem w kongresie wezmą udział wszyscy ministrowie i podsekretarze stanu, wchodzący do rządu z ramienia partji radykalnej.

Na porządku dziennym poza zagadnieniami natury ogólno - politycznej figurują również sprawy zmiany statutu partji, czego domagają się liczne federacje prowincjonalne. Otwarcie obrad kongresu będzie rozpoczęciem po przerwie wakacyjnej pełnego jesiennego sezonu politycznego.

Angielska rada gabinetowa

Londyn. (ATE). Min. spr. zagr. Eden powraca dziś do Londynu, gdzie uczestniczyć będzie w obradach wydziału spraw zagranicznych gabinetu angielskiego. Obradom tym przewodniczyć miał premjer Baldwin, który jednak, jak informują w kołach politycznych, przybędzie do Londynu dopiero w czwartek i uczestniczyć będzie w zwołanej na ten dzień radzie gabinetowej.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 19. 8. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poż. konwers. 46,50 oraz za 4% premj. dol. 47,— przy braku oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% listy złotowe 40,—, natomiast obracano 4% listy konwert. po 39,—. W końcu poszukiwano 4½% listy złote w złocie po 43,— bez oddawców.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 98,50.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poż. konwers. 46,50 P.
4% poż. premj. dol., serja III 47,— P.
4½% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 40,— P.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 39,— +

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 98,50 P.
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 19. 8. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:
STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 753 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orjentacyjne:

Żyto nowe, zdrowe, suche	14,50— 14,75
Usposobienie stałe.	
Pszenica (Usposob. stałe)	21,25— 21,50
Jęczmień 630—640 g/l.	15,75— 16,25
Jęczmień 667—676 g/l.	17,00— 17,25
Usposobienie spokojne.	
Owies nowy	13,25— 14,00
Usposobienie spokojne.	
Maka	
żytnia wyciąg. 0-30% wł. w.	23,00— 23,25
żytnia gat. I 0-50% wł. w.	22,50— 22,75
żytnia gat. I 0-65% wł. w.	21,50— 22,00
żytnia gat. II 50-65% wł. w.	16,25— 17,25
żytnia pośl. pon. 65% wł. w.	14,75— 15,75
Usposobienie stałe.	
pszenna gat. I wyc. 0-20% wł. w.	35,25— 37,00
pszenna gat. IA 0-45% wł. w.	34,50— 35,00
pszenna gat. IB 0-55% wł. w.	33,50— 34,00
pszenna gat. IC 0-60% wł. w.	33,00— 33,50
pszenna gat. ID 0-65% wł. w.	32,00— 32,50
pszenna gat. IIA 20-55% wł. w.	31,25— 31,75
pszenna gat. IIB 20-65% wł. w.	30,75— 31,25
pszenna gat. IID 45-65% wł. w.	28,25— 28,75
pszenna gat. IIF 55-65% wł. w.	24,00— 24,50
pszenna gat. IIG 60-65% wł. w.	22,50— 23,00
pszenna gat. IIIA 60-70% wł. w.	20,50— 21,00
pszenna gat. IIIB 70-75% wł. w.	18,50— 19,00
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie stand.	10,00— 10,50
Otręby pszenne grube stand.	10,50— 11,00
Otręby pszenne średnie stand.	9,50— 10,25
Otręby jęczmienne	10,75— 12,00
Rzepak zimowy	33,00— 34,00
Groch Viktoria	21,00— 24,00
Groch Folgera	21,00— 23,00
Mak niebieski	47,00— 51,00
Inkarnatka	34,00— 37,50
Makuch lniany w taflach	17,25— 17,50
Makuch rzepak. w taflach	13,50— 13,75
Słoma pszenna luzem	1,40— 1,65
„ pszenna prasowana	1,90— 2,15
„ żytnia luzem	1,50— 1,75
„ żytnia prasowan.	2,25— 2,50
„ owsiana luzem	1,75— 2,00
„ owsiana prasowana	2,25— 2,50
„ jęczmienna luzem	1,40— 1,65
„ jęczmienna prasowana	1,90— 2,15
Siano zwykłe luzem	4,00— 4,50
„ zwykłe prasowane	4,50— 5,00
„ nadnoteckie luzem	5,00— 5,50
„ nadnoteckie prasowane	6,00— 6,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Ogólny obrót: 2893 tonn, w tem żyta 632 tonn, pszenicy 265 tonn, jęczmienia 517 tonn, owsa 115 tonn.

Kobiety i matki, nie zwlekajcie — zapisujcie się do LOPP. i nauczcie się na kursach bronić siebie i swych najbliższych. Zapisy do Kół Kobiecych LOPP. przyjmuje Ośrodek Propagandy LOPP. przy ul. 27 Grudnia 19 i Biuro Okręgu Wojewódzkiego LOPP. przy ul. Fredry nr. 3, m. 4, I piętro.

Los pisowni polskiej

W rozprawce poprzedniej (p. t. „Chybiona naprawa pisowni" K. P. nr. 380) bardzo ostro oceniłem chybioną pracę słynnego dziś w Polsce Komitetu Ortograficznego. Mógłby mi kto atoli taki zarzut postawić, że dziwne to i wątpliwe się wydaje, aby dwudziestu kilku uczonych językoznawców miało się tak dalece mylić, że ktoś (jak ja mianowicie), nie będąc zawodowcem, miałby prawo tak ostry sąd o ich pracy wydawać. Pragnę tedy od tej strony w oczach czytelników się zabezpieczyć i w krótkich słowach wyjaśnić, od kogo właściwie los pisowni zależy: od komitetów przez ministerstwa i akademje stanowionych, czy raczej od wolnych w danej dziedzinie myślicieli i pisarzy polskich?

Zacznijmy od przypomnienia powszechnie znanej reguły, że szewc bez butów chodzi. Kiedy pewnego razu w rozmowie towarzyskiej powiedziałem, że najgorzej po polsku piszą dziennikarze, znany dziennikarz warszawski pan Incydent Definitywny wniósł poprawkę, że jeszcze gorzej piszą uczeni językoznawcy. I miał słuszność. Uczeni znawcy mowy ludzkiej bywają doskonałymi filozofami języków, ich analitykami, psychologami, a nadewszystko — ich historykami, ale zazwyczaj okropnym piszą stylem, a dla żywego języka współczesnego, zwłaszcza, jak polski, młodego, w jego szybkim, a czasem irracjonalnym rozwoju najmniejszego nie mają czucia.

Mówię „czucia", bo mowa prawie w całości jest tworem artyzmu gromadnego, i można rzec, że język jest poematem narodu, który go stworzył. Uczony może filozofować nad sztuką, psychologować i historyzować, ale tworzyć w niej nie może. Tak samo w stosunku do mowy — uczony językoznawca. A że pisownia w znacznym stopniu zależy od wymowy oraz od wielu poczuć, których cechę wspólną stanowi to, co nazywamy zmysłem artystycznym, więc uczeni mało tu mają do powiedzenia. Powinni tylko być posłuszni tym, którzy biorą udział w twórczości językowej, a zresztą — i pomagać im w skromnym zakresie swojej wiedzy zawodowej. Ale nic więcej!

A kto w narodzie bierze udział w twórczości językowej? Przedewszystkiem — lud, a następnie — warstwy oświecone oraz utalentowani pisarze. W pisowni zaś, która jest cząstką mowy mówionej, pisarze z natury rzeczy odgrywają rolę rozstrzygającą, oni bowiem dzięki powołaniu i pracy zawodowej muszą dbać o pisownię, jako o wytworne i czułe narzędzie własnej twórczości swojej, własnej duszy i umysłu. Czemkolwiek ci pisarze są — poetami, filozofami, czy publicystami, w każdym z nich tai się i prędzej czy później dochodzi do głosu wielbiciel mowy narodowej, jej znawca, jej twórca i jej obrońca. Nie dziw, że oni również najbardziej są otrzaskani z pisownią, a będąc wolnymi, to znaczy — żadną doktryną filologiczną wogóle, a ortograficzną w szczególności nie związani, świadomie, a czasem bezwiednie nowe sposoby pisania, zazwyczaj z duchem języka zgodne, logiczne i życiowe wprowadzają.

Komitet Ortograficzny, do naprawy i ustalenia pisowni powołany, powinien był przedewszystkiem oprzeć się na dokładnej znajomości pisowni, jaką stosują, lub pragną stosować (wbrew zecerom i redakcjom) najlepsi pisarze współcześni, do czego, między innemi, odpowiednia ankieta przez Komitet rozesłana, dzielnie dopomócby mogła. Niestety, Komitet zaniedbał tej drogi, a nawet w komunikatach swoich głosił w tej sprawie wiadomości przeciwne temu, co w bieżącem życiu wolnej pisowni współczesnej działo się i samodzielnie a logicznie ustalało. Tak, naprzykład, sprawa pisowni ia, ja, ija, yja w słowach pochodzenia obcego, oraz dopełniacza liczby mnogiej rzeczowników z końcówkami na ja zostały w pisowni wielu wybitnych pisarzy samorzutnie i doskonale rozstrzygnięte, czego Komitet nie raczył nawet zauważyć.

Komitet w pracach swoich zajął stanowisko akademickie, od życia murem ciasnych doktryn oddzielone, musiał zatem dochodzić do uchwał martwych, często — śmiesznych i szkodliwych. Wprowadzenie ich do szkół przez ministerstwo oświaty (obecne t. zw. M. W. R. i O. P.) pomnaża zamęt, w wielu sprawach wychowania istniejący, i obniża poziom szkolnictwa. Przez agitację zaś, której (nawet w tej dziedzinie — tak niepolitycznej) pewne sfery nie zaniedbują, zamęt przenika również do całego społeczeństwa. Na dalszą jednak metę los pisowni polskiej nie od urzędowych komitetów, ale od pisarzy polskich zależy. Pożądany jest przeto największy udział ich w dyskusji, która się może na temat naprawy pisowni rozwinie.

STANISŁAW PIEŃKOWSKI

Po oświadczeniu premjera Składkowskiego

przeciw oszczerstwom prasowym

Oświadczenie premjera Składkowskiego w sprawie zwalczania oszczerstw prasowych wymaga komentarza.

Dla dokładnej informacji czytelników naszych przytaczamy raz jeszcze oświadczenie to o „nadużyciu słowa drukowanego", tym razem w brzmieniu dosłownem:

W mojej dziewiczej mowie sejmowej nowego premjera otworzyłem ramiona do prasy. Liczyłem na obopólną dobrą wolę, liczyłem na krytykę pociągnięć rządu, która pomoże znaleźć wyjście z szeregu ciężkich sytuacyj.

Pierwszy miesiąc było dobrze, wiadomo, miesiąc miodowy. Prasa, naogół bez różnicy zabarwienia politycznego, krytykowała poczynania rządu w sposób dosyć objektywny.

Już jednak w połowie miesiąca czerwca zaczęły ukazywać się kłamstwa i oszczerstwa, mające na celu zohydzenie rządu i jego pracy, oraz zanieczyszczenie atmosfery politycznej w Polsce. Łatwowierność pewnych części społeczeństwa okazała się nie o wiele mniejszą od cynizmu kłusowników słowa drukowanego. Uczciwa prasa, bez różnicy przekonań politycznych, nie chcąc i nie mogąc wytrzymać konkurencji oszczerców, wykorzystujących po swojemu „wolność słowa", straciła na swej aktualności w oczach szeregu bezkrytycznych czytelników.

Przyznaję, że konieczność wymyślania kłamstw jest pokrzepiającym dowodem, że rzeczywistość prac rządu nie jest znów taka zła.

Klasycznym przykładem usiłowań zakłamania rzeczywistości jest stosunek pewnych odłamów prasy do odważnego tępienia nadużyć przez rząd.

Błoto, które zdziera rząd z pojedyńczych wykrytych nadużyć, usiłują niektórzy dziennikarze rozmazać na całe życie Polski, wołając: „Oto, w jakiej atmosferze żyjemy". Wara od takiego stawiania kwestji.

Gdyby cała atmosfera naszego życia była zatruta, nikt nie gorszyłby się istnieniem nadużyć. Rząd, który miałby nadużycia na swem sumieniu, nie ośmieliłby się tępić ich w społeczeństwie. Rząd odważnie, otwarcie wobec całej opinji i bezwzględnie czystemi rękami wykorzenia nadużycia, by uzdrowić atmosferę życia Polski.

Tępiąc niemiłosiernie wszelkie nadużycia, bez względu na ich pochodzenie i na osoby, które ośmielają się je popełniać, nie mogę pobłażać nieuczciwości słowa drukowanego.

Pozostawiając w dalszym ciągu całkowitą swobodę krytyki rządu i życia politycznego, przystępuję do niszczenia kłamstwa, obmowy i oszczerstwa jako broni w życiu politycznem.

Będziemy mieli taki poziom moralności publicznej i politycznej, jaki sami stworzyć zdołamy. Wzywam do pomocy całą uczciwą prasę bez różnicy obozów politycznych oraz opinję społeczną.

Będę walczył o dobre imię życia publicznego w Polsce i czystość atmosfery uczciwej pracy rządu. Nie poprzestanę na konfiskatach.

Ostrzegam, że gdy nie pomogą inne środki, będę winnych oszczerczych artykułów i notatek — wysyłał do Berezy.

(—) Sławoj-Składkowski,
prezes Rady Ministrów i minister spraw wewnętrznych.

Nie zamierzamy powracać do „dziewiczej mowy" i „miodowego miesiąca premjera Składkowskiego, ani zajmować się patetycznym tonem jego oświadczeń i działań wogóle. Stwierdzimy tylko jedno: jeżeli premjer Składkowski jest taki objektywny, jak głosi sam o sobie, natenczas oświadczenie jego powinno w całości swej zwracać się przeciwko oszczerstwom prasowym wogóle. Tymczasem w istocie oświadczenie zajmuje się oszczerstwami, godzącemi w rząd i w życie publiczne, podlegające rządowi. Nie dziw, że prasa „sanacyjna" w tym jednostronnym kierunku interpretowała słowa premjera.

Najbardziej charakterystyczne jest w tej mierze wystąpienie w warszawskim „Kurjerze Porannym", uchodzącym obecnie za półurzędowy organ rządowy, naczelnego jego redaktora p. Stpiczyńskiego. Artykuł jego, zawierający atak na Syndykaty Dziennikarzy, wywołał w stolicy dużą sensację, zwłaszcza, iż powszechnie wiadomo, że na wiosnę rb. przyjaciele polityczni p. Stpiczyńskiego usiłowali wysunąć kandydaturę p. Stpiczyńskiego na prezesa Związku Dziennikarzy R. P. O Syndykatach Dziennikarzy, którym jeszcze przed niespełna pół rokiem p. Stpiczyński chciał przewodzić, wyraża się on obecnie w ten sposób:

„Nie pragnę ukrywać żalu, jaki mam z powodu długotrwałego upadku etyki dziennikarskiej do naczelnej reprezentacji tego zawodu. Cóż u licha powinno być przedmiotem jej wysiłków i odpowiedzialności moralnej, jak nie dbałość — mówiąc górnolotnie — o honor sztandaru dziennikarstwa polskiego. Tymczasem w praktyce syndykaty troszczą się o stawki zarobkowe, nie dostrzegając, że stosunki wśród dziennikarzy są nierównie nieprzyzwoitsze, niż wśród szewców, stolarzy, piekarzy i innych rzemiosł. Tam przynajmniej każdy chwali swoje wyroby. Wśród dziennikarzy niebrak amatorów zohydzania pracy kolegów, plotkowania publicznego na temat stosunków w innych redakcjach z jednym szlachetnym celem — by pozbawić je szacunku i zaufania u czytającej publiczności.

„Panowie, nie zdający sobie sprawy, że tego rodzaju prasa staje się czynnikiem, anarchizującym stosunki społeczne, są tyleż godni ubolewania, co pozbawienia tytułów do żądania praw i przywilejów, przysługujących rzetelnemu dziennikarstwu."

Tak pisze o etyce dziennikarstwa naszego i roli jego syndykatów p. Stpiczyński, ten sam p. Stpiczyński, który ma na sumieniu 33 procesy o oszczerstwo z prywatnego oskarżenia i który — gdyby nie zupełnie wyjątkowe ułaskawienie Prezydenta Rz. P. — siedziałby prawdopodobnie za te oszczerstwa do dziś dnia w kryminale.

Czyż taki do oświadczenia premjera Składkowskiego komentarz takiego „pogromcy" oszczerstw prasowych nie jest wymowny dla dzisiejszej „rzeczywistej rzeczywistości"?

Zarówno oświadczenie premjera gen. Sławoj-Składkowskiego, jak i artykuł p. Stpiczyńskiego w „Kurjerze Porannym" spowodowały zwołanie zebrania najwyższej organizacji dziennikarskiej celem zajęcia stanowiska w tej sprawie.

Ze swej strony zaznaczamy, że z Syndykatami Dziennikarzy wcale nie jest tak źle, jak głosi p. Stpiczyński, skoro tenże p. Stpiczyński właśnie z powodu działalności swej oszczerczej przepadł w wyborach na prezesa Związku Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej.

Żołądek, kiszki i przemianę materji utrzymują w porządku Zioła Przeczyszczające Karpińskiego. Paczka zł 1.50, torebka 25 groszy
Tg 1397

Pod sztandarami Stronnictwa Narodowego

Gdynia. (Tel. wł.). Członkowie Stronnictwa Narodowego w Gdyni nie mogli w dniu 15 bm. brać udziału w powiatowym zjeździe członków w Wejherowie. Brania udziału zakazał starosta morski, który zakaz urządzenia w Gdyni zjazdu wojewódzkiego zrozumiał widocznie w ten sposób, że należy nie dopuszczać do większych manifestacyj.

W Gdyni ograniczono się więc do odbycia uroczystego zebrania członków. Zebranie zgromadziło poza członkami także miejscowych sympatyków. Zebranie miało charakter uroczysty. Referaty wygłosili pp.: prezes Zawody i kierownik pl. Makowski. Zebranie przyjęło rezolucję, którą uchwaliły wszystkie inne zebrania narodowe na Pomorzu. (p)

Łuck. (Tel. wł.). Obchód 16 rocznicy „Cudu nad Wisłą" rozpoczął się nabożeństwem w katedrze łuckiej. Mszę św. odprawił ks. infułat Skalski. Zebranie, zorganizowane przez Stronnictwo Narodowe, odbyło się przy udziale tłumów publiczności. Przemawiali: adw. Sionca, mgr. Laskowski, T. Korzycki i kpt. Orleański.

Przemyśl. (Tel. wł.). W narodowym obchodzie „Cudu nad Wisłą" wzięło udział 4 tys. osób. Po nabożeństwie odbyło się zgromadzenie, na którem przemawiali: mgr. Bilan, red. Sacha i mgr. Kącki.

Z życia

(—) Polska jest i chce być państwem narodowem, polskiem. Wiemy jednak, że półtora wiekowa niewola oddała, przejściowo, różne dziedziny naszego życia w ręce nie - polskie. Rządy nowo - odbudowanego państwa tolerują również przechodzenie różnych placówek polskich w ręce niepolskie. Niektóre dzielnice Polski są znacznie zagrożone.

Nie jest dla nikogo obojętnem zbadanie, jaki jest stan obecny. Służy nam do tego celu statystyka.

„Mały Rocznik Statystyczny", wydawany od 7 lat przez Główny Urząd Statystyczny, zyskał duże uznanie, ma nakład do 40.000 egzemplarzy. Nie chce on jednak, czy raczej nie może służyć ściśle polskim celom politycznym i gospodarczym.

Ilu jest w Polsce rzymsko - katolików? Ilu wyznawców religji mojżeszowej? Ilu innych? Nie wiemy. Był w r. 1931 ogólny spis ludności. Komisarze spisowi troskliwie wypełniali wszystkie rubryki. Cały potrzebny materjał ma od wielu lat Główny Urząd Statystyczny. Nie trzyma go zresztą w ścisłej tajemnicy: ogłasza go od paru lat dawkami aptekarskiemi po parę powiatów co 10 dni. Kto ciekaw, może liczyć powiat za powiatem, województwo za województwem. W ten sposób uzyska rezultaty częściowe, bo jeszcze Główny Urząd Statystyczny nie ogłosił statystyki dla większości województw zachodnich i środkowych — obecnie otrzymaliśmy dane dla Torunia, Grudziądza i Tczewa.

Oczywiście nie wiemy, ilu jest w Polsce Niemców, Żydów, Czechów, Rosjan, Ukraińców, Białorusinów i t. d. Nie wiemy, czyśmy w ciągu 10 lat cofnęli się, czy posunęli w rozwoju. G. U. S. notuje krótko i sucho: Ludność z językiem polskim 69,1 proc., innym 30,9 proc. I nic więcej. To bardzo mało.

Dla zagranicy parę procent mniej czy więcej obcych w Polsce jest drobiazgiem, dla nas zaś stanowi to poważne zagadnienie. Na robieniu tajemnicy żeruje niechętna Polsce propaganda. Żydzi liczą się na 4 miljony głów, Ukraińcy na 6, Białorusini na 4 milj. głów i t. d., choć Żydów jest około 3 miljonów, Rusinów około 4 miljonów i t. d.

Czasby już był nie robić tajemnic ze spraw, na to nie zasługujących. Podobnie wyglądają sprawy inne. Chcemy np. wiedzieć, kto z parcelacji i z kupna na wolnym rynku ziemi najwięcej korzysta? Chcemy wiedzieć dokładnie, ilu jest rzemieślników, kupców, przemysłowców Polaków, Żydów, Niemców i t. d. i gdzie oni są. Chcemy wiedzieć, ile i jakie podatki płacą poszczególne województwa i warstwy ludności. Są to sprawy ważne dla dalszej polityki państwa naszego. Materjały potrzebne ma rząd. Dlaczego ich nie ogłasza? Dlaczego „Mały Rocznik Statystyczny", albo „Wiadomości Statystyczne" do tych materjałów nie sięgną?

Darujemy sto innych tablic za wyżej wyliczone.

Dokoła nieingerencji w Hiszpanji

W oczekiwaniu odpowiedzi Włoch — Stanowisko Niemiec

Paryż. (PAT). Havas donosi z Londynu:

Angielskie koła dyplomatyczne wskazują, że rząd włoski jeszcze nie odpowiedział na nową demarche brytyjskiego charge d'affaires wobec ministra Ciano celem poparcia francuskiej propozycji w sprawie neutralności. Wobec nieobecności Mussoliniego jednak włoskie ministerstwo spraw zagr. może udzielić jedynie naogólniejszych odpowiedzi. Wskazują, że Rzym utrzymuje w mocy zastrzeżenia odnośnie posyłania pieniędzy rządowi madryckiemu, natomiast jest mniej nieprzejednany w sprawie kampanij prasowych. Ściślejszego określenia stanowiska oczekują po naradzie min. Ciano z Mussolinim.

W angielskich kołach politycznych powitano odpowiedź niemiecką z satysfakcją. Zastrzeżenia niemieckie uważane są za drugorzędne. Rząd brytyjski ma zamiar poprzeć wobec ambasadora Hiszpanji w Londynie akcję francuską, mającą na celu uregulowanie trudności, wytworzonych przez konfiskatę samolotu angielskiego w Madrycie.

Berlin. (PAT). Warunki, od których rząd Rzeszy uzależnił przystąpienie do układu o neutralności w hiszpańskiej wojnie domowej nie stanowią sensacji. Były one naogół już wiadome. Jeden z nich dotyczył satysfakcji dla rządu Rzeszy za akty gwałtu, popełnione na obywatelach niemieckich. Rząd hiszpański zwlekał dotychczas z odpowiedzią na demarche rządu Rzeszy, co wpłynęło niewątpliwie na opóźnienie odpowiedzi niemieckiej. Pewne częściowe spełnienie żądań niemieckich oraz przyrzeczenie opieki moralnej i materjalnej dla obywateli niemieckich spowodowało przyśpieszenie odpowiedzi Berlina. Pozostaje jednak nadal warunek zwolnienia niemieckiego samolotu transportowego.

Drugim bodaj bardziej zasadniczym warunkiem jest rozszerzenie układu o neutralności na wszystkie państwa i rozciągnięcie zakazu wywozu broni również na prywatne fabryki broni. Konieczność zawarcia układu neutralności uznają i doceniają w pełni w miarodajnych kołach Berlina, który jest zdania, że nieprzestrzeganie neutralności grozi powikłaniem stosunków międzypaństwowych w Europie. Mimo tak poważnego argumentu odnoszą się w Berlinie do propozycyj paryskich ze znacznym sceptycyzmem. Z jednej strony możność wciągnięcia wszystkich państw do tego rodzaju układu wydaje się dość problematyczną i nierealną, z drugiej zaś wybitna dwutorowość polityki francuskiej wpływa na brak zaufania do szczerości inicjatywy rządu francuskiego. Jako dowód tej dwutorowości wskazują w berlińskich kołach politycznych na ostatnie wywody francuskiego ministra Salengro w Lille. Koła, zbliżone do niemieckiego min. spraw zagranicznych, podkreślają, że deklaracja rządu Rzeszy w sprawie wywozu broni do Hiszpanji stanowi zasadniczy krok naprzód na drodze do zlokalizowania hiszpańskiej wojny domowej.

Paryż. (PAT). Odpowiedź niemiecka na francuską inicjatywę w sprawie zachowania neutralności wobec wydarzeń hiszpańskich, nie wywołała dobrego wrażenia. W paryskich kołach politycznych naogół uważa się, że nie wyjaśnia ona sytuacji dyplomatycznej i nadal stawia Francję w dwuznacznej sytuacji. Poza tem w kołach tych obawiają się, że Trzecia Rzesza zdecydowała się jedynie na udzielenie tej odpowiedzi, by zadowolić Londyn.

Jak twierdzi „Petit Parisien", w rzeczywistości nota niemiecka stanowi tylko odpowiedź wstępną, opatrzoną bardzo poważnemi zastrzeżeniami, której w żadnym wypadku nie należy uważać za definitywne wyjaśnienie stanowiska rządu niemieckiego.

Dekret francuski o fabrykacji broni

Paryż. (PAT) W dzienniku ustaw opublikowano dekret, ustalający ogólne warunki kontroli państwa nad przedsiębiorstwami prywatnemi, produkującemi lub handlującemi bronią w myśl odpowiedniej ustawy o przemyśle wojennym, przyjętej przez parlament 11 sierpnia.

Dekret przewiduje, że dla podjęcia produkcji materjałów wojennych konieczne jest otrzymanie specjalnej licencji państwowej, udzielanej zasadniczo na okres 5-letni. Licencja ta może być odnawiana. Dekret przewiduje, że licencje mogą otrzymać jedynie osoby narodowości francuskiej, lub towarzystwa akcyjne o kapitale ściśle francuskim. W tym drugim wypadku akcje muszą być imienne. Wykonywana kontrola nad przedsiębiorstwami obejmuje szczegółowo inwentarz maszyn i wszelkiego rodzaju instalacji oraz szczególną kontrolę nad zamówieniami. Dekret postanawia bowiem, że zarówno import, jak i eksport materjałów wojennych wymaga każdorazowego zezwolenia władz wojskowych.

Nota urugwajska

Waszyngton. (PAT). Nota urugwajska, proponująca republikom amerykańskim podjęcie się wspólnego pośrednictwa pomiędzy stronami, walczącemi w Hiszpanji, została złożona zastępcy sekretarza stanu.

Sant Jago de Chile. (PAT). Rząd Chile odpowiedział na notę Urugwaju, że gotów jest razem z innemi państwami Ameryki Południowej wziąć udział w akcji pojednawczej między stronami walczącemi w Hiszpanji.

Znana Sól Morszyńska jest także w sprzedaży w paczkach na jednorazowe użycie. Cena 15 groszy. Żądać w aptekach i składach aptecznych.
ng 13 344

Arabowie i Żydzi w Palestynie

Jerozolima. (PAT). Emir Transjordanji Abdulah wysłał do wysokiego komisarza brytyjskiego sir Artura Wauchope pismo, w którem gwarantuje natychmiastowe zaprzestanie akcji terorystycznej pod warunkiem, że rząd palestyński przyrzeknie amnestję dla Arabów, internowanych w obozie Sarafand, zawiesi dochodzenia przeciwko osobom aresztowanym za inne przestępstwa niż ciężkie zbrodnie oraz wstrzyma imigrację żydowską. Propozycje emira uzyskać miały poparcie umiarkowanych kół arabskich.

Jerozolima. (PAT). W związku z pogłoskami, że rząd brytyjski zamierza tymczasowo zawiesić imigrację Żydów, odbyła się w Jerozolimie konferencja rady narodowej Żydów z udziałem 100 delegatów, reprezentujących wszystkie sfery ludności żydowskiej w Palestynie. Konferencja ta ma na celu zmobilizowanie opinji społeczeństwa żydowskiego na całym świecie przeciwko chociażby tylko tymczasowemu zawieszeniu imigracji Żydów.

Londyn. (ATE). Z Jerozolimy donoszą: W Jaffie panowała na ulicach, w związku z zarządzeniami władz, które zakazały mieszkańcom opuszczania swych domostw przez cały wtorek i następującej po nim nocy, aż do środy do godz. 5 rano, cisza cmentarna. Celem niezwykle ostrych zarządzeń władz była chęć niedopuszczenia do nowych starć pomiędzy mieszkańcami Jaffy i Tel-Awiwu. Chcąc umożliwić mieszkańcom Jaffy zaopatrzenie się w środki żywności, zezwolono we wtorek przed południem na wydalenie się z domów jedynie na 3 godziny.

Miasto jest otoczone przez silne oddziały wojskowe, które nie wypuszczają nikogo.

Powodem tych niezwykle energicznych zarządzeń jest fakt zamordowania dwóch pielęgniarek żydowskich, które w poniedziałek wieczorem zabite zostały przez nieznanych sprawców w czasie udania się na służbę do szpitala rządowego. Komitet narodowy Arabów wyraził we wtorek oficjalne ubolewanie z powodu tego czynu. Ruch kolejowy pomiędzy Jaffą a Tel-Awiwem jest całkowicie wstrzymany.

Dodatek do podatku obrotowego

Warszawa. (Tel. wł.) W kołach gospodarczych mówią, że jest rozpatrywany plan ustalenia dodatku do podatku obrotowego w wysokości 1 proc. tego podatku. Dodatek ma objąć produkujące przedsiębiorstwa przemysłowe. Poszedłby on na cele aktualnych potrzeb państwa, a zwłaszcza na Fundusz Obrony Narodowej. (w)

Niedobór w „Kwoce" pokryty

Warszawa. (Tel. wł.). Były prezes sądu apelacyjnego w Krakowie Parylewicz pokrył przed swym wyjazdem z Krakowa niedobór 6 000 zł w Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, gdzie przewodniczącą była jego żona p. Parylewiczowa. (w)

Kandydatura p. Rosego

Warszawa. (Tel. wł.). Na miejsce p. Doleżala jako kandydat na stanowisko podsekretarza stanu w ministerstwie przemysłu i handlu wymieniony jest p. Rose, dotychczasowy dyrektor departamentu ministerstwa rolnictwa. (w)

W Abisynji

Rzym. (PAT). Agencja Stefani donosi z Adis Abeby, że przywódca szczepu Dzani w towarzystwie 100 ludzi zgłosił się do władz włoskich w prowincji Galla-Sidamo z wyrażeniem uległości dla Włoch.

Ofiara gór

Paryż. (PAT). Podczas wejścia na szczyt Dent de Lafon w Sabaudji spadł w przepaść jeden z dwóch braci Caroll, turysta amerykański. Pozostały przy życiu brat zawezwał pomoc. Ekspedycja ratunkowa wszczęła poszukiwania.

Katastrofa kolejowa w Berlinie

Berlin. (Tel. wł.) W niedzielę najechał przed dworcem Friedrichstrasse pociąg pospieszny, zdążający w kierunku wschodnim, na pociąg osobowy, przyczem rozbite zostały dwa ostatnie wagony pociągu osobowego. Kilka osób jest rannych.

Po kilkugodzinnej przerwie, spowodowanej zatarasowaniem torów, przywrócono normalny ruch pociągów.

Władze niemieckie nie wydały żadnego komunikatu o tej katastrofie.

DO DZISIAJ ZEBRALIŚMY 72 755,53 ZŁOTYCH

Składki na samolot „Chrobry"

W dalszym ciągu wpłynęły do administracji naszej następujące składki na samolot „Chrobry":

Rzemieślnicy i robotnicy firmy H. Cegielski, Oddział I w Głównej	250,—
Firma W. Jędrowski, Gniezno	10,—
Roman Kurjewski, mistrz malarski, Przecznica 12	2,—
Br. Mieczyński, Toruń	3,—
Paterek, Skoki	—,50
Ignacy Dudziński, Gniezno, bezrobotny, w miejsce niemożności wzięcia udziału w zjeździe Str. Nar. w Poznaniu z powodu odmowy pociągu popularnego	2,—
Agentura wydawnictw naszych w Kominie: zebrane na poświęceniu domu p. Walczyńskiego	16,70
Razem z poprzednio pokwitowanemi	**65.836,07**
Zadeklarowano i uchwalono wypłacić	6.921,46
Razem wpłacono, zadeklarowano i uchwalono wypłacić	**72.755,53**

IWONICZ-ZDRÓJ
3-ci sezon od 21 sierpnia
Zł 153,— ryczałt 3 tygodniowy
żądajcie prospektów.
ng 15 ➤ 96

Syn prezydenta komunistą

Londyn. (Tel. wł.). Bawiący obecnie w Rio de Janeiro gubernator brazyljańskiego stanu południowego, Rio Grande de Sul otrzymał wiadomość, że na granicy Brazylji i Urugwaju aresztowany został jako komunista syn prezydenta Argentyny, Liborio Justo. Zostanie on odstawiony do Argentyny.

Samolot - widmo

Helsinki. (PAT) W niedzielę wieczorem wodował w okolicy m. Kemi tajemniczy 3-motorowy wodnopłatowiec i po 10 minutach wystartował w niewiadomym kierunku. Władze prowadzą dochodzenia.

Prasa przypomina przy tej okazji sprawę tajemniczych „samolotów-widm", które zauważano 2 lata temu w północnej Finlandji.

Państwo francuskie w Ameryce

Warszawa. (Tel. wł.). Według doniesienia z Kanady, wskutek zwycięstw przy wyborach do parlamentu w kanadyjskiej prowincji Quested, odniesionego przez francuską partję jedności narodowej, rządy tej prowincji przejdą w ręce francuskie. Partja domaga się utworzenia osobnego państwa francuskiego w Ameryce, któreby zostało wprawdzie członkiem imperjum brytyjskiego, ale byłoby niezależne od centralnego rządu kanadyjskiego. (w)

Cztery tomy akt w aferze Parylewiczowej

Jedno z pism warszawskich donosi: „Głośna w całym kraju afera korupcyjna żony byłego sądownika p. Wandy Parylewiczowej, zatacza coraz szersze kręgi.

O rozmiarach tej sprawy świadczyć może fakt, iż w toku wstępnego śledztwa zgromadzono już materjały, zawarte w czterech wielkich tomach, niezależnie od rozmaitych listów i dokumentów, zajętych w charakterze dowodowym."

Miljon zł zysku

Sekwestr sądowy w zakładach żyrardowskich opracowuje bilans za okres od lipca 1935 r. do lipca 1936 roku. W roku bieżącym Żyrardów pod rządami sekwestratorów przyniósł poważny zysk, który wyrazi się w liczbie miljona zł. Stan zatrudnienia robotników w Żyrardowie — wynosił w tym okresie 3200 osób.

Z teki „Powiedzonek"

Skąd Litwini wracali...?

Z nocnej wracali wycieczki.
Wieźli łupy bogate:
Walizy, tobołki, teczki.

Wszystko wypchane po brzegi:
Torny, plecaki, kieszenie.
Niosą troskliwie do domu,
Chociaż okropnie zmęczeni.

Nie brali złota, bursztynu.
Wszak więcej ich przecież ucieszy
Od złota — ciekawe pismo,
Gdy wrócą w domowe pielesze.

Litwini wiedzą co dobre,
Wszak bardzo przebiegła to nacja:
We wszystkich ich zawiniątkach
Jest... „Polska Jlustracja". ż

FELJETON KULTURALNY

O rynku lwowskim i jego pięknie

Napisała dr. Helena Blumówna, asystentka Muzeum Lubomirskich we Lwowie

Odsłonięto zakryte piękno. — Zawsze były „ciężkie czasy". — Czarujące sploty stylów. — Gmach poczty z przed trzystu lat. — Kamienica króla Sobieskiego. — Jak Lwów tworzył swe własne style architektoniczne. — Karjatydy nieznanego mistrza. — Dom, w którym mieszkał książę Pepi. — Taki jest lwowski rynek.

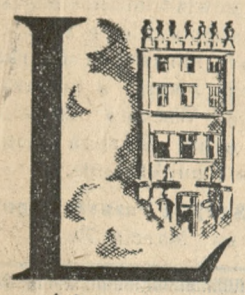

LATA ostatnie sprawiły przemianę rynku we Lwowie. Oto prace konserwatorskie odsłoniły przed oczyma zdumionego lwowianina nieznane mu dotychczas piękno starodawnego rynku. Mało kto bowiem w społeczeństwie lwowskiem zdawał sobie sprawę z wartości zabytkowej kamienic w rynku, gdyż obca powłoka zakryła prawdziwe ich oblicze. Ohydne pudła drewniane, które stanowiły portale sklepowe, w zupełności zniekształciły charakter dawnych murów. Moda szła z Wiednia, zatracano wszelkie poczucie harmonji i proporcji, byleby tylko zadowolić gusta niedawnej, a tak już nam odległej epoki.

Daremne były nawoływania ludzi tej miary, co Władysław Łoziński, Franciszek Jaworski, akcja Towarzystwa Miłośników Przeszłości Lwowa, a zwłaszcza jej zasłużonego prezesa dra Aleksandra Czołowskiego.—Lwów okazywał długo obojętność dla pamiątek swej mieszczańskiej przeszłości. Jednak już w latach 1907 i 1908 myśl przywrócenia rynkowi lwowskiemu dawnego oblicza stawała się coraz to bardziej powszechna; wystarczy przeglądnąć roczniki gazet z tych lat. Lecz broniły się sfery handlowe; obawa narażenia kupiectwa „w tak ciężkich czasach" na wydatki, powstrzymywała całą akcję.

Wreszcie w roku 1934 rynek lwowski począł zrzucać z siebie obcą powłokę. Prace konserwatorskie postępowały szybko. Rezultat przeszedł wszelkie oczekiwania, gdy po usunięciu drewnianych portali wystąpiła architektura domów, niczem już nie zniekształcona. Odkrywano nowe, nieraz niezmiernie ciekawe szczegóły architektoniczne i rzeźbiarskie z różnych epok.

W charakterze swym stylowym nie przedstawia się rynek lwowski jednolicie, odnajdujemy dziś ślady gotyku, renesans, barok, rokoko i empire. Ale i domy poszczególne kryją w swych murach znamiona różnych epok, łącząc je w sposób zgoła przedziwny w całość o niezwykłym czarze: gotyckie okno profilowane lub sklepienie sieni w domu o charakterze — sądząc powierzchownie — rokokowym. Takich przykładów wiele, n. p. w domu narożnym nr. 45 w stylu XVIII w., zdecydowany „Zopf" niemiecki, — podczas prac restauracyjnych odkryło w dolnej kondygnacji okno profilowane gotyckie; wnętrze również wykazuje pewne jeszcze ślady gotyku, a mury gotyckie zachowały się w piwnicach, które wychodzą aż pod środek jezdni.

Odkrywanie znamion stylowych kamienic w rynku niejedno powiedzieć może o ich dawnej przeszłości i kolejach losu.

Chlubę Lwowa stanowią jego kamienice renesansowe, które należą do najciekawszych zabytków architektury mieszczańskiej w Polsce. Od strony wschodniej rynku wznosi się, pod nr. 2, dom Bandinellich, w którym mieściła się w r. 1629 poczta, założona przez Roberta Bandinelli'ego. Pod nr. 4 zachwyca przechodnia kamienica o historycznej nazwie Lorencowiczowskiej, od wieku jednak przezwana Czarną Kamienicą. Jak ostatnio wykazała dr. Charewiczowa, dom ten powstał w r. 1588 z fundacji Włocha, Tomasza de Alberti, celnika ziem ruskich. Bardziej jeszcze interesującą od zmiennych kolei losów jej właścicieli, jest architektura kamienicy. Posiada ona fasadę z ciosów brylantowanych, pilastry ciosowe, ornamentem zdobione portale i obramienia okien, rzeźby figuralne, umieszczone nad oknami i na pilastrach. Kamienica wykazuje też tak dla polskiego renensansu charakterystyczną atykę. Zachwyca również piękno wnętrza tego domu, o sieni i komnatach stylowych, które zachowały bogato zdobione wnęki okienne. Dziś mieści się w murach tych Muzeum Historyczne m. Lwowa.

Na muzeum również przekształcono dawną kamienicę króla Jana III, pod nr. 6, zbudowaną pierwotnie w r. 1580 dla kupca Korniatka, Greka z pochodzenia. Kupiona przez Jakóba Sobieskiego zyskała wiele za króla Jana, zwłaszcza w dekoracjach rzeźbiarskich. Wnętrze zachowało wiele z dawnego charakteru; zachwyca tu stiukowa sala tronowa i podwórzec arkadowy.

Renesansowe są również kamienica Massarowska lub Wenecka pod nr. 14, z boniowanego ciosu, z charakterystyczną rzeźbą — lew skrzydlaty i księga otwarta „Pax tibe (!) Evangelista Marce", i dom Szolcwolfowiczowski pod nr. 23, już z XVII. Portal gotycki kryje wewnątrz dom renesansowy pod nr. 28, z pięknym portalem i obramieniem okien.

Niejednokrotnie, dla poznania czasu powstania któregoś z domów, trudno poprzestać na samej tylko analizie stylistycznej. Pochodzi to nietylko stąd, że echa przemian stylowych, docierały do odległego wschodniego miasta z pewnem opóźnieniem — ale też stąd, że ulegały tu one pewnej swoistej interpretacji, co stwarza odmienne wartości. Tak n. p. portale nad sklepami w kamienicy pod nr. 21. o charakterze renesansowym, wykazują elementy barokowe w girlandach. Połączenie to posiada znamiona sztuki lokalnej.

Drugi zdecydowany akcent wnosi w rynek lwowski architektura rokokowa, która posiada na gruncie lwowskim tak wspaniałe dzieła, jak katedra św. Jura i kościół OO. Dominikanów. Jedną z najświetniejszych budowli świeckich jest dawny pałac Lubomirskich na wschodniej stronie rynku (nr. 10) o wspaniałem architektonicznem rozczłonkowaniu. Ale i pomniejsze kamienice zasługują na uwagę, stoją one zwartym szeregiem przy stronie północnej rynku, zwrócone fasadami na południe. Kryją one jednak w murach wątek z dawniejszych czasów, a tylko wiek XVIII wycisnął na ich wyglądzie zdecydowane piętno.

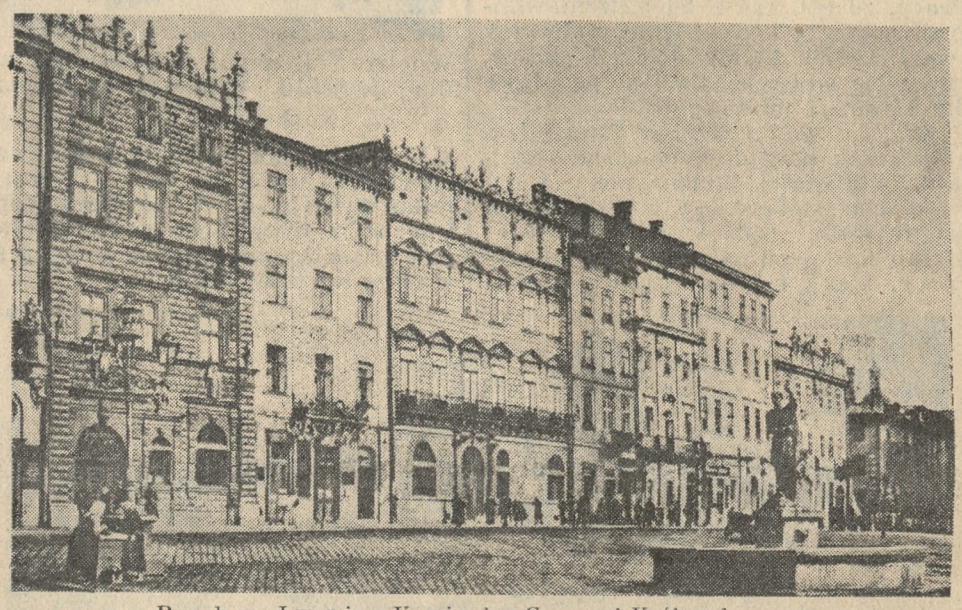

Rynek we Lwowie z Kamienicą Czarną i Królewską

Przy katarze żołądka i jelit wskazane jest stosowanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka - Józefa.** Jedna szklanka zażyta rano naczczo działa niezawodnie — jest przyjemna w użyciu. Zalecana przez lekarzy.
Tg 1398

Karjatyda balkonu — Rynek 40

Dom narożny (nr. 33) posiada fasadę niezmiernie szlachetnie rozczłonkowaną przez pilastrowanie, kapitele są stylizowane. A nieco dalej w domu pod nr. 36 zatrzymuje oko przechodnia balkon na konsolach z rzeźbami głów męskich i girlandami. Niestety czas uszkodził nieco te rzeźby. Doskonale jednak zachowały się dwie karjatydy, wspierające balkon w kamienicy pod nr. 40. Organicznie związane z architektoniczną całością, wyrastają z pilastrów o subtelnych girlandach, postacie Atlasów, dźwigające ciężar balkonu. Nieznany jest nam mistrz, który wykonał te rzeźby, ale podziwiać trzeba jego dzieło. Przy doskonałości opanowania formy, interesuje psychiczne pogłębienie wyrazu — naprężone ciało siłacza posiada głowę myślącego męża, patrzącego w zadumie w dal.

Strona przeciwległa rynku posiada również ślady rokoka, są one tu bardziej powierzchowne, gdyż pokrywają tylko znacznie starsze mury, jak w domach pod nr. 17, 19 i 20. Cudne w swej lekkości rocailles'y zdobią dom Francwenigowski pod nr. 17.

Bardziej zwartą i jednolitą jest jednak w swej wymowie stylowej strona północna rynku. Gdy błądzi tu przechodzień, żądny poznania piękna dawnego rynku — uzna napewne stylowy charakter tej „pierzeji" rynku, zatrzyma się dłużej przed karjatydami z Atlasem. Wzruszy się, gdy zobaczy dawne kute drzwi (nr. 37), odkryje maszkaron (nr. 41), spostrzeże autentyczne kraty na balkonach. Niemą też jest wymowa owych mrocznych a rozległych sieni, jak w domu pod nr. 36. Wystarczy przypomnieć, że mieszkał w tym domu ks. Józef Poniatowski w czasie swego pobytu we Lwowie, a mury te nabierają dla nas ciepła życia.

Lwów odkrył dziś swój dawny rynek i cieszy się nim. Nic w tem dziwnego. Wszak jest on, po odzyskaniu dawnej swej postaci bezwątpienia, — obok krakowskiego, — najpiękniejszym w Polsce.

HELENA BLUMÓWNA.

Kamienica Francwenigowska — Rynek 17

Święto narodowe Węgier

Świętem węgierskiem jest dzień 20 sierpnia, kiedy cały naród węgierski święci pamięć swego króla i patrona, św. Stefana.

Dzień ten jest jednocześnie przypomnieniem nawrócenia narodu węgierskiego na wiarę chrześcijańską i wprowadzenia go, dzięki temu, do rodziny narodów zachodnio - europejskich. — Dzieła tego dokonał książę Stefan, syn księcia Gezy, który za swą gorliwość w nawracaniu na chrześcijaństwo otrzymał w roku 1000 z rąk papieża Sylwestra II tytuł „króla apostolskiego" i koronę królewską, a po śmierci został zaliczony w poczet świętych (1083 r.). Podwójny krzyż apostolski w herbie Węgier przypomina przyłączenie narodu węgierskiego do Rzymu.

Naród polski stykał się z narodem węgierskim od zarania. Dynastje narodowe Węgier i Polski, Arpadowie i Piastowie, są w stałych stosunkach rodzinnych, począwszy od księcia Gézy.

Wybór Stefana Batorego, księcia Siedmiogrodu, na króla Polski (1576 r.) znów zacieśnił stosunki między Polską a Węgrami. Ostatni z książąt siedmiogrodzkich Franciszek II Rakoczy był także kandydatem na tron Polski, ale nie przyjął ofiarowanej mu korony. Po jego nieudanem powstaniu (1703—1711) naród węgierski przestał odgrywać jakąkolwiek rolę w polityce międzynarodowej, a gdy przyszły rozbiory Polski, Węgry były jeszcze wciąż zupełnie bezsilne.

Walki obu narodów o niepodległość budzą żywy odgłos i głęboką sympatję w obu krajach. Węgrzy wypowiadają się za niepodległością Polski, a Polacy biorą udział w walce niepodległościowej na Węgrzech w r. 1848-49. Pamięć o Bemie, Wysockim, Dębińskim i innych przechowują z równą czcią Węgrzy i Polacy.

Ostatnim i pamiętnym aktem przyjaźni Węgier dla Polski było zaofiarowanie nam pomocy w r. 1920, kiedy nad Wisłą decydowały się losy nietylko naszej ojczyzny, ale i całej Europy.

Poselstwo węgierskie w Warszawie donosi nam:

W czwartek 20 sierpnia poselstwo węgierskie w Warszawie obchodzi swoje święto narodowe. W związku z tem odprawiona będzie uroczysta msza w kościele św. Jacka (Stare Miasto, ul. Freta 8) o godz. 10 przed południem. Biura w tym dniu będą zamknięte.

Żydzi na stanowiskach państwowych

Lwów. (Tel. wł.). Grube nadużycia wykryto w tartaku państwowym w Zawoju koło Kałusza. W związku z tem aresztowano kierownika tartaku J. Wolframa, oraz zawiadowcę magazynów H. Kleinera. Obaj aresztowani, zajmujący najbardziej odpowiedzialne stanowiska w przedsiębiorstwie państwowem, są Żydami.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Czwartek | Piątek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Bernarda op. | Joanny wd.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Sobiesława | Kazimiry

Słońca: wschód 4,42, zachód 19,08
Długość dnia 14 godzin 26 minut
Księżyca: wschód 8,34, zachód 19,37
Faza: 3 dzień po nowiu.

Sierpień
20
Czwartek

Ważne numery telefonów:
Pogotowia rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Taksówki: Postój przy ulicy Grunwaldzkiej 77-72, przy Rynku Jeż. 77-08, przy ul. Marsz. Focha (narożn. Niegolewskich) 77-82, Pl. Świętokrzyski 49-80, przy ul. Zielonej (nar. Strzeleckiej) 50-35, Rynek Wildecki 66-35.
Biuro Posłańców 28-36
Poczt biuro zleceń: 49-27 **Dokładny czas:** 55-66

Stan wody: + 0,17 mtr.

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. pod Eskulapem, pl. Wolności 13; Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75; Apt. przy pl. Sapieżyńskim 1; Apt. na Chwaliszewie 76. **Jeżyce:** Apt. pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12. **Łazarz:** Apt. przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47. **Wilda:** Apt. pod Koroną, Górna Wilda 61. **Dębiec:** Apt. przy ul. Dębickiej 6. **Sołacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. **Główna:** Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. **Starołęka:** Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 19 sierpnia 1926 r.

Magistrat powołał do życia komisję do badania cen, w skład której weszli przedstawiciele przemysłu, rzemiosł, handlu i spożywców.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Pielgrzymka do Cerekwicy** na uroczystość podwyższenia św. Krzyża wyrusza w niedzielę, 20 września rano. Powrót o godz. 10 wieczorem. Bliższych informacyj udziela p. Tomczyk, ul. Strzelecka 19 m. 10 i p. Palluthas, Wały Jagiełły 2 a m. 23. Dla starszych będą wozy.

OSOBISTE

— * **Ślub.** W kościele św. Wojciecha pobłogosławiony został dziś przed południem związek małżeński pomiędzy prokurentem „Vesty", p. Janem Haydukiem, a p. Elżbietą Karlińską.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Rejestracja poborowych.** Zarząd miejski w Poznaniu, wydział wojskowy, podaje do wiadomości, że rejestracja poborowych, tj. urodzonych w roku 1918, odbywać się będzie codziennie od 1. 9. 1936 do 30. 9. 1936 r. włącznie, prócz niedziel i świąt, w wydziale wojskowym, pl. Sapieżyński nr. 9 — I ptr. — pokój 25. — Bliższych szczegółów można zasięgnąć w obwieszczeniach, rozplakatowanych na słupach reklamowych.

— * **Dyrekcja Ceł w Poznaniu** podaje do wiadomości, że z braku wolnych miejsc wstrzymuje przyjmowanie osób na stanowiska urzędnicze i funkcjonarjuszów niższych w urzędach celnych. Podania o posady nie będą uwzględnione i pozostaną bez odpowiedzi.

— * **Ulotka znachora.** Na Jeżycach rozrzucano wczoraj ulotkę tej treści: „Baczność! Osoby, które od lekarzy uznane zostały za niewyleczalne na choroby weneryczne, jak i na raka itp., mogą się zgłosić do mnie, Jan Kubiak". Pod tym nadrukiem dopisano jeszcze ołówkiem: „ul Świerczewska Shron n 1 Dębiec Poznań — za zaproszeniem pszyde w dom". Możeby władze bezpieczeństwa zainteresowały się tym „lekarzem" czy znachorem, który tak bardzo kaleczy język polski.

— * **Otwarcie śniadalni A. Sobczyński.** Po gruntownej przebudowie, w dawniejszych lokalach śniadalni Sołygi, przy ul. Franciszka Ratajczaka 2, odbyło się w tych dniach otwarcie śniadalni i restauracji pod firmą A. Sobczyński. Poświęcenia dokonał O. Franciszkanin Kąsek, który w okolicznościowem przemówieniu złożył życzenia nowemu właścicielowi. Pan Aleksander Sobczyński, znany jako tęgi fachowiec, urządził lokal, który spotkał się z uznaniem obywatelstwa. (kl.)

Z TARGU

— Dnia 19 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono (w złotych za pół kg wzgl. za sztukę):

Nabiał: masło wiejskie 1.20—1,30, masło mlecz. 1,30—1,40, twaróg 0,20—0,25, śmietana (litr) 1,00—1,20, mleko (litr) 0,17—0,20, jaja mendel 0,90—0,95.

Drób i dziczyzna: kura 1,60—3,20, kaczka 2,00—2.50, gęś 2,50—3,50, gołębie (para) 0,80—1,00. para kurcząt 1.60—2,50.

Mięso: wieprzowina 0,75—1,00, wołowina 0,60—1,00, cielęcina 0,70—1,20, skopowina 0,80—1,20. słonina 0,85—0,90, smalec 1,15—120, mózg cielęcy 0,40.

Ryby: szczupak 1,30—1,40, węgorz 1,30—1,40, lin 1,10—1,20, leszcz 0,50—0,80, białe ryby 0,20—0,40, sandacz 1,60—1,80, sum (dziel.) 1,50—1,60, karp 1,20—1,30, karaś 1,00—1,20, ryby śnięte 20—30 gr mniej.

Raki: mendel 0,80—2,00.

Jarzyny (w groszkach): ziemniaki 3—4, szpinak 10—15, buraki pęczek 10, pietruszka (pęczek) 10, seler (sztuka) 10—15, rabarber 5—10, zielona sałata 3—5, rzodkiewki (pęczek) 5, marchew (pęczek) 5, kalafjor 10—40, cebula ml. 5, groszek 20—30 pomidory 5—10, fasola żółta 10—15, zielona 10, ogórki mendel 5—15, kapusta biała (główka) 5—10, włoska 10—15, modra 10—20.

Owoce: jabłka 10—30, gruszki 10—30, owoce suszone 0,80—1,00, brzoskwinie 0,70—1,00, śliwki 20—30, mirabele 25—30, borówki 15—20, winogrona 70—90, wiśnie 25—40.

Grzyby: Kurki (liście) 15—20, grzyby mieszane 15—25, borowiki 30—50, maślaki 15—20, pieczarki 20—30. (hu)

6 września II targi meblowe w Swarzędzu

Zbliża się termin otwarcia II targów meblowych w Swarzędzu, w mieście stolarzy, jakby stworzonem do tego rodzaju przedsięwzięć. Targi tegoroczne, w przeciwieństwie do targów z r. 1934, odbędą się już na własnym terenie, we własnej hali, zapoczątkowując stałą wystawę mebli w Swarzędzu.

Myśl zbudowania takiej hali, która pozwoliłaby w niej urządzać corocznie targi jak i zorganizować wystawę, nurtowała już dawniej w rzemiośle swarzędzkiem, lecz nie mogła być zrealizowana z braku odpowiednich funduszów na ten cel. Środki te jednak znalazły się wreszcie, przyszły bowiem z wydatną pomocą Izba Rzemieślnicza w Poznaniu i Wojewódzkie Biuro Funduszu Pracy, udzielając pożyczek i umożliwiając w ten sposób budowę hali. Obecnie kończy się już budowa hali, która stanęła u zbiegu ulic Cieszkowskiego i Wrzesińskiej, na terenie, zakupionym od niemieckiej spółki kredytowej. Budynek targowy ma długości 130 m, szerokości zaś 12 mtr. Znajdą w nim pomieszczenie 142 stoiska wystawowe, zajmujące ogółem 840 metrów kwadratowych. Koszt budowy wynosi 60 tysięcy zł, z czego 25 tysięcy przypada na pożyczkę z Funduszu Pracy, 20 tys. zaś z Izby Rzemieślniczej, reszta, to kapitał własny stolarzy swarzędzkich, którzy dołożyli grosza, aby mieć wreszcie trwałą podstawę dla targów i wystawy.

Podczas, gdy I targi w Swarzędzu, aczkolwiek dały dość poważne rezultaty, były raczej doraźną pomocą dla rzemiosła stolarskiego w Swarzędzu, drugie targi, będące zapoczątkowaniem corocznych pokazów i stałej wystawy, staną się niewątpliwie punktem zwrotnym w rozwoju meblarstwa.

II targi meblowe, do których przygotowali się należycie stolarze swarzędzcy, pozwolą szerokiej publiczności nawiązać bezpośredni kontakt z wytwórcami, przekonać się o wysokiej jakości, jak i o niskiej cenie wystawionych mebli, znanych dobrze nietylko w kraju, ale i zagranicą. Targi tegoroczne trwać będą od 6 września do 4 października, poczem zmienią się w stałą wystawę mebli.

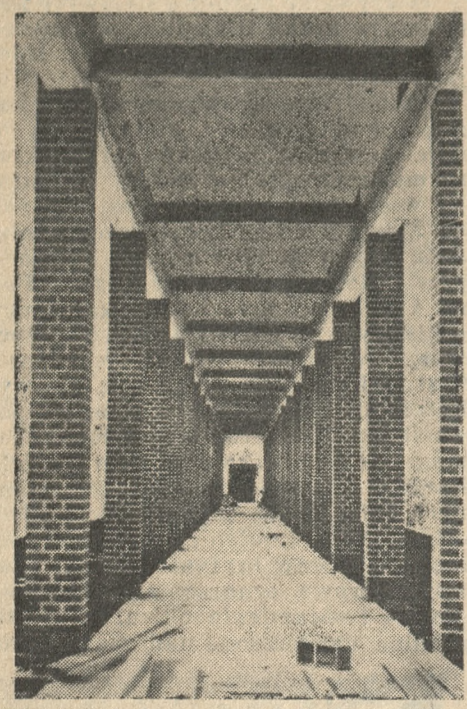

Wnętrze hali targowej, budowanej według projektu architekta E. Szafrańskiego.

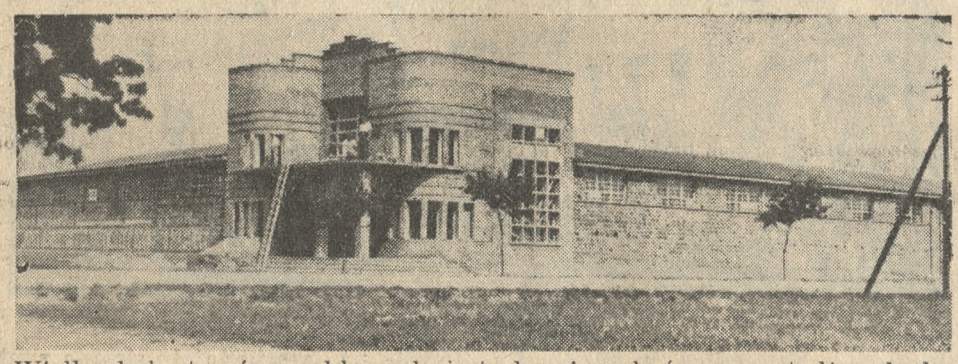

Wielka hala targów meblowych jest obecnie w końcowem stadjum budowy

Troski mieszkańców Poznania

— * **Zamykanie wody bez zapowiedzi.** Informują nas, że dziwne zwyczaje panują w posesji na Wielkich Garbarach 29. Zamyka się tam często bez zapowiedzi wodę tak, że lokatorzy zmuszeni są zaopatrywać się w wodę w sąsiednich domach. Z uwagi na to, że jest tam restauracja, kawiarnia, rzeźnictwo, chemiczna pralnia, fryzjernia i skład kolonjalny, brak wody odczuwa się dotkliwie. Wczoraj przed południem zamknięto tam wodę na przeszło dwie godziny. (kl.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wyłowienie zwłok samobójczyni.** Z Warty, pod Naramowicami, wyłowiono zwłoki kobiety lekkich obyczajów, Franciszki Dudziak, która w dniu 15 bm. popełniła samobójstwo, rzucając się do Warty z mostu na Chwaliszewie. Trupa przewieziono do zakładu medycyny sądowej.

— * **Załamanie się dachu.** Na Zagórzu 3 załamał się dach domu, własność p. Łęckiego. Wobec tego, że zarysowane są też silnie ściany, na zarządzenie władz miejskiego nadzoru budowlanego podstemplowano zagrożone mieszkania. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Torebka w komisarjacie.** W komisarjacie II przy ul. Berwińskiego znajduje się torebka damska z zawartością 20 złotych, znaleziona na ul. Marsz. Focha. Właścicielki narazie nieustalono.

KRONIKA SĄDOWA

— * **Za przemyt dewiz.** Sąd okręgowy w Poznaniu skazał Eugenję Leonard, obywatelkę niemiecką, na 6 miesięcy więzienia i 350 zł grzywny za usiłowanie przewiezienia przez granicę polsko-niemiecką w Zbąszyniu kwoty 405 zł bez zezwolenia władz właściwych. Sąd wykonanie kary pozbawienia wolności zawiesił oskarżonej na przeciąg lat 5. Poza tem zarządził przepadek skonfiskowanych pieniędzy.

— * **Dwie sprawy o rozbój.** W sądzie okręgowym w Poznaniu znalazły się dwie sprawy o rozbój. W pierwszej na ławie oskarżonych zasiedli trzej młodociani przestępcy, mianowicie 17-letni Jan Lis, 16-letni Feliks Pusiak i 16-letni Edmund Musiał. Akt oskarżenia zarzucał im, że w dniu 16 maja rb. na drodze warszawskiej napadli na jadącego rowerem Jana Urbaniaka i pod groźbą użycia siły, żądali pieniędzy na wódkę i na papierosy. Pieniędzy nie otrzymali, gdyż napadnięty ich nie posiadał. Sąd skazał Lisa na 8 miesięcy więzienia, zawieszając mu wykonanie kary na przeciąg 3 lat, Pusiaka i Musiała sąd skazał na umieszczenie w domu poprawczym, przyczem warunkowo zawiesił wykonanie kary na przeciąg lat 3, poza tem w stosunku do wszystkich sąd orzekł utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na przeciąg lat 2.

W drugiej sprawie zasiadło również na ławie oskarżonych trzech młodych ludzi, a mianowicie 17-letni Edward Pyka, słuchacz państwowej szkoły budownictwa, 24-letni Franciszek Garczyk, oraz 22-letni Tadeusz Rawecki. Oskarżeni w nocy z 9 na 10 czerwca rb., będąc w stanie podchmielonym, zaczepili na ul. Górna Wilda idącego do domu Witolda Sypniewskiego i domagali się pieniędzy na wódkę. Sypniewski dał im złotówkę, chcąc ich się jak najprędzej pozbyć. Wtedy napastnicy wzięli pod rękę Sypniewskiego i pociągnęli go z sobą, mówiąc, że musi z nimi iść pić. Gdy Sypniewski opierał się, wówczas napastnicy pobili go, zabierając mu kapelusz, oraz chusteczkę i lusterko. Rozpraw trwa. (m.)

Jarmarki

— * SWARZĘDZ. Jarmark na konie, bydło i trzodę odbędzie się dn. 20 bm.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Strojna, Szamotuły, z prośbą o zdrowie, 30,—, razem z poprzednio pokwitowanemi 340,50 zł.

Na „Caritas", okr. pozn.: W. —,50, razem z poprzednio pokwitowanemi 20,50 zł.

Do czytelników naszych!

Zdarza się, że ten i ów z Szanownych Czytelników nie otrzymują regularnie „Kurjera Poznańskiego" w następstwie czego mógłby zarzucić nam niedbalstwo. Prosimy zatem o powiadomienie nas każdorazowo i jak najśpieszniej o wszelkich niepunktualnościach lub innych usterkach w dostawie naszego pisma a postaramy się o ich usunięcie. Wszyscy Czytelnicy nasi otrzymywać winni „Kurjera Poznańskiego" regularnie i punktualnie.

Administracja „Kurjera Poznańskiego",
Poznań, św. Marcin 70.

„Tydzień Miłosierdzia" w Wielkopolsce

W roku bieżącym „Tydzień Miłosierdzia" w archidiecezjach gnieźnieńskiej i poznańskiej odbędzie się w czasie od 4 do 11 października r. b. włącznie pod protektoratem J. Em. ks. kardynała dr. Hlonda, Prymasa Polski i wojewody poznańskiego Maruszewskiego.

Na marginesie kontroli targowych

W związku z kontrolami, przeprowadzanemi w ostatnim czasie na targach poznańskich, zarząd miejski podkreśla, że akcja ta ma charakter raczej wychowawczy, mniej natomiast karno-administracyjny. Protokóły spisuje się tylko w poważniejszych wypadkach, natomiast przy przekroczeniach mniejszej wagi, urzędnicy ograniczają się wyłącznie do zwracania uwagi na przepisy obowiązujące, jak i do udzielania odpowiednich wskazówek, czy upomnień.

Jeśli chodzi o rolników, którzy sprzedają swój towar na targach poznańskich, to należy wyjaśnić, że nie potrzebują oni rejestrować się w zarządzie miejskim w Poznaniu, ani też wykupywać świadectw przemysłowych, winni natomiast wykazać się dowodem osobistym, względnie jakimś innym dokumentem, stwierdzającym zawód rolnika.

Osoby niezamożne, trudniące się handlem targowym, winny mieć zawsze przy sobie potwierdzenie zgłoszenia przemysłu od władzy przemysłowej I instancji, które ta władza przemysłowa wydaje bezpłatnie w ratuszu (pokój 55). Jeśli chodzi o świadectwo przemysłowo-podatkowe, to od obowiązku wykupienia mogą władze skarbowe zwolnić niezamożnego handlarza targowego, jeżeli przedłoży on dowody, stwierdzające niezamożność. — Za takie dowody służyć mogą: karta rejestracji Biura Pośrednictwa Pracy, legitymacja pomocy doraźnej z Funduszu Pracy, względnie świadectwo o stanie ubóstwa, które wydaje wydział administracyjny zarządu miasta w Poznaniu, przy pl. Sapieżyńskim nr. 9. Wyjaśnienia te czyni zarząd miejski w tym celu, aby wszyscy handlujący na targach uprawiali swój zawód legalnie, posiadając potwierdzenie zgłoszenia przemysłu, jak też i świadectwo przemysłowo-podatkowe względnie dokument, poświadczający zwolnienie od obowiązku wykupienia tego świadectwa.

O wszelkich zaobserwowanych uchybieniach na targach ogół mieszkańców winien niezwłocznie zawiadamiać bądź wydział przemysłowy, bądź też wydział zdrowia w ratuszu.

Miejmy nadzieję, że przeprowadzane kontrole będą wykazywały coraz mniej uchybień i przekroczeń przepisów różnego rodzaju, aż wreszcie dojdzie do tego, że zniknie z naszych rynków nieuczciwy handlarz, który jeszcze tu i owdzie się trafia.

Już czas

odnowić prenumeratę za „Kurjer Poznański" za miesiąc wrzesień 1936 r.

Listowi i wszystkie poczty przyjmują zamówienia na pismo nasze, także przedpłatę za wrzesień — z poręczeniem dostawy pierwszych gazet w nowym miesiącu — **do 25. bm.** Kto zamówi później, może się narazić na przerwę w otrzymywaniu gazety i wskutek tego na niepotrzebne reklamacje.

Można także przekazywać pieniądze wprost pod adresem administracji naszej (P. K. O. 200 149), lecz w tym **samym** terminie t. j. przed 25. b. m.

Z WIELKOPOLSKI

— * **CZARNKÓW.** Dnia 15 bm. obchodzono uroczyście rocznicę „Cudu nad Wisłą". Organizacje brały udział w nabożeństwie w kolegjacie. Sumę odprawił ks. mans. Bogacki, a kazanie wygłosił ks. kanonik Swinarski. Na rynku popisywały się chóry i orkiestry. Po przemówieniach odbyła się defilada, a po południu zabawa ludowa w lasku miejskim.

— W tych dniach przystąpiono do pomiaru gruntów, należących do obwodu Wieleń. Klasyfikacja gruntów nastąpi po pomiarze. Przy czynnościach owych zatrudniono bezrobotnych.

— Odbyły się tu z inicjatywy Koła Włościanek w Śmieszkowie dożynki. Piękne ludowe śpiewy i deklamacje przyczyniły się do uświetnienia obchodu. Całością dyrygował p. Zalewski, artysta Teatru Wielkiego. Publiczność dopisała.

— Zarząd miejski komunikuje, iż legitymacje ubezpieczeniowe odebrać można w zarządzie w godzinach urzędowych. (cn)

— * **DOLSK.** Wielki dzień, zorganizowanego, niezależnego rolnictwa wielkopolskiego przeżywał ub. niedzieli Dolsk. W dniu tym obchodzono uroczyście 70-lecie istnienia Kółka Rolniczego, najstarszego towarzystwa tego rodzaju na terenie całej Rzplitej Polski. Zgodnie z programem uroczystość zapoczątkowano wymarszem do kościoła parafjalnego na nabożeństwo, poczem w sali „Hotelu Victoria" odbyło się jubileuszowe zebranie. Obrady zagaił prezes miejscowego Kółka, p. Klem, oddając przewodnictwo prezesowi pow. p. Wojciechowi Drożdzikowi.

Obszerne sprawozdanie z 70-letniej działalności Kółka złożył sekretarz p. Chmielewski. Najstarszym członkom Kółka wręczono dyplomy członków honorowych. Są to pp.: Stawecki Tomasz, Burzyński Franciszek, Marcinkowski Michał, Dopierała Franciszek. Szymaniak Ignacy, Wawrzyniak Antoni. Jubileusz 25-lecia przynależności obchodzili pp.: Piaskowski, Jankowiak, Jędrzejczak, Stawecki W., Ponicki, Kaźmierczak St. Po południu odbyły się dożynki. Złożono także wspaniały wieniec pod pomnikiem „Ojców ruchu rolniczego w Polsce". (su)

— * **GNIEZNO.** Poświęcenie kościoła św. Wawrzyńca dokonał ks. proboszcz Chilomer, a konsekracja odbędzie się po kompletnem jego wykończeniu. W uroczystej procesji ks. proboszcz Chilomer przeniósł Najśw. Sakrament z dotychczasowej kaplicy do kościoła, gdzie umieścił Go na tonacym w powodzi kwiatów wielkim ołtarzu. Piękne kazan e wygłosił ks. Górski.

— Zawody okr. Sokoła okr. gnieźn. odbędą się dn. 23 bm na boisku W. K. S. przy ul. Wrzesińskiej o godz. 9,15. Każde gniazdo jest zobowiązane wysłać jednego sędziego na zawody okręgowe. Nazwisko jego podać należy ze spisem zawodników najpóźniej do dnia 18 bm.

— Podczas stróżowania na polach majętności Myszki, pow. gnieźn., podeszło na odległość około 30 metrów do stróża polnego Michała Skibińskiego z Myszek 2 osobników, którzy oddali do niego 2 strzały z broni myśliwskiej, trafiając Skibińskiego w obie nogi w pobliżu kolan. Rannego Skibińskiego odstawiono do szpitala miejskiego w Gnieźnie. Policja wdrożyła energiczne dochodzenia.

— Dnia 16 bm w Borzętwi na szkodę rolnika Władysława Skibińskiego spalił się stóg, znajdujący się w polu przy wsi Borzętew.

— W Falkowie skradziono rolnikowi p. Ignacemu Wdowczykowi z Leśniewa rower z tabl. rejestr. Gniezno P. 9398. Również Szczepanowi Pyćcie z Dziekanowic skradziono rower marki „Tempo" nr. 2306.

— W Strychowie skradziono z mieszkania Ignacego Witkowicza rower męski „Rekord" i inne przedmioty. (br)

— * **Gniezno.** W areszcie osadzono Kazimierza Linkowskiego z Gniezna za sprzeniewierzenie 300 zł gotówki na szkodę właściciela kiosku „Ruch" na stacji kolejowej w Gnieźnie p Koperskiego.

— Dotychczasowy gwardjan dr. Madzurek przy kościele OO. Franciszkanów w Gnieźnie opuszcza w tych dniach Gniezno i przenosi się do Krakowa. W związku z tem Akcja Katolicka urządza dn. 23. b. m., o godz. 20 w sali Prymasowskiej uroczystość pożegnalną. Miejsce gwardjana zajmie O. Justyn Marja Nazim.

— W ub. poniedziałek około 19 zdarzył się na wspinalni strażackiej w czasie ćwiczeń strażackich nieszczęśliwy wypadek, któremu uległ 38-letni strażak Jan Kwiatkowski z Gniezna. W czasie ćwiczeń na linie, Kwiatkowski nie mogąc utrzymać liny, spadł z wysokości około 8 mtr na ziemię odnosząc ogólne obrażenia cielesne. K. odstawiono do szpitala miejskiego.

— W czasie przewożenia drzewa z maj. Iwna na bocznicę kolejową, Stanisław Adamski z Iwna dostał się pod lorkę, która zmiażdżyła mu u lewej ręki 4 palce.

— Urzędnik gospodarczy Jerzy Kuntze z Wimar pod Gnieznem napił się w celach samobójczych jakiegoś płynu. Mimo wypompowania żołądka nie odzyskał dotąd przytomności.

— Targ wielki na konie odbywa się na targowisku . Sped koni jest wielki. (br.)

— * **KĘPNO.** Uroczystość „Cudu nad Wisłą" przeszła w Kępnie, z okazji pobytu wojska polskiego w powiecie, pod znakiem „Dnia Żołnierza". Rano o godz. 9 zajęła Brygada Kawalerji „Poznań", jak 15 p. ul. 17 p. ul., 7 p. s. k. i 7 d. a. k., wokoło cały rynek celem wysłuchania mszy św. polowej. Nabożeństwo celebrował ks. dziek. Nowacki. Wzniosłe kazanie wygłosił czcigodny celebrant. Następnie wręczał gen. Zahorski nagrody za sprawność wojskową i tak: w zawodach o buńczuk Bryg. Kaw. „Poznań" osiągnął I miejsce 15 p. uł., II miejsce zajął 17 p. ul. Dalsze nagrody w formie dyplomów i żetonów otrzymali: w próbie służbej polowej. II szw. 7 p. s. k. pod dow. rtm. Szacherskiego, w próbie jazdy konnej i władaniem białą bronią, IV szw. 15 p. uł. pod dow. rtm. Bobińskiego, w próbie strzelania z k. b. k., II szw. 15 p. ul. pod dow. rtm. Pinińskiego. w próbie łączności, pluton łączności 15 p ul. pod dow. por. Gardulskiego, w próbie szwadronów k. m., szwadron k. m. 15 p. uł. pod dow. rtm. Braunka, dalej nagrodzonych zostało 4 najlepszych ułanów za strzelanie z c. k. m. i l. k. m. Następnie odbyła się defilada.

Po południu odbyły się zawody konne. Impreza ta, z której czysty dochód przeznaczono na F O. N., zebrała na stadjonie do 3 tys. widzów. Urządzone konkursy hippiczne dla oficerów i podof. jak i władanie szablą, śledziła publiczność z wielkim zainteresowaniem, darząc jeźdźców frenetycznemi oklaskami. Na zakończenie uroczystości, odbył się w salach Sokolni wieczorek towarzyski. (km)

— Zlot Sokołów okr. kęp. odbył się 15 bm. Na boisku Sokoła odbyły się zawody między Sokołem I Kępno a reprezentacją okręgu, które zakończyły się zwycięstwem dla Sokoła w stosunku 3:2. Następnie zdawał nacz. okr. p. J. Tomczak raport prez. okr. p. mec. W. Zakrzewskiemu i przedst. Dzielnicy. Popisy sokolów, sokolic i młodzieży wypadły bardzo pięknie.

—* **MOSINA.** Pielgrzymka piesza do Górki Duchownej wyruszy z Mosiny w dniu 31. bm. Na intencję pątników zostanie odprawiona msza św. rano o godz. 5, poczem nastąpi uroczyste odprowadzenie pielgrzymki, którą prowadzić będzie p. Stan. Jaworski. — We wtorek dnia 1 wrześni . rano o godzinie 6,30 wyrusza druga pielgrzymka koleją. Powrót obu grup nastąpi tego samego dnia wieczorem o godzinie 21,15 pociągiem, poczem odbędzie się odprowadzenie powracających pątników na krótkie nabożeństwo dziękczynne do miejscowego kościoła. Zgłoszenia przyjmuje p. Stanisław Jaworski, ul. św. Jana. Dzieci szkolne również mogą wziąć udział w tejże pielgrzymce o ile przedstawią pisemne zezwolenie kierownika szkoły. W związku z powyższą pielgrzymką czynione są starania w ministerstwie komunikacji o zniżkę kolejową, o której powiadomi się zainteresowanych. (ms)

—* **OSTRÓW.** Wystawa szat liturgicznych przeznaczonych dla tuejszego kościoła parafj. : biednych kościołów, znajduje się w oknie wystawowem firmy Bielany przy ul. Piłsudskiego 6 Szaty uszyły panie z Sodalicji Marjańskiej i Straży Honorowej Najśw. Serca Jezusowego.

— Zw. Podoficerów Rez. Ziem Zach. urządza w nadchodzącą niedzielę, 23. b. m. na strzelnicy Bractwa Kurkowego strzelanie o mistrza i podmistrzów koła. Część zysku przeznacza się na samolot „Chrobry".

— Srebrne gody małżeńskie obchodzą 22. b. m. pp. Franciszek i Stanisława z Matuszczaków Kobylańscy.

— Z Biskidu Huculskiego wróciła drużyna z harcmistrzem ks. prof. Ziemskim. Druga drużyna pozostająca pod opieką ks. Andrzejewskiego wróciła z Wileńszczyzny.

— Staraniem ks. dziekana Płoki, dożywiano tu w czasie wakacyj 60 najbiedniejszych dzieci które z powodu zakaźnej choroby nie brały udziału w kolonjach. Dożywianie onegdaj uroczyście zakończono.

— Nocą postrzelony został na terenie warsztatów wagonowych stróż Jan Szymański. Za sprawcą wdrożyła policja dochodzenia. (os)

— * **ROGOŹNO.** W nocy z czwartku na piątek wybuchł pożar w młynie Krügera w Rudzie — Młyn, obok Rogoźna. wskutek zapalenia sej sadzy. Pożar został w samym zarodku zlokalizowany.

— Zebranie rady miejskiej m. Rogoźna odbędzie się dnia 20 8. 36 o godz. 19,30 w sali obrad r. m.

— Przed kilku miesiącami miasto pożegnało z radością żydowskiego cholewkarza, Isaaksohna, który wyprowadził się do Obornik. Niestety radość była przedwczesna: Żyd upodobał sobie teren rogoziński i w tych dniach tu wraca. Społeczeństwo winno odpowiednio ustosunkować się do niepożądanego gościa. (rf)

— * **ŚREM.** Parafjalna pielgrzymka do Częstochowy, zorganizowana przez ks. mans. Szczeblewskiego, wyruszy specjalnym, bezpośrednim pociągiem w dn. 23 bm. o g 22.30. Powrót nastąpi dn. 25 o godz. 21. W programie „droga krzyżowa", zwiedzanie skarbca i wieży jasnogórskiej.

— P. inspektor Franciszek Ławicki po 30-letniej pracy w straży pożarnej złożył funkcje naczelnika O. S. P. w Śremie.

— * **WRZEŚNIA.** Bestjalskiego czynu dopuścił się stary już człowiek. niej. Barański. Łabędzia. który opuścił na chwilę park miejski, uderzył tak silnie laską, że skrzydło nieszczęśliwego ptaka uległo trzykrotnemu złamaniu. Zawezwani do zmaltretowanego ptaka pp. weterynarz dr. Kowalski i dr. Czarnecki przyszli do przekonania, że jedynie amputacja skrzydła uchroni biedne stworzenie od śmierci i dokonali odcięcia prawego skrzydła. Wspaniały „Kubuś", który z taką dumą wyprowadził i wychował trzy pokolenia, z taką czujnością stawał w obronie swej rodziny ptasiej, przyplacił swą ufność i wiarę w ludzi kalectwem. Biedaczek leczy się obecnie i przyzwyczaja do życia inwalidy. Pozbawiony serca starzec odpokutuje za swój czyn.

— Nieznani sprawcy włamali się do mieszkania rolnika Edwarda Machińskiego w Słomowie, pow. Września i skradli większą ilość garderoby dziecięcej i sprzęty kuchenne. Energiczne dochodzenia prowadzi tut. posterunek P. P.

— Do jakiego stopnia dochodzą śmiałość i bezczelność złodziei polnych mogą poświadczyć następujące fakty. Nieustaleni dotąd sprawcy wymłócili na szkodę rolnika Reymanna z Bierzglina. pow. Września, przeszło pół stogu żyta. Na polach majętności Gutowa Wielkiego. pow. Września grasuje od dłuższego czasu szajka śmiałych złodziei, która wyrządza na polach poważne szkody. Straż polna jest wobec szajki bezsilna.

— Jan i Teofil Szpunarowie z Bielska nabyli posiadłość firmy Steir i Ska przy ul. Dworcowej. Nowonabywcy założą na swej posesji fabrykę sukna, co przyczyni się do uprzymysłowienia naszego miasta. Panowie Szpunarowie posiadają w Bielsku również fabrykę sukna. Ufamy. że polska i chrześcijańska placówka znajdzie odpowiednie poparcie.

— W kaplicy w Orzechowie został pobłogosławiony przez ks. Tuszyńskiego związek małżeński pomiędzy p. Kazimierzem Pawlaczykiem z Czeszewa a p. Heleną Zawitajówną z Pęczkowa. (rw)

— W ub. tygodniu wybuchł w godzinach wieczornych pożar w zabudowaniach gospodarza Jałoszyńskiego w Szemborowie pow. Września. Pastwą płomieni padł dom mieszkalny czynszowy wartości około 2 500 zł oraz ruchomości zamieszkałych tam lokatorów, którzy swe straty obliczają na łączną kwotę 1 500 zł.

— Niewykryci dotychczas sprawcy włamali się zapomocą wycięcia szyby do mieszkania nauczyciela p. Janickiego z Obłaczkowa, skąd po plondrowaniu zabrali aparat radjowy, płaszcz i budzik Poszkodowany oblicza swe straty na sumę 800 zł. (rw)

— * **ŻERKÓW.** W ub. tygodniu odbyło się żniwne strzelanie tut. Bractwa Kurkow. Żniwnym królem został p. Cyplik Andrzej, wicekrólem Fiebig Klemens. W premjowem strzelaniu zdobył pierwszą nagrodę kierownik tut. Banku Ludowego p. Weiss. drugą nagrodę p. Zenker. trzecią nagrodę p. Szóstek Stanisław.

— We wtorek odbył się tu jarmark. Niestety z ubolewaniem stwierdzić trzeba że społeczeństwo nie zrozumiało jeszcze hasła „Swój do swego" i popiera Żydów.

APOLLO
Seanse 5 — 7 — 9
OD JUTRA CZWARTKU 20 bm.
FILM TYSIĄCA i JEDNEJ PRZYGODY!
MAGDA SCHNEIDER
HANS MOSER
ADELA SANDROCK
W REWELACYJNEJ OPERETCE WIEDEŃSKIEJ FRANCISZKA LEHARA
„EWA"
● Prawdziwe cudo reżyserji, inscenizacji, przepychu wystawy i znakomitej gry aktorskiej ●
— DZIS w środę poraz ostatni — wzruszający dramat „OSKARŻAM CIĘ MATKO" —

METROPOLIS
SEANSE: 5¹⁵ 7¹⁵ 9¹⁵
OD JUTRA CZWARTKU, 20 bm.
FILM, KTÓRY WSTRZĄSA I OSZAŁAMIA
WŁADCA MILJONÓW — ŻEBRAKIEM MIŁOŚCI
PIENIĄDZ
ng 15429/30
w roli główn. największy aktor charakterystyczny EDWARD ARNOLD
Niezwykle intrygujące dzieje jednego z największych magnatów i dziwaków świata
— DZIŚ w środę poraz ostatni — przepiękny film kolorowy BECKY SHARP —

Nieszczęśliwy wypadek rowerzystki

Pyzdry. (cs). W ub. sobotę na drodze publicznej Kołaczkowo—Września, tuż przy folwarku Wygoda, wydarzył się nieszczęśliwy wypadek, którego ofiarą padła 23-letnia mężatka Zofja Opat z Poznania.

Krytycznego dnia państwo Józef i Zofja Opatowie wybrali się z Poznania na rowerach w odwiedziny do krewnych w Pyzdrach. Kiedy przebyli już spory kawał drogi i znajdowali się w pobliżu folwarku Wygoda, przy zabudowaniach rolnika Głowackiego na spadzistej drodze, p. Opatowa zamiast hamować bieg roweru, poczęła zjeżdżać z pochyłości w niezwykłym pędzie. Z przeciwnej strony nadjechał powozem ks. prob. Król z Grabowa. Powoził woźnica, Wojciech Walkowiak. P. Opatowa, tracąc na skutek niezwykłej szybkości równowagę, wpadła całą siłą rozpędu na konie. Woźnica wstrzymał je natychmiast. Nieszczęśliwa kobieta uderzyła czołem w dyszel i runęła bezprzytomna.

Ofiarę wypadku odwieziono natychmiast do szpitala powiatowego we Wrześni, gdzie jednak pomimo natychmiastowej pomocy nieszczęśliwa zmarła, osierocając półtoraletnie dziecko.

STAN POGODY W POZNANIU

19 sierpnia 1936

Temperatura 7 godz. + 17,8

Ciśnienie
7 godz. 755,3 mm. umiarkow.

Zachmurzenie
7 godz. pochmurno

Wiatr
7 godz. kierunek połud.-wsch., szybk. 3 m/sek.

Temperatura w dniu 18 sierpnia br. była:
najwyższa + 26,4 o godz. 15
najniższa + 12,6 o godz. 6

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Zachmurzenie **zmienne, miejscami** desz. 7

Kronika wybrzeża

Gdynia, 18 sierpnia.

Stan pogody

Na całem wybrzeżu jest znów piękna pogoda słoneczna. Temperatura powietrza podniosła się do 27 st. C. Ciepłota wody wynosiła we wtorek 20 st. C. Pogoda ma wszelkie znamiona stałości. Powrót pogody na wybrzeżu przyczynił się do widocznego ożywienia ruchu.

Powrót „Daru Pomorza"

Statek szkolny „Dar Pomorza" powrócił do Gdyni ze swej podróży do wybrzeży angielskich i do Kilonji. Statek stanął na redzie przed wejściem do basenu jacntowego. Na statku szkolnym rozpoczęto zaraz przygotowania do jego najbliższej podróży dalekomorskiej, która zacznie się w pierwszych dniach września. Trasa najbliższej podróży „Daru Pomorza" wiedzie przez Ocean Atlantycki do Zatoki Meksykańskiej. Po przejściu przez Kanał Panamski okraży statek ląd Południowej Ameryki i od południowego jej krańca weźmie kurs bezpośrednio na Gdynię.

Wycieczka oficerów francuskich

Do Gdyni przybyła statkiem „Meknes" większa wycieczka francuskich oficerów rezerwy.

Ostatnie wyprawy morskie

Statek „Kościuszko" odpłynął dziś do Kopenhagi. Wycieczka cieszy się dużem powodzeniem, bo bierze w niej udział przeszło 500 osób. „Kościuszko" w dniu 23 bm. popłynie jeszcze z wycieczką do Sztokholmu i na tem program tegorocznych wycieczek będzie wyczerpany.

Stracenie młodocianego zbrodniarza

Gdańsk (p). Na podwórzu więzienia gdańskiego stracono 21-letniego Jana Runszkowskiego. Skazaniec mimo, że nosił nazwisko polskie, był Niemcem. Egzekucja nastąpiła po uprawomocnieniu się wyroku, który zasądził Runszkowskiego za mord rabunkowy.

Stracenie Runszkowskiego nastąpiło przez ścięcie. Egzekucję wykonał kat Rzeszy Niemieckiej. Runszkowski w dniu 6 maja r. b. zamordował swego brata Pawła i jego żonę. Następnie, ograbiwszy ich mieszkanie, podpalił je dla zatarcia śladów zbrodni.

Senat W. M. Gdańska, biorąc pod uwagę zwyrodniałość mordercy, mimo jego młodego wieku, nie skorzystał z przysługującego mu prawa ułaskawienia.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 18 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Inż. roln. Albin Raczyński w Wejherowie i lek. dr. med. Marja Wizianka; asyst. farm. Leon Galiński w Tczewie i Gertruda Pauzkówna w Bydgoszczy; rob. Stefan Kunkel i Kazimiera Pawłowska w Starołęce — Wielkie Osiedle, pow. pozn.; tokarz Franciszek Michalak i Jadwiga Grzelakówna w Fabianowie, pow. ostrowski; szef biura wielkorolnego Walenty Burdajewicz we Lwówku, pow nowotom. i Marjanna Drobnikówna; handl. Oton Franke w Lignicy w Niemczech i naucz. muzyki Joanna Teuberówna; handl. Józef Rossa i urzędn. pryw. Amalja Murawska; cholewkarz Józef Bron i ekspedj. Chawa Kauerówna; muzyk Zygmunt Sasiak i stenotyp Władysława Klamannówna; mech.-szofer Marjan Wesołowski i Zofja Wieczorkówna; rob. Marcin Slatała i rob. Józefa Ismerówna.

Zgony:

Dnia 18 sierpnia 1936 r. zapisano następujące zgony: Teofila Padolewska z domu Dykierówna, wdowa, 62 lata; Stanisław Zgoła, uczeń szkolny, 8 lat; Marja Przymusińska z domu Wanderkowska, wdowa, 74 lata; Józef Spychała, robotnik. 65 lat; Wacław Szelążkiewicz, robotnik. 76 lat.

Z POMORZA

— * **TCZEW.** Zamiejscowy wydział karny sądu okręgowego na sesji wyjazdowej w Tczewie skazał Maksymiljana Schramkego z Tczewa na 12 miesięcy więzienia za sfałszowanie dokumentów.

— Na szosie wiodącej z Bałdowa do Tczewa pod koła wozu ciężarowego, będącego własnością obywatela ziemskiego Ziehma z Bałowa, dostała się 3-letnia Małgorzata Pestkówna z Bałdowa, której koło wozu zupełnie zmiażdżyło stopę lewej nogi.

— Policja tut. aresztowała i osadziła w więzieniu robotnika rolnego 23-letniego Franciszka Urbańskiego, zamieszkałego w Gorzędzieju, pow. Tczew. Urb. w ub. niedzielę na zabawie ludowej w Gorzędzieju pod Tczewem napadł na pełniącego służbę bezpieczeństwa służbowego urzędnika Straży Granicznej Wadysława Błasika z Gorzędzieja, którego dotkliwie pobił i skradł mu bagnet. (at)

— * **TORUŃ.** Na Mokrem, na furmankę, wyjeżdżającą na ulicę, wpadł samochód, raniąc konia. Z ludzi na szczęście nikt szwanku nie poniósł.

— Odbyły się w Toruniu nast. rozgrywki piłkarskie: W. K. S. „Gryf" — Reprezentacja Torunia 5:2, Strzelec I — O. M. P. I 4:1, K. P. W. Pomorzanin II — Strzelec II 3:3 i PFWG — TKS 29 — 9:2.

— Zmarł nagle znany i ceniony kupiec śp. Franciszek Kłopocki, członek rady miejskiej, radca Pom. Izby Przem.-Handlowej w Gdyni i wiceprezes Korporacji Kupców Chrześc.

— W wyniku mistrzostw szachowych, które odbywały się w Toruniu o mistrzostwa drużynowe zwyciężył zespół poznański, który zdobył puhar. Drugie miejsce zajął Toruń, a trzecie Inowrocław.

— W ub. niedzielę odbyło się wielkie zebranie manifestacyjne Str. Narod. Obrady zagaił prez. pow. Jankowski. a referaty wygłosili p. Ciesielski, sekr. okr. Str. Nar. i red. A. Czerwiński, poczem odegrano sztukę historyczną p. t. „Cud nad Wisłą".

— Najbliższa premjera Teatru Ziemi Pomorskiej będzie komedja Rittnera p. t. „Głupi Jakób" z występem gościnnym Junosza-Stępowskiego.

— Zginął tu od wystrzału z rewolweru podoficer zawodowy 8 pułku art. w Toruniu, Karczewski. Dotychczas nie stwierdzono, czy popełnił on samobójstwo, czy też został zamordowany. Dochodzenia prowadzi żandarmerja wojskowa. (z)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

MUZYKA

Pogrzeb ś. p. prof. St. Niewiadomskiego. Ze Lwowa donoszą nam: Wczoraj po południu odbył się na cmentarzu łyczakowskim pogrzeb ś. p. prof. Stanisława Niewiadomskiego, znakomitego kompozytora i krytyka muzycznego. Po egzekwjach w kościele OO. Bernardynów, połączone chóry małopolskie odśpiewały nad trumną „Beati Mortui" Mendelsohna, a przed Teatrem Wielkim, gdzie się kondukt żałobny zatrzymał, „O panie nasz" Rutkowskiego. Nad otwartą mogiłą wygłosili przemówienia przedstawiciele miasta, teatru, organizacyj i uczelni muzycznych. Na mogile złożono kilkadziesiąt wieńców. (lw)

Jubileusz przedstawień w Bayreuth. Instytucja słynnych wagnerowskich przedstawień w Bayreuth liczy już lat sześćdziesiąt. Pierwsze przedstawienie odbyło się w dniu 13 sierpnia 1876 roku. Wystawiono wtedy „Pierścień Nibelungów".

Podręcznik dla śpiewających „Tristana i Isoldę" wydała Anna Bahr-Milcnenburg, ongi słynna śpiewaczka wagnerowska, od 20 lat nauczająca śpiewu w Monachjum. Jest to podręcznik, w którym wykonawcy partyj znajdują najszczegółowsze wskazówki co do mimiki oraz ekspresji. Opracowany jest drobiazgowo każdy frazes i niemal każde słowo każdej partji. Podręcznik wyszedł w nakładzie Musikwissenschaftlicher Verlag w Lipsku.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Międzynarodowy konkurs rzeźbiarski. Rząd argentyński ogłosił konkurs dla rzeźbiarzy wszystkich narodowości na pomnik gen. Roca. Artysta, odznaczony pierwszą nagrodą, otrzyma na wykonanie pomnika sumę 250 tysięcy piastrów t. j. około 1.250 tysięcy franków francuskich. Dalsze nagrody wynoszą sześć i cztery tysiące piastrów. Modele nadsyłać należy do 7 listopada.

„Rubens i jego epoka". Donoszą z Paryża: Taką nazwę nosić będzie wystawa, której otwarcie nastąpi w listopadzie, w Oranżerji w Tuilerjach. Obecnie mieści się tam wystawa dzieł Cezanne'a. Po Rubensie przewidziana jest wystawa dzieł Degasa, a następnie prymitywów francuskich.

TEATR

Pomnik Wojciecha Bogusławskiego w Warszawie, na placu Teatralnym przed Teatrem Narodowym, ma być odsłonięty w dniu 27 września br.

Teatr polski w Ameryce. W Milwaukee w Stanach Zjednoczonych, powstała nowa polska placówka kulturalna, nosząca nazwę: Towarzystwo Teatru Polskiego. Towarzystwo to organizuje odczyty, wieczory literackie, przedstawienia teatralne. W najbliższym czasie przygotowuje się wystawienie „Mazepy" oraz dwu sztuk Zapolskiej „ich czworo" i „Moralność pani Dulskiej".

Zgon znanego aktora. Z Warszawy donoszą: Zmarł tu b. aktor Teatru Narodowego, Jan Szymański. Rozpoczął on swą pracę we Lwowie, występował przez kilka sezonów w Poznaniu, a następnie w Wilnie. Od roku 1912 przeniósł się do Warszawy i przez 20 lat pracował w Teatrze Rozmaitości, a później w Narodowym. Od r. 1932 był na emeryturze.

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

Niezadowoleni z radja — łączcie się. Nie chodzi tu o przeciwników radjofonji, takich, którym rozbrzmiewająca nieraz w domach kakofonja kilku naraz koncertów radjowych obrzydziła życie. Łączą się niezadowoleni z programów radjosłuchacze i to nie u nas, ale w Czechosłowacji. Powstał mianowicie w Pradze „Związek radjosłuchaczy niezadowolonych z programu radjowego". Związek ten jednoczyć będzie niezadowolonych radjosłuchaczy w całej Czechosłowacji i nawet wydawać będzie własne pismo, omawiające dezyderaty Związku. Ciekawa rzecz ilu członków liczyć będzie to bądź co bądź oryginalne towarzystwo.

ZE ŚWIATA FILMU

Beethoven na filmie. Abel Gance kończy nakręcać film p. t. „Wielka miłość Beethovena", którego gra Harry Baur. Tekst napisał Stève Passeur, znany autor „Kobiety, która kupiła sobie męża". Muzyka towarzysząca pochodzi z dzieł Beethovena, Mozarta i Schuberta.

Marlena Dietrich bawi obecnie w Londynie, gdzie Jacques Feyder nakręca z nią film p. t. „Knight without armour". Honorarjum jej wynosi 200.000 dolarów.

VARIA

Neurologja w Grecji. Skoro Grecy mieli nerwy, co nie ulega żadnej wątpliwości, to nic dziwnego, że mieli neurologję. Pod tytułem „Etapy neurologji w starożytności greckiej" wydał A. Souque w Paryżu u Massona dzieło poświęcone rozwojowi greckiej neurologji i to zaczynając od... Homera, a kończąc na upadku cesarstwa rzymskiego. Autor zajmuje się szczególnie Hippokratesem oraz badaniami doświadczalnemi Galena. (rl)

NAUKA

Uczony szwedzki w Biskupinie. Wraz z prof. J. Kostrzewskim, powracającym z Kongresu Prehistoryków w Oslo, przybył do Polski znakomity prehistoryk prof. dr. Aberg ze Sztockholmu. Prof. Aberg zwiedził wykopaliska w Biskupinie, oceniając je jako najdonioślejsze odkrycie prehistoryczne doby obecnej.

Jak liczne były wojska tatarskie? Kwestja liczebności wojsk w poszczególnych akcjach bojowych jest jednym z zasadniczych warunków istotnego przedstawienia walki. W ostatnich czasach kilkakrotnie zagadnienie to było poruszane w związku z wystąpieniem dr. Górki w sprawie historycznej wartości „Ogniem i mieczem", roli Jeremiego Wiśniowieckiego itd. Obecnie organ Wojskowego Biura Historycznego, „Przegląd historyczno - wojskowy", redagowany przez znanego na polu historji wojskowej mjr. Ottona Laskowskiego, zamieścił w swym ostatnim zeszycie (2-gim za 1936 r.) obszerną rozprawę dr. Olgierda Górki o liczebności Tatarów krymskich i ich wojsk. W pracy tej autor stara się obalić wywody swych przeciwników i dochodzi do wniosku, że wojska tatarskie były o wiele słabsze liczebnie, niż wskazywałyby na to źródła, a zwłaszcza przekazy wschodnie. Obok wyżej wspomnianej pracy zamieszczono tylko jedną recenzję oraz przegląd literatury historyczno - wojskowej za lata 1934 — 35. (J. St.)

LITERATURA

Konkurs na wiersz o książce. Związek Księgarzy Polskich ogłasza konkurs na utwór poetycki o książce. Rozmiar i rodzaj wiersza — dowolne. Wyznaczono trzy nagrody w sumie: 100, 75 i 50 złotych. Utwory nagrodzone stają się własnością organizatorów konkursu. Utwory na konkurs, opatrzone godłem, należy nadsyłać pod adresem: Zw. Księgarzy Polskich, Warszawa, Chmielna 27 do dnia 15 października br.

Zmarła włoska laureatka Nobla. Donoszą z Rzymu: Po długotrwałej chorobie zmarła tu znakomita powieściopisarka, Gracja Deledda. Urodzona w Sardynji, przywiązanie do rodzinnego kraju wniosła do swych utworów literackich. Twórczość jej, żywo z regjonem związana, należała jednak do literatury światowej, czego wyrazem było otrzymanie przez pisarkę nagrody literackiej Nobla w roku 1927. W tłumaczeniu na język polski ukazały się następujące utwory: „Tęsknoty", „Anna Lena Bilzini", „Rozbitkowie w przystani", „Ucieczka do Egiptu", „Trzcina na wietrze".

TEGOROCZNE JUBILEUSZE

Ostatni zeszyt „Tęczy" przynosi kilka, razem zebranych artykułów, poświęconych różnym rocznicom, które w roku bieżącym obchodzimy. Zebrało się tych jubileuszów sporo. Rozpoczyna cykl p. Czesław Kędzierski, artykułem p. t. „Wielki Miłosiernik", poświęconym ks. Piotrowi Skardze z okazji czterechsetnej rocznicy jego urodzin. Omawia tu rozległą działalność charytatywną Skargi, mało dotychczas oświetloną, a przecież zasługującą na uwagę ze względu na pionierski w dziedzinie dobroczynności charakter założonych przez Skargę instytucyj, jak „Bank Pobożny", Bractwa Miłosierdzia, Skrzynka św. Mikołaja itp. Artykuł p. Jana Pietrzyckiego „W stulecie domku Jańskiego", przypomina instytucję, założoną przez emigrację polską w Paryżu. Opiekunem „domku Jańskiego" był Adam Mickiewicz. Z jego też nazwiskiem związany jest artykuł ks. A. Weryńskiego („Mało znany list Mickiewicza"), ogłoszony z okazji stulecia zgromadzenia X. X. Zmartwychwstańców. Dziesięciolecie śmierci Jana Kasprowicza przypomina prof. dr. Stanisław Pigoń, w artykule p. t. „Idea społeczna i religijna w poezji Jana Kasprowicza". Wreszcie dwudziestopięcioletniemu jubileuszowi twórczości Karola Huberta Rostworowskiego poświęcony jest artykuł p. Stanisława Krokowskiego pt. „Ale poezji oświecę was blaskiem". (tk.)

Pisma nadesłane

„Działka i Osiedle". Nr. 8. Treść: „Róże na piaskach" — C. Wyrzykowski; „Nawóz ludzki" — G. J.; „Grzyby"; — „Napoje chłodzące" — S Pomykalówna; „Konserwy z warzyw" — Dr. J. Szuman; „O użytkowaniu mięsa królików"; — „Czy lepiej chować jedną czy kilka ras królików?". — Terminarz najważniejszych robót w sierpniu i wrześniu. — Wiadomości związkowe — Adr. Red. Poznań, Matejki 40/41.

„Oriens". Zesz. 4. Treść: Ks. J. Urban: „Tolerancja bolszewicka" — „Nowy kierownik kongregacji wschodniej" — W. Kibalczyc: „Cześć obrazów na Wschodzie" — Z. Licharewa: „Typy obrazów Bogarodzicy" — „Wschód na Wszechświatowej wystawie prasy katolickiej" — „Dokument z kraju „wolności religijnej" — Ks. J. Urban: „Synod warszawski wobec protestu amerykańskiego" — Co i jak piszą? — „Podniosły dzień w Albertynie" — „Publikacje o Łemkowszczyźnie" — Wiadomości i notatki — Adr. Red. Warszawa, Rakowiecka 61.

ZWIERCIADŁO NIEMIECKIEJ TWARZY

Berlin, 17 sierpnia.

Wśród imprez kulturalnych, jakie zgotował Berlin przyjezdnym w czasie igrzysk olimpijskich — imprez niezawsze związanych ze sportem, zato mających zbliżyć zagranicznego widza z kulturą niemiecką — wymienić wypada retrospektywną wystawę portretów wybitnych osobistości niemieckich.

Nie od rzeczy będzie odrazu zaznaczyć, że interesująca ta wystawa, na którą złożyły się eksponaty ze zbiorów publicznych i prywatnych, zarówno niemieckich jak zagranicznych, przyjęta została przez krytykę z różnemi zastrzeżeniami. Można było — brzmiały zastrzeżenia — oprzeć klasyfikację materjału wystawowego na subtelniejszej podstawie natury duchowej, niżli na podziale według grup zawodowych (mężowie stanu, poeci, artyści, przyrodnicy itd.). Także niezawsze zdołano sobie poradzić z definicją granic „wybitności" poszczególnych osób, opuszczając szereg rzeczywiście zasłużonych, a wysuwając w to miejsce jednostki drugorzędne. Co się zresztą tyczy tego zarzutu, to okolicznością łagodzącą może być istotna trudność oceny w poszczególnym wypadku, — tem bardziej w dzisiejszych Niemczech, gdzie rehabilitacja zasług z zamierzchłej nieraz przeszłości — i naodwrót, surowe sądy nad zmarłymi — są na porządku dziennym. Już Goethe potykał się o to samo zagadnienie, dochodząc wreszcie do wniosku, że „sława" i „wielkość" są często przeciwieństwami.

Nie bacząc na powyższe krytyki, od których nie obroniłaby się chyba i inna wystawa podobnego typu, przedstawia całość niezwykle ciekawe zwierciadło postaci niemieckich, — jedyny w swoim rodzaju dokument kultury, wart poznania przez widza obcego.

Galerję rozpoczyna konna statuetka Karola Wielkiego z muzeum Cluny, poczem przesuwa się rząd postaci wczesnego Średniowiecza niemieckiego: Otton I, czterech cesarzy Henryków, Fryderyk Rudobrody, 1-szy margrabia brandenburski Albrecht Niedźwiedź, Henryk Lew, a jako jedyna z pośród kobiet tej epoki święta Elżbieta, księżniczka turyńska. Lecz po wiek 15-ty portretom brak jeszcze cech podobieństwa. Ich wizerunki, to raczej „idealne" portrety, częstokroć robione przez mistrzów wiele lat po ich śmierci. Dopiero Odrodzenie wprowadza moment indywidualny do portretu. O charakterystycznych cechach „twarzy niemieckiej" mówić więc można nie wcześniej jak od połowy wieku 16-go.

Problem stosunku portretującego do portretowanego nasuwa przy oglądaniu wystawy niejedną refleksję. Organizatorzy pokazu położyli świadomie mniejszy nacisk na artystę, niżli na przedstawiony przezeń model. Wystawa nie jest pokazem sztuki portretowej w właściwym sensie, lecz rejestrem osobistości. Znajduje się więc wśród tego pokazu niejeden obraz pędzla nieznanego, nieraz wręcz amatorskiego. Nie cofnięto się też przed pokazaniem licznych portretów osobistości niemieckich, pędzla czy dłuta artystów zagranicznych.

Czy portrety oddają zawsze prawdziwe podobieństwo osoby? Czy genjusz takiego Dürera nie wkłada wiele z własnej wielkości do portretu n. p. margrabiego Fryderyka Saskiego, podnosząc swój model do wyżyn bohaterstwa, niekoniecznie zasłużonego? Naodwrót czy potrafi ciasny realizm Raucha (twórcy m. in. pomników Mieczysława i Bolesława w katedrze poznańskiej) oddać wielkość postaci Goethego, gdy w niedużej statuetce modeluje postać sędziwego mędrca-poety u wyżyn jego życia?

Zagadnienie to powielokroć się powtarza i gotowe niepokoić widza. Przy pokazie, jakim jest berlińska wystawa „Wielkich Niemców", niepodobna czuć pełnego zadowolenia. Tu malarz czy rzeźbiarz wysuwa się na pierwszy plan, — tu znów przytłacza wielkość portretowanej osoby! Jedynie w kilku nielicznych autoportretach wątpliwości te odpadają. Twarz osiąga szczyt wyrazu, odsłania głębie psychiki. Albrechta Dürera widzimy w ten sposób w trzech portretach: w rysunku młodzieńczym mistrza (ze zbiorów Lubomirskich we Lwowie), w portrecie olejnym z młodszych lat (z Louvru), wreszcie w znanym autoportrecie męża dojrzałego, użyczonym przez monachijską Pinakotekę. Powyższym trzem dziełom niewiele ustępuje statua-autoportret Piotra Vischera z słynnego grobowca św. Sebalda w Norymberdze, którą na wystawie zaprezentowano w fotografji.

Galerję mężów stanu i polityków w dalszym ciągu reprezentują dwa arcydzieła Tycjana: Karol V i Jan Fryderyk Saski. Także Łukasz Cranach ukazuje się parokrotnie w swych surowo konturowanych portretach z 16 stulecia, dalej nieco konwencjonalny Antoni van Dyck (portret Wallensteina), poczem mnożą się bujne fryzury postaci baroku: Wielki Elektor brandenburski (którego medaljon modelował norymberski giser i rzeźbiarz Gotfryd Leytgebe), hr. Starhemberg w sztychu Schenka, August Mocny w znanym portrecie konnym pędzla Ludwika Silvestre, wreszcie konterfekty dworskie z Poczdamu, malowane przez francuskiego malarza epoki fryderykowskiej, Pesne.

Ale nadaremno szuka się w wszystkich tych twarzach typu specyficznie „niemieckiego". Przesuwa się galerja o cechach, które tak samo mogłyby obowiązywać nad Dunajem, czy nad Sekwaną. Wyraz narodowy tonie w ogólnej przeciętności „europejskiej". Czy to wina zagranicznych częściowo portrecistów? Czy kłam, zadany modnemu dziś rasizmowi? Nie zmniejsza to bynajmniej wartości wystawy. Może właśnie przyczyni się do rewizji niektórych przedwczesnych wniosków, stawianych pod kątem wymogów politycznej chwili.

Dopiero wiek 19-ty (na którym wystawa się kończy), szczególnie bogaty w dziale przedstawicieli ducha (pisarze, filozofowie, wynalazcy, muzycy) mógłby prędzej nasuwać myśl o wspólnych podobieństwach rasowych, choć może jest to tylko sugestja, wywołana zbyt krótką perspektywą, jaka nas dzieli od dnia wczorajszego.

W każdymbądź razie widać pewne cechy wspólne w postaciach wojskowych zeszłego stulecia: typ marsowy Blüchera, niezmiernie podobny do żyjącego jeszcze dziś marszałka Mackensena, pewna oschłość duchowej postawy Wilhelma I, powtarzająca się u gen. Klucka, a nawet widoczna w młodzieńczym portrecie kapitana Weddingen, komendanta zatopionej w czasie wojny łodzi podwodnej.

Galerja uczonych niemieckich kontrastuje to temperamentem (Liebig, Stradonitz, Röntgen, Haekel), to wyrazem mądrości (Helmholtz, Virchow), to akademicką powagą (Koch, Kirchhoff), dając jednak wspólny 19-temu stuleciu typ intelektualny, wielce odrębny od pionierów wiedzy przyrodniczej i filozofji racjonalistycznej 17 i 18 wieku. W modelowanej przez Klingera głowie Fryderyka Nietzschego znaleźć można pierwiastki słowiańskie autora „Zaratustry". Smętek Schopenhauera ujął trafnie w olejnym portrecie Ludwik Ruhl. Goethe pokazany jest w sześciu różnych podobiznach (w tem miedzioryt Lipsa z lat młodzieńczych, oraz znany portret dojrzałego Goethego malowany przez Stielera) brak tu jednak najlepszej — popiersia Goethego, dłuta młodego Davida d'Angers.

Nakoniec wzmianka: wystawę „wybitnych Niemców" uzupełnia osobny dział „Niemców zagranicznych", podzielony według kierunków geograficznych i jedną z sal nazwano „Nordost-Europa". Wiszą tu obok siebie... Kopernik, Wit Stwosz, wreszcie Daniel Chodowiecki (rzeźba w glinie Emanuela Bardou). Komentarz w katalogu wystawowym nie wchodzi bliżej w ocenę narodowości wyżej wymienionych, ale w odpowiednio sformułowanych wskazówkach nie dopuszcza wątpliwości, jakoby co do narodowości wymienionych istniały sprzeczne sądy. Trzeba się jednak było zdecydować: albo oprzeć wybór portretowanych osobistości na pochodzeniu (Wit Stwosz), albo też na kwestji asymilacji kulturalnej (Chodowiecki). Ale operowanie w każdym przypadku innem kryterjum, mianowicie takiem, jakie w danej chwili jest wygodne, to chyba zbyt gorliwa aneksja.

Powyższa refleksja nasuwa się widzowi polskiemu, zarazem rodząc podejrzenie, iż także w innych działach mogą się znajdować eksponaty, niekoniecznie wyrażające kulturę rdzennie niemiecką.

B. L.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Budujemy...

Przyrost budynków w Poznaniu blisko 2-krotnie większy, niż w Gdyni!

Według urzędowych danych w Poznaniu w latach 1931—1935 powstało 4.809 nowych mieszkań, obejmujących 16.713 izb mieszkalnych w 1.373 budynkach mieszkalnych, głównych i bocznych. W nowych mieszkaniach znalazło pomieszczenie około 24.000 osób.

Słusznie zauważa w n-rze 2-gim „Kroniki miasta Poznania" p. dr. Bronisław Wietrzychowski, że wymieniona powyżej ilość budynków i mieszkań oraz mieszkańców dałaby wcale pokaźne miasto, większe, niż Leszno lub Ostrów, a nie o wiele mniejsze, niż Gniezno...

Co najciekawsze to to, że rozbudowująca się z ogromnym rozmachem Gdynia powiększyła się w ostatniem pięcioleciu zaledwie o 751 nowych budynków mieszkalnych. Na prawdopodobną objekcję, p. dr. Wietrzychowski zgóry odpowiada, że w Gdyni bynajmniej nie budowano domów większych i kosztowniejszych, niż w Poznaniu. Autor popiera swoje twierdzenie następującym wywodem:

W Poznaniu powstało w latach 1931-35 — 1.373 nowych budynków o łącznej kubaturze 1.745.146 m³; w tym samym czasie w Gdyni 751 budynków o kubaturze 888.876 m³. Na jeden budynek przypada przeciętnie w Poznaniu 1.271 m³, w Gdyni 1.183,6 m³. Przeciętny koszt budowy jednego budynku w Poznaniu wyniósł 34.679 zł a 1 m³ — 28,40 zł; w Gdyni jednego budynku 23.700 zł a 1 m³ — 28,95 zł.

Jak z powyższych danych wynika, przyrost budynków w Poznaniu w ostatniem pięcioleciu był blisko dwukrotnie większy, niż w Gdyni. Jest to cyfra, która chlubnie świadczy o żywotności naszego miasta, tembardziej, że mowa tutaj o okresie najcięższym z punktu widzenia gospodarczego.

Doskonała konjunktura budowlana w Poznaniu nadal się utrzymuje; dość powiedzieć, że ogólną wartość rozpoczętych w Poznaniu jesienią 1935 roku prywatnych budowli ocenia się na 15 miljn. zł, czyli, że ruch budowlany w r. b. jest większy, niż przeciętna ubiegłego 5-lecia.

Roboty na państwowych drogach w Wielkopolsce

O ile bez przesady powiedzieć można, że ruch mieszkaniowo-budowlany w Poznaniu jest rzeczywiście imponujący, o tyle skromniej musi wypaść ocena budownictwa drogowego w Wielkopolsce.

Jeśli bowiem chodzi o drogi państwowe, to tylko jedna magistrala, mianowicie droga nr. 17: Poznań — Łowicz — Warszawa jest terenem prac ulepszeniowych. Tylko na odcinku Poznań — Kostrzyn leży już częściowo nawierzchnia ulepszona, całkowicie zaś zostanie zmodernizowany ten odcinek w roku bieżącym. Pozostałe odcinki szosy warszawskiej na terenie woj. poznańskiego wymagają gruntownego remontu, który zostanie przeprowadzony w przyszłym roku. Od Warszawy do Łowicza roboty są prawie wykończone, jedynie pod Łowiczem wykończane są roboty rozpoczęte w roku zeszłym.

Poza tem ma być zawarta umowa na budowę ulepszonej nawierzchni na odcinku Poznań — Środa.

Cały niemal wysiłek państw. budow. drogowego skoncentrowany jest na terenie województw centralnych i kresowych, jako uboższych pod względem drogowym od innych dzielnic. Natomiast Wielkopolska i Pomorze są poniekąd pozostawione swemu losowi.

Krótkie informacje gospodarcze

— Polskie Koleje Państwowe przyznały zwiedzającym Niemieckie Targi Wschodnie, które odbędą się w dniu 23 do 26 sierpnia r. b. w Królewcu, 33% zniżkę, zaś koleje niemieckie 60%.

— W ciągu lipca r. b. wywieziono z okręgu łódzkiego, ogółem 253 055 kg towarów włókienniczych wartości 1 768 836.51 zł.

— W dniu 12. b. m. zawarty został w Bukareszcie dodatkowy układ do konwencji belgijsko-rumuńskiej z dnia 5 listopada 1935 r. Na podstawie tego układu rząd belgijski da zezwolenie na import 120 tys. tonn pszenicy rumuńskiej.

— Flota duńska liczy obecnie 728 statków o łącznym tonnażu 1 127.8 tys. trb.

— Flota norweska liczy 1 853 statki o tonnażu 3 999.3 tys. trb.

— Szwedzka flota handlowa liczy obecnie 1 243 statków o pojemności 1 494.8 tys. trb.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Niepotrącanie podatku dochod. od zarobków robotników sezon.** Min. skarbu wydało okólnik w sprawie podatku dochodowego od zarobków robotników sezonowych, zezwalający, aby przy wypłacaniu wynagrodzeń robotników sezonowych, zatrudnionych na robotach publicznych w przemyśle budowlanym, nie potrącano podatku dochodowego, o ile wynagrodzenia te, obliczone w stosunku rocznym, nie przekraczają kwoty zł 2.500. Za robotników budowlanych uważa się robotników żelbetonowych, murarzy, cieśli i pomoc budowlaną tylko wówczas, jeżeli charakter ich zatrudnienia jest sezonowy, a więc jeżeli nie są to robotnicy, zatrudnieni przy robotach budowlanych, prowadzonych przez cały rok na terenie zakładów pracy przemysłu włókienniczego, metalowego czy innych, z istoty swej produkcji pracujących cały rok.

(p) **Normy obrotu.** Projekt rozporządzenia wykonawczego o ordynacji podatkowej przewiduje następujące przepisy, dotyczące obrotu: Dla określenia wysokości obrotu mogą być ustalane następujące normy szacunkowe: a) procentu zysku brutto dla danego rodzaju przedsiębiorstw; b) procentu zysku brutto na poszczególnym rodzaju towarów, lub na grupie towarów, obejmujących dwa lub więcej rodzajów towarów; c) wielokrotności wartości ogólnego zapasu towarów w stosunku do ogólnego obrotu; d) stosunku wartości poszczególnych rodzajów lub grup towarów do ogólnego zapasu towarów; e) wielokrotności wartości zapasu poszczególnego rodzaju lub grupy towarów w stosunku do osiągniętego obrotu ze sprzedaży towarów lub grupy; f) stosunku obrotu ze sprzedaży poszczególnego rodzaju lub grupy towarów do ogólnego obrotu przedsiębiorstwa; g) stosunku kosztów handlowych lub niektórych tylko kosztów do obrotu lub wartości sprzedanych towarów, obliczonej według kosztu własnego; h) wytwórczości w stosunku do jednego robotnika bądź robotniko-dnia lub robotniko-godziny, i) wytwórczości określonych typów maszyn na jednostkę czasu, k) stosunku zużytego surowca lub innych składników produkcji do ilości lub wartości wyrobów gotowych. (k)

Z KRAJU

(k) **Ustawodawstwo gospodarcze.** Ukazał się nr. 61 Dziennika Ustaw R. P. z dn. 14 bm., zawierający m. in. następujące ustawy o charakterze gospodarczym: konwencja handlowa między Rzplitą Polską a Kanadą, podpisana w Ottawie dn. 3 lipca b. r. (poz. 446) oraz oświadczenie rządowe z dnia 6 sierpnia b. r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych tej konwencji (poz. 447); rozporządzenie min. rolnictwa i reform rolnych w porozumieniu z min. spraw wojskowych o uznaniu pewnych ras i typów koni za nieodpowiednie pod względem hodowlanym dla niektórych obszarów państwa (poz. 449); rozp. min. rolnictwa i ref. roln. o wprowadzeniu w życie na pewnych obszarach państwa niektórych postanowień ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec (poz. 450); rozp. min. opieki społ. wydane w porozumieniu z min. przemysłu i handlu o dozorze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych.

(k) **Nieco słabsza tendencja dla dolara i funta.** Na wczorajszych zebraniach giełd walutowych tendencja dla walut anglosaskich była naogół nieco słabsza, osłabienie to jednak nie przybrało poważniejszych rozmiarów. Dewiza na Londyn w dalszym ciągu notowana jest stosunkowo bardzo wysoko. Pozostałe dwie dewizy, które ostatnio notowane były bardzo wysoko — Zurych i Amsterdam, w dalszym ciągu pozostają na górnym punkcie złota w Paryżu, względnie nawet powyżej tego punktu. W ten sposób złoto odpływa z Francji do Szwajcarji i Holandji.

(k) **Niepokojące cyfry.** Według ostatnich zestawień dyrekcji lasów państwowych posiadamy w Polsce 3.137.782 ha. lasów państwowych oraz 5.376.762 ha. lasów, będących prywatną własnością. Ogółem mamy zatem 8.514.544 ha. lasów, w tem jednak wliczone są „nieleśne" powierzchnie, do których należą administracyjnie związane z lasami grunta orne, łąki, drogi i nieużytki. Po ich odjęciu pozostaje zatem zaledwie 7.291.000 ha. zalesionych, co stanowi tylko 19 proc. całego obszaru Polski. Jeżeli wziąć pod uwagę, że wielka własność lasy te b. często wycina i niszczy byle zdobyć gotówkę, to widzimy, że cyfry te są bardzo niepokojące. A przecież nie stać nas na to byśmy w przyszłości musieli drzewo importować z zagranicy. Sprawa ta to ważny dla nas problem na dziś i jutro.

(k) **Za dużo władz ingeruje w handlu spożywczym.** Kupiectwo spożywcze w Warszawie podniosło kwestję, że branża spożywcza podlega nadzorowi i kontroli ze strony zbyt wielu instytucyj administracyjnych czy to państwowych, czy samorządowych; przyczem niejednokrotnie analogiczne czynności dokonywane są przez kilka instytucyj, jak to np. ma miejsce z analizami artykułów spożywczych. Nad tą kwestją zastanawiają się izby przemysłowo - handlowe i porozumiewają się pomiędzy sobą, w jaki sposób zredukować ilość czynników, ingerujących przez centralizowanie niektórych analogicznych, czy też pokrywających się czynności w jednej instytucji. Powinno to dotyczyć przedewszystkiem kontroli sanitarno - porządkowej. (l)

(k) **Mimo przeszkód żydowskich „monopol rybny" zostanie przełamany.** Wiadomo ogólnie, że handel ryb w Warszawie spoczywał całkowicie w rękach kupców żydowskich. Podobnie rzecz ma się z rybami, nadsyłanemi z rynku gdyńskiego. Obecnie, od kilku tygodni trwają już prace nad przebudową kompleksu zabudowań w Warszawie, przy ulicy Gęsiej 44, gdzie zostanie uruchomiona — pierwsza w Warszawie chrześcijańska wędzarnia śledzi i ryb. Jak nas informują kierownicy przeprowadzanych robót, zorganizowani kupcy żydowscy robili wszystko, co możliwe, aby nie dopuścić do uruchomienia tej wędzarni w Warszawie. Gdy zawiodły te usiłowania, sięgnięto do mniej wybrednych środków. Oto poprostu opłaca się bojówkę, która stara się wymusić na robotnikach porzucenie pracy. Mówi się o setkach złotych, wydanych na ten cel. Robotnicy jednak oparli się tej agitacji, a nawet groźbie i wykonują roboty bez przerwy. Zostaną one do dnia 25 sierpnia wykończone, poczem nastąpi uruchomienie wędzarni.

(k) **Zwiększenie kontyngentu zakupu spirytusu.** W kampanji gorzelniczej w r. 1935/36 kontyngent zakupu spirytusu wynosił dla Wielkopolski 63.854 hl.. Kontyngent ten został podniesiony na kampanję 1936/37 do 15.635 hl., przyczem już dzisiaj można przewidzieć, że kontyngent odpędu gorzelnie znacznie przekroczą, stwarzając przez to wysoki nadkontyngent. Przypuszczenia te oparte są na zgłoszeniach poszczególnych gorzelni, które już dziś donoszą o przypuszczalnych wynikach produkcji. (az)

Z ZAGRANICY

(z) **Handel zagraniczny Niemiec w lipcu br.** przedstawiał się następująco (w miljonach Rm. — w nawiasie dane za czerwiec r. b.): import 346 (360), eksport 395. (371). Import spadł w porównaniu z czerwcem zarówno pod względem wartości jak i wagi o około 4 proc., przyczem spadek ten przypisać należy przedewszystkiem zmniejszeniu przywozu z krajów zamorskich. Wywóz wzrósł w porównaniu z czerwcem o około 7 proc. Dodatnie saldo wyniosło blisko 50 milj. Rm. wobec około 11 milj. Rm. w czerwcu r. b. W lipcu r. ub. dodatnie saldo 29 milj. Rm.

(z) **Bilans Banku Francji.** Ogłoszony w dniu 13 bm. bilans Banku Francji za okres od 31 lipca do 7 sierpnia wykazuje następujące zmiany ważniejszych pozycyj w porównaniu z poprzednim okresem (w milj. franków): zapas złota wzrósł nieznacznie o 46,9 do 54.988,6; bezprocentowy kredyt dla skarbu z tytułu wykupu przez Bank zredyskontowanych bonów skarbowych i papierów publicznych wzrósł o 900,0 do 6.142,2, a jednocześnie o tę samą sumę zmniejszyła się pozycja zredyskontowanych bonów i papierów publicznych; bezprocentowy kredyt, udzielany przez Bank do maksymalnej wysokości 10 miljard. fr., pozostał bez zmiany i wynosi 500 miljonów franków; obieg banknotów spadł o 985,2 do 84.907,1; ogólna suma natychmiast płatnych zobowiązań łącznie z obiegiem banknotów spadła o 666,9 do 93.074,1. Stosunek pokrycia złotem wzrósł nieznacznie z 58,61 do 59,08 proc.

Wzrost ruchu motoryzacyjnego w Polsce

W związku z szeregiem zarządzeń, wydanych w ciągu ostatnich miesięcy, a mających na celu popieranie motoryzacji kraju, liczba pojazdów mechanicznych w Polsce zaczyna wykazywać pewien wzrost. Zaznaczyć należy, że w poprzednich latach wykazywała ona tendencję prawie nieprzerwanie zniżkową. W związku z niebywale małą liczbą pojazdów mechanicznych w Polsce, przyrost, który ujawnił się w ciągu paru miesięcy, wystarczył, aby obecna liczba tych pojazdów była wyraźnie wyższa od liczby w ciągu ostatnich lat.

Świeżo ogłoszona została statystyka pojazdów mechanicznych w Polsce na dzień 1 lipca r. b. Liczby pojazdów mechanicznych w Polsce w ostatnich czasach przedstawiały się następująco (uwzględnione są wszystkie kategorje pojazdów — w nawiasie liczba pojazdów na 10 tys. mieszk.): 1. I. 1934 — 35.291 (10,7), 1. VII. 1934 — 35.258 (10,7), 1. I. 1935 — 34.173 (10,3), 1. VII. 1935 — 35.038 (10,5), 1. I. 1936 — 34.129 (10,2), 1. VII. 1936 — 36.543 (10.8). Tak więc „minimum motoryzacji" w Polsce przypadło zarówno, o ile chodzi o liczbę globalną pojazdów, jak i o liczbę na 10 tys. mieszkańców, na dzień 1 stycznia r. b. Natomiast liczba z dnia 1 lipca rb. jest większa od wszystkich ostatnio notowanych. W liczbach bezwzględnych przybyło w ciągu pierwszego półrocza r. b. 2.414 pojazdów mechanicznych.

Z ogólnej liczby 36.543 pojazdów mechanicznych w dniu 1 lipca r. b, przypadło na poszczególne kategorje (w nawiasie dane z dnia 1 stycznia r. b.): samochody 26.313 (24.659), w tem: prywatne i urzędowe 15.311 (13.862), dorożki 4.237 (4.298), autobusy 1.532 (1.499), ciężarowe 5.233 (5.000); motocykle 9.124 (8.395), inne pojazdy mechaniczne 1.106 (1.075).

W porównaniu z poprzedniem dwuletnim okresem liczba samochodów niezarobkowych, prywatnych i urzędowych jest największa, natomiast liczba dorożek samochodowych w dalszym ciągu wykazuje stały spadek. Liczba autobusów zaczyna wykazywać wzrost, ale w poprzednich latach była większa. Liczba samochodów ciężarowych była większa tylko w dniu 1 stycznia 1934 r. Wreszcie poważny wzrost wykazuje liczba motocyklów, większa obecnie niż w poprzednich latach. Podobnie rekordowa jest liczba innych pojazdów mechanicznych (cystern pożarniczych i transportowych, traktorów itd.).

Dając zarobek Żydowi, przyczyniasz się do pozbawienia chleba i pracy tysięcy Polaków!

Gdynia, jakiej nie znamy

Gdy słońce w lecie przypieka, wybrzeże roi się od letników, plażujących i zażywających cudownej kąpieli w falach Bałtyku. Kto nie może spędzić na Helu czy w Gdyni całych wakacyj, przyjeżdża choćby na niedzielę czy święto pociągiem popularnym. Sylwetka gdyńskich kranów portowych jest dziś równie znana i droga dla każdego Polaka, jak sylwetka kolumny Zygmunta czy poznańskiego ratusza.

Kto jednak zna bliżej życie portu? Kto chodził ulicami Gdyni wówczas, gdy letniska niema nawet na lekarstwo, a życie wielkiego miasta portowego płynie normalnie, bije tętnem wielkiego świata? Kto wie n. p., że Gdynia jest wielkiem środowiskiem żeglugi szwedzkiej? Kto wie, że ci marynarze o twardych dłoniach i dobrem, uczynnem sercu, którzy przybywają szlakami morskiemi i mówią obcym językiem, przeżywają jednak w Gdyni swoje smutki i radości, snują marzenia i doznają rozczarowań, że — bywa — spotkają na drodze życia miłość i szczęście, albo może grób w dalekiej, obcej ziemi? Nikt nam, laikom, dotychczas nie ukazał takiej właśnie Gdyni.

Z tem większem zadowoleniem możemy zakomunikować dziś naszym czytelnikom, że nabyliśmy pierwszą prawdziwą powieść gdyńską, zatytułowaną **„Statek wychodzi z portu ...",** — i druk jej rozpoczniemy w odcinku wydania porannego w pierwszej połowie września.

Nazwisko autora dobrze już jest znane naszym czytelnikom: jest nim **Antoni Kawczyński,** którego zarówno powieści i nowele, jak i ciekawe, świadczące o bystrej spostrzegawczości feljetony podróżnicze cieszyły się wielką poczytnością i wywoływały liczne przychylne głosy.

Budowę tła swej nowej powieści oparł autor na własnych, dokładnych studjach zwyczajów portowych i handlu morskiego, zaglądając do knajp portowych, włócząc się po morzu towarowemi statkami. W powieści potrafił ukazać nam obraz codziennej, nie świątecznej Gdyni.

Akcja toczy się w błyskawicznem tempie, każdy dzień, każda godzina opowiadania przynosi nam nowe, nieprzewidziane wypadki, które jakby w chirurgicznych przekrojach ukazują nam zarówno ludzi, jak i dramatyczne powikłania sprzecznych dążeń i interesów. Nie wątpimy, że zapowiedź nowej polskiej powieści, odźwierciadlającej **nasze współczesne** życie, wywoła najżywsze zainteresowanie.

Szkuty, szkuty...

Reportaż z nad Warty

Długi pociąg olbrzymich łodzi wlecze się wstęgą rzeki w daleki, tajemniczy świat.

Któż nie przystanie na widok szkut, ciągnionych spokojnie przez prąd rzeki? Coś jest w tem pierwotnego — coś, co wzbudza w nas nieokiełznane pragnienie, które przeżywali chyba ludzie dawnych czasów. Nic dziwnego: rzeka jest tworem natury i ma w sobie coś dzikiego, prymitywnego.

*

Wchodzę po desce na pokład. Prosto od deski prowadzą schody do mieszkania. Schodzę: — kuchnia. Zwyczajna, najzwyczajniejsza kuchnia. Żelazny piec, stół, ława, krzesła, szafa, szafka, na ścianie rama ze sprzętami kuchennemi, na podłodze koło pieca pudło z węglami — jak w każdej kuchni.

Przez dosyć niskie drzwi dostaje się do obszernej izby. I znowu: zwyczajny, najzwyczajniejszy pokój. Ubikacje te wyglądają zupełnie, jak każde jednopokojowe mieszkanie w murowanej kamienicy.

Należy zaznaczyć, że w wielu szkutach mieszkania są dwupokojowe, czasem bardzo ładnie i bogato urządzone — zależnie od zamożnoci właściciela. (Tu wspomnę, że niejedni z nich mają własne nieruchomości.) Oprócz mieszkania szkuciarza znajdują się na każdej szkucie kajuty dla pomocników, zwanych bosmanami.

Co do załogi szkuty, 500-tonnowa musi mieć trzech ludzi: a więc zwykle właściciel i dwóch bosmanów. Na mniejszych wystarczą dwie osoby. Takie jest prawo. Bosmanami mogą być oczywiście dorośli synowie szkuciarza. Jest jeszcze zawód pilota — człowieka, który zna każdą mieliznę i każdy bodaj kamień rzeki; bierze go szkuciarz, który nie zna rzeki dostatecznie.

Gawędzę z bosmanami, wyszedłszy z mieszkania na pokład. Siedzimy przy sterze. Słońce świeci wesoło. Prąd Warty uderza niespokojnie o burty, szemrząc zcicha.

Życie szkuciarzy podczas podróży jest dość ciężkie. Najczęściej płynie się dzień i noc bez przerwy. — Wyjątek stanowią ciemne i mgliste noce. Podróże są bardzo długie. Najwięcej szkut płynie do Szczecina. Ta podróż trwa okrągły tydzień. Rzadziej już jedzie się Notecią i Wisłą do Gdańska, a jeszcze rzadziej na południe; najdalej do Śremu.

Całą prawie trasę Poznań — Szczecin przebywają szkuty same — z prądem. Dopiero w Hohen Saden Odra jest bardzo spokojna, wobec czego stamtąd aż do szczecińskiego portu konieczne są parowce. W Szczecinie ładuje się towar na okręty i stamtąd wiezie na miejsce przeznaczenia.

Wozi się przeważnie zboże. Dawniej woziło się też dużo węgla i cukru, jednak obecnie transporty te idą koleją żelazną do Gdyni — czemu szkuciarze niebardzo są radzi. Zboże wysyłają państwowe zakłady, które mają w Poznaniu kilka spichrzów. W spichrzach tych znajduje się zawsze kilkadziesiąt tysięcy tonn zboża.

W ciekawy sposób obliczane są opłaty, jakie właściciele szkut otrzymują za przewóz. Są one zmienne. Przedewszystkiem zależą od tego, czy towar jest lekki, czy ciężki. Towaru lekkiego wmieści się w szkucie mniej, więc przewóz jego jest droższy. Im towar jest cięższy, tem taniej kalkuluje się jego przewóz. Tak samo ceny zależne są od poziomu rzeki. Im poziom jest wyższy, tem bardziej można szkutę załadować — tem mniej płaci się zatem za transport.

Otrzymywane przez szkuciarzy opłaty bywają mocno obcinane. Szkuciarz opłaca z nich prowizję spedytora, podatek rzeczny, na granicy cło i w porcie t. zw. portowe.

Na Warcie kursują przeważnie szkuty 200—500-tonnowe. Rzadziej spotyka się statki o wyższym tonażu, a na kursowanie tych trzeba specjalnego zezwolenia urzędu wojewódzkiego.

W Poznaniu jest tyko kilku właścicieli szkut. Większych przedsiębiorstw niema. Takie przedsiębiorstwa jak np. Lloyd Bydgoski albo Berliner Lloyd posiadają większe ilości szkut i parowców, a ten ostatni dysponuje nawet szkutami motorowemi.

*

Słońce w zenicie.

Warta szemrze — szemrze — szemrze — —

Bosmani mają gęby ogorzałe, zdrowe, mocne. Uśmiechają się szczerze, prostacko, — ściskają dłoń, aż boli. Kurzą papierosami.

Warta szemrze — szemrze — szemrze — —

W drodze powrotnej do miasta obracam się jeszcze. Zjawia się przed mojemi oczyma ta dal nieskończona, która zabierze miłych gawędziarzy. Ta dal niesamowita, do której każdy z nas w głębi duszy tęskni.

LEONARD TURKOWSKI

Człowiek, który skradł angielską koronę królewską

Angielska korona królewska znajduje się obecnie w pracowni pewnego jubilera angielskiego, który ma ją odświeżyć dla przyszłorocznej koronacji króla. Cały sztab detektywów pilnuje tego bezcennego klejnotu. A ma to swoje uzasadnienie nietylko w teraźniejszości, ale także w przeszłości. Korona angielska bowiem już raz stała się łupem zuchwałego napadu bandyckiego i jedynie dzięki niezwykłemu zbiegowi szczęśliwych okoliczności została odzyskana.

John Blood nazywał się człowiek, który targnął się na ten klejnot koronny. Był on z pochodzenia Irlandczykiem i miał poza sobą życie pełne przygód i awantur, gdy zaciągnął się do armji Cromwella. Po upływie służby w wojsku osiadł on jako lekarz w Londynie, nietyle dla leczenia chorych, ile dla knowań zbrodniczych, które wreszcie doprowadziły do niesłychanie zuchwałego napadu na wieżę św. Marcina w Londynie, w której mieściły się klejnoty koronne i inne kosztowności.

Skarbca pilnował jeden jedyny stróż, który razem z córką zajmował mieszkanie w wieży. Dostęp do jej wnętrza był wprawdzie niełatwy, ale Blood i na to znalazł sposób. Nawiązał on stosunek miłosny z córką dozorcy wieży, która pozwoliła się otumanić jego zaklęciom. Pewnego dnia więc wybrał się Blood w towarzystwie dwóch „świadków" do ojca dziewczyny, by formalnie poprosić o jej rękę. Kiedy dozorca otworzył bramę, bandyci rzucili się na niego i, skrępowawszy go, włamali się do skarbca. Zrabowano szybko co się dało. Blood porwał koronę królewską, którą spłaszczył, by się pomieścić mogła w zabranej kasetce. Następnie bandyci w największym pospiechu rzucili się do ucieczki.

Teraz atoli wchodzi w akcję przypadek. Dozorca wieży miał syna, który po trzyletniej nieobecności tego właśnie wieczora wrócił do domu. Uwolniony dozorca wraz z synem podnieśli alarm, w następstwie czego rozpoczęła się zawzięta gonitwa za złodziejami w całem mieście. Blood, porwany przez tłum ścigających, razem z innymi wołał: „Łapaj złodzieja". Lecz przypadek splatał mu drugiego figla. Z kasetki, którą Blood miał pod płaszczem, wypadł jeden z kamieni, zdobiących koronę. Zwrócono na niego uwagę i odebrano mu łup. Lecz i teraz jeszcze Blood umiał sytuację nagiąć na swoją korzyść. — Zaprowadźcie mnie przed króla — żądał —ocaliłem go od wielkiego niebezpieczeństwa, jemu też jedynie zdam sprawę.

Wobec króla oświadczył Blood, że członkowie bandy, którzy zrabowali klejnoty koronne, nastają na życie monarchy, i że on, Blood, w razie ułaskawienia go, gotów jest zdemaskować wszystkich sprzysiężonych. Blood potrafił tak przekonywująco przedstawić sprawę, że król nietylko ułaskawił go, lecz obdarzył go później nawet stanowiskiem na dworze. Koszty naprawy korony królewskiej musiał jednakże opłacić z własnych funduszów.

Napad bandycki Johna Blooda miał jednakże ten błogi skutek, że od tej pory klejnoty koronne strzeżone były z wielką starannością. Obecnie mieszczą się one częściowo w kasie pancernej w pałacu Buckingham, częściowo w Towerze. Po raz drugi chyba już nikomu nie uda się skraść korony angielskiej! W. i P.

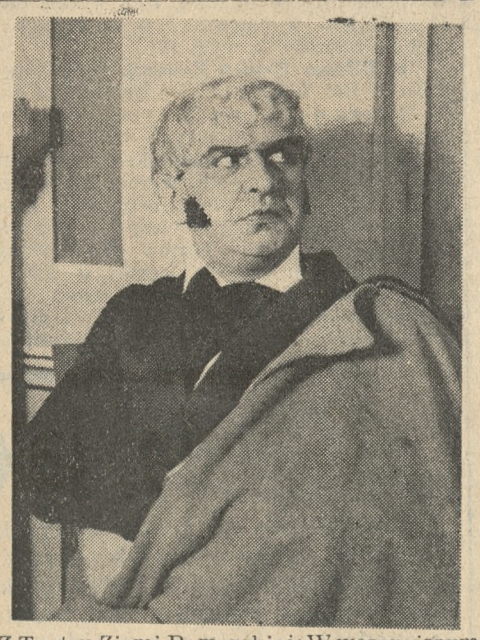

Z Teatru Ziemi Pomorskiej: W wczorajszym Dziale Kultury i Sztuki zamieściliśmy szczegółowy obraz działalności Teatru Ziemi Pomorskiej. Poniżej podajemy podobiznę dyrektora tej poważnej placówki p. Brackiego w roli Chłopickiego w „Warszawiance". (Foto Jakowczyk, Toruń)

Z Teatru Ziemi Pomorskiej: P. Halina Dorés w „Krakowiakach i góralach". (Foto Jakowczyk, Toruń)

O książki dla Polaków w Brazylji

Głód książki polskiej wśród naszych rodaków w Brazylji winien znaleźć echo w kraju. Chętni ofiarodawcy zechcą kierować dobre książki przeczytane pod adresem: Padre José Krause M. S. F., Passo Fundo, Rio Grande do Sul, Brasil. Paczka nie może ważyć więcej niż dwa kilogramy. Ks. Krause prosi o wysyłanie paczek poleconych. Należy to zaznaczyć obok adresu: książki, polecone (livros, registrado.) (Kap.)

Lwów, najsilniejsza po Warszawie stacja Polsk. Radja

W chwili obecnej na stacji nadawczej Rozgłośni we Lwowie wre dniem i nocą wytężona praca. Polskie Radjo wzmacnia dotychczasową 16 kw stację lwowską do siły 50 kw w antenie. Cała aparatura nowej stacji wykonana została — podobnie jak aparatura Rozgłośni Pomorskiej w Toruniu — we własnych warsztatach naszej radjofonji. Jest to już druga stacja Polskiego Radja, zaprojektowana przez polskiego konstruktora, wykonana rękami polskich robotników.

Jak stwierdził w niedawno ogłoszonym przez „Antenę" wywiadzie dyr. Roman Starzyński, wzmocnienie stacji lwowskiej jest pierwszym etapem na drodze do stopniowego ogólnego powiększenia mocy stacyj regjonalnych w Polsce. Ten wielki plan inwestycyjny Polskiego Radja wykonywany jest przedewszystkiem z myślą objęcia jak największej ilości mieszkańców Polski zasięgiem detektorowym. W porównaniu do dawnego zasięgu stacji lwowskiej nowa stacja pozwoli w promieniu od 80—100 klm. słuchać radja na detektor. W nowym zasięgu detektorowym Lwowa znajdzie się dwadzieścia gęsto zaludnionych powiatów, prócz tych, które obecnie korzystają z dobrodziejstwa odbioru detektorowego.

Wzmacnianie stacji regjonalnych dokonywane jest ze względu na interes społeczny radja; warunki materjalne naszej ludności są jeszcze ciągle tego rodzaju, że wielu nie może inaczej słuchać radja, jak tylko na tani odbiornik detektorowy. Tym właśnie detektorowiczom radjo musi zapewnić możność dobrego odbioru audycyj radjowych.

Doniosłe odkrycie archeologiczne w Watykanie

W czasie prac nad odnawianiem bruku na placu przed bazyliką św. Piotra odkryto kolumnę grobową pogańską z drugiego wieku po Chrystusie, przypominającą kolumny z grobowca Lucjusza Potino. Odkrycie to ma doniosłe znaczenie, gdyż potwierdza i lepiej objaśnia topografję miejsca, specjalnie w odniesieniu do via Cornelia, która przechodziła koło grobowca św. Piotra. Kolumnę złożono w Muzeum Watykańskiem. (KAP)

KORPUS OCHRONY POGRANICZA
zapytał się nas o
zdolnych rzemieślników wielkopolskich,
na wyjazd na Kresy Wschodnie
chcesz stworzyć sobie **nową i dobrą egzystencję, PRZECZYTAJ SZCZEGÓŁY** w ostatnim, 3-cim numerze
zg 462/3
POWSTAŃCA WIELKOPOLSKIEGO
WSZĘDZIE DO NABYCIA.

RADJO

Koncert rozrywkowy z Poznania.

W czwarteek, 20. b. m., o godz. 21,15—22,00 rozgł. pozn. nadawać będzie na wszystkie rozgł. interesujący koncert rozrywkowy muzyki salonowej. W ramach tego koncertu wystąpi pozn. trio salonowe w składzie: Witold Both skrzypce — Marjan Rozmarynowicz wiolonczela i Marjan Sauer fortepian oraz Jerzy Gerżabek piosenki. Program zawiera m. in. piosenkę „Panienka z Nowej" Jerzego Gerżabka, która otrzymała nagrodę na konkursie rozgł. pozn. „Na najweselszą piosenkę o Poznaniu".

Recital fortepianowy Aleksandra Sienkiewicza z Poznania.

W piątek, dnia 21 sierpnia, o godz. 17,00—17,30 przed mikrofonem pozn. w transmisji ogólnopolskiej koncertować będzie znany także zagranicą pianista Aleksander Sienkiewicz. W programie m. in. Chopina „Noktur op. 15 nr. 2" i popularna Fr. Liszta „12 rapsodja".

„Ramoty" Augusta Wilkońskiego w Radjo.

Historyczne to już czasy, kiedy Ramoty i Ramotki Augusta Wilkońskiego popularnego chirurga filozofji Auwi, czytywane były z tem samem zainteresowaniem, z jakiem dzisiaj bierzemy do ręki feljeton Nowaczyńskiego, czy Magdaleny Samozwaniec. Przypomnimy sobie ją dzięki audycji radjowej, którą rozgł. pozn. nada na fali ogólnopolskiej w piątek, dnia 21. 8. o godz. 20,30—20,45. W ramach tej audycji odczytana zostanie „Ramota" Augusta Wilkońskiego p. t. „Kafarek".

Wesoła audycja dla dzieci z Poznania.

W sobotę, 22. b. m., o godz. 15,45—16,00 w ramach ogólnopolskiego programu dla dzieci nadawać będzie wesołe słuchowisko rozgł. pozn. Będzie to audycja Tad. Markowskiego p. t. „Dzieci z podwórka w lesie". Opowie ona o zabawnych przygodach, jakich doznały dzieci miejskie na wsi.

Oberki, walce i uwertury...

W programie koncertu miejskiej ork. symfonicznej z Poznania, który usłyszymy przez radjo z Poznania w sobotę, 22. b. m., o godz. 17,00—17,50 znajdujemy oberki, walce i uwertury. M. in. usłyszymy „Tańce dworskie" Józ. Lannera, słynnego protagonisty Józefa Straussa.

W niezmiennej wierności Bogu i Ojczyźnie

na religijno-narodowy Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu do dnia 4 lipca 1936 r. złożyli:

468 992 15 3N

Ze Skarbony przy Pomniku wybrano:
4. i 5. 7. 36 78,04
T. Barc, Woruhijówiec 1,—
M. Dobrzański, Zazdrość 1,—
J. Topór, Krasne 1,—
M. Długoszowa, Truskawiec 5,—
A. i H. Jasińskie, Tłumacz 3,—
J. Jasik, Jabłonica 1,—
I. Ginalski, Tarnopol 3,—
J. Ciesielski, Kulaczyn 6,—
W. Holeczek, Lwów 1,—
J. Gil, Kielnarowa 1.50
Z. Rybińska, Lwów 2,—
A. Porawska, Lwów 2,—
M. Wysocki Łańcut 1,—
Ł. Klucz, Łańcut 2,—
W. Kupisz, Uherce Niezabitowskiego 2,—
St. Koza, Wiśniówka 1,50
J. K. Paygert, Sidorów 5,—
Al. Mazurkiewicz, Husiatyn 1,—
M. Harasimowicz, Janów 1,—
Al. Proniowa, Jarosław 1,—
J. Nudowa, Jaworów 1,—
J. Bodnar, Jaworów 1,—
A. Baranowska, Jazłowice 3,—
J. Biegański, Znibrody 1,—
T. Kotulecki, Kolbuszowa 1,—
J. Rakliński, Bartniki —,50
I. Cieślik, Chyrów —,60
St. Kozyrski, Górka Narod. 2.—
A. St. Banasiowie i K. Strychalska, Kraków 4,—
Ks. T. Czaputa, Kraków XIV 2,—
H. Jurkiewicz Pasieczna —,35
A. Morawiecka, Podgórze 5,—
A. Giertlerówna, Lahodów 1,—
M. Berger, Maków 1,—
Kpt. St. Karpiniec, Przemyśl 2,—
Ł. Kuźbitowa, Rawa-Ruska 2,—
J. Szymańska i A. Pichelówna, Michalewice 2,50
M. Pohorecka, Pińczów 10,—
M. Mytkosiowa, Rabka-Zdrój 2,—
Ks. Fr. Pasek Dzierażnia 5,—
A. Roszkowski, Sławików 10,—
F. Kostecka, Suchedniów 2,—
K. Misiewiczówna, Tegoborze 1,—
P. Bogdanowicz, Suwałki 1,—
E. Stoklor, Radzymin 5,—
St. Barczykówna, Henryków 2,—
Fr. Zacharewicz, Kalisz 1,—
Okonek, Gdynia III 2,—
Z. Salyga Warszawa 1,—
J. Offierski, Warszawa 5,—
Fr. Sianko, Warszawa-Bielany 1,—
J. Ustjanowski, Warszawa 5,—
A. Venordin, Warszawa 5,—
A. Jankowska, Warszawa 2,—
M. Miłkowska, Warszawa 1,—
W. Krzeszkiewicz, Warszawa 1,—
Ks. Al. Dmochowski, Płock 5,—
K. Gawlik Rawa-Maz. 2,—
J. Wełnicówna, Siemiatycze 1,—
K. Zwolińska, Słupca 5,—
J. i M. Czaplińskie, Włocławek 5,—
St. Kleszczyński, Zambrów 1,—
P. Wysocki, Bąków 4,—
A. Pawłowska, Kraków 5,—
M. Zakrzewska, Kraków 3.—
H. Dąbrowski, Sosnowice 2,—
St. Kufrasa Biała 10,—
J. Jamrozowicz, Jeżów —,90
J. Kutz, Busko Zdrój 2,—
M. Zawadzka, Skomicha Biała 1.50
St. Myśliwiec, Dąbrowa-Górnicza 5,—
J. Świętoń, Braciejowa 1,—
St. Gaździcki, Orawka 2,—
Fr. Świstak, Jasło 1,—
W. Kisielówna, Wilno 5,—
P. Leszkowicz Kościeniewicze 1,—
J. Fiedziuszko, Lida 2,—
A. Maleńczyk, Brześć 1,—
E. Kuncewicz, Koleśniki 1,—
P. Markiewicz, Grodno 2,—
J. Ostrowska, Grodno 1,—
J. Ostrowska, Grodno 1,—
St. Bernat, Chropaczów 2.50
W. Żeleźnik, Lipowiec 2,—
A. Grządzielski 2,—

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretarjat Poznań, św. Marcin 69, m 17.

Kościelne sejmy Polski

W Polsce przedrozbiorowej odbywały się synody prowincjonalne, które radziły o sprawach bożych i narodu. Obecnie w dniach 25 i 26 sierpnia odbędzie się po 300-letniej przerwie w Częstochowie pierwszy synod plenarny biskupów odrodzonej Polski, który jest odpowiednikiem w dzisiejszych czasach owych synodów prowincjonalnych.

Synody te kładły pierwsze zręby organizacyjne Kościoła w Polsce i troszczyły się niezmordowanie o pracę misyjną, oświatową i religijno-kulturalną. W okresie rozbicia dzielnicowego po śmierci Krzywoustego, synody prowincjonalne odegrały wybitną rolę w życiu wewnętrzno-politycznem Polski, stając się wyrazem jedności rozbitych dzielnic oraz czynnikiem obrony polskości i ładu wewnętrznego. I tak np. Synod Łęczycki 1180 r. bierze w obronę ludność poddańczą, stanowiąc ekskomunikę na tych, co „ludziom ubogim przemocą lub podstępem... zabierają... zboże... przymuszają... do dania podwód na posyłki"... wyjąwszy jedynie wypadek najazdu nieprzyjacielskiego.

W czasach kolonizacji niemieckiej przy braku dostatecznej liczby duchowieństwa polskiego grozi nam osłabienie akcji katechizacyjnej w języku ojczystym, a przez to zmniejszenie jej gruntowności. Dlatego Synod Łęczycki r. 1237 nakazuje, by w szkołach parafjalnych „plebani nie powoływali na kierowników Niemców, nieznających języka polskiego". Podobnie Synod Łęczycki arcybiskupa Jakuba Świnki z r. 1285 uchwala, by stanowiska duszpasterskie obsadzać krajowcami biegłymi w języku polskim, a w szkołach na kierowników brać tylko takich, „którzyby umieli wyjaśniać chłopcom autorów" w języku ojczystym. Ponadto poleca co niedziele odmawiać w kościele z ludem spowiedź powszechną, Symbol Wiary, Ojcze Nasz i Zdrowaś, oraz głosić nauki po polsku, a klasztory, któreby nie przyjmowały Polaków, pozbawiać nadań krajowych.

Wcześnie też biskupi polscy dostrzegli niebezpieczeństwa grożące wierze i moralności wskutek zalewu żydowskiego i oddziaływania etyki talmudycznej. Już w trzy lata po przywileju ks. Bolesława Synod Wrocławski z 1267 r., zgodnie ze zwyczajami na Zachodzie, zabrania wiernym stosunków towarzyskich z Żydami, kupowania żywności i przyjmowania służby u nich. Ponadto broni przed lichwą, a książętom zakazuje powierzania Żydom publicznych urzędów, zwłaszcza poborców ceł. A dla zabezpieczenia chrześcijan przed wpływami religijno-moralnemi poleca tworzyć odrębne dzielnice żydowskie i zobowiązuje Żydów do noszenia wyróżniających strojów. Temi zagadnieniami zajmują się i synody prowincjonalne i diecezjalne późniejsze, wskazując np. królom konieczność ograniczenia liczby Żydów. (Syn. Piotrowski 1542).

Synody prowincjonalne porządkują polskie ustawodawstwo kościelne i wiele uwagi przytem poświęcają stosunkom wewnętrznym kraju. Troszczą się one o los biednych i włościaństwa wobec coraz większego ucisku pańszczyźnianego. M. in. podkreślają obowiązek proboszczów, by w kazaniach i konfesjonale wywierali nacisk na szlachtę, żeby nie ściągała kar Bożych za krzywdy poddanych. Przypomina też, że wobec nędzy ówczesnej każda parafja winna opiekować się własnymi ubogimi.

Działalność synodów prowincjonalnych przerwana została okresem wojen szwedzkich i późniejszych. Ostatni synod odbył się w Warszawie w 1643 roku. Z pobieżnie przedstawionego przeglądu niektórych zagadnień regulowanych na synodach widzimy, że biskupi troskę swą rozciągali na całokształt stosunków wewnętrznych w państwie. Oprócz szczegółowych przepisów o udzielaniu sakramentów św. i obowiązkach duszpasterskich roztaczano pieczę nad moralnością publiczną, szkolnictwem, jako częścią duszpasterstwa, dziełami miłosierdzia, dolą ludności ubogiej i wiejskiej, a nawet nad zachowaniem polskości w okresie rozbicia dzielnicowego. Uczestnicy synodów trzymali stale rękę na pulsie życia bieżącego i znajdowało to żywy oddźwięk w ich uchwałach.

Nic też dziwnego, że Polska dzisiejsza w ciężkim dla siebie okresie wiele oczekuje w obliczu I-go Synodu Plenarnego Biskupów polskich.

SPORT

Nasz bilans berliński

Bilans szczegółowy występu Polaków w Berlinie przedstawia się następująco:

Konkurs sztuki: Klukowski 2 miejsce w rzeźbie. Chrostowski 3 miejsce w grafice, Parandowski 3 miejsce w literaturze. Arct — zaszczytne wyróżnienie

Lekka atletyka męska: Kucharski 4 na 800 m, Noji odpadł w biegu na 10 km, a 5 w biegu 5 km, Fiałka odpadł w maratonie, Gancarz 33 w maratonie Bierogowoj 9 w maratonie piechurów, sztafeta 4×400 m (Śliwak, Maszewski, Biniakowski, Kucharski) 3 w przedbiegu (odpadła), Pławczyk odpadł w skoku w wyż, 9 w dziesięcioboju, Hofman odpadł w skoku w wyż i trójskoku, Luckhaus 11 w trójskoku, Lokajski 7 w oszczepie, Tucrzyk 10 w oszczepie, Sznajder 6 (wraz z 10-ma innymi zawodnikami) w skoku o tyczce.

Lekka atletyka kobieca: Wajsówna druga w dysku, Walasiewiczówna druga w biegu 100 m, Kwaśniewska trzecia w oszczepie.

Wioślarstwo: Verey i Ustupski (dwójka podwójna) trzecie miejsce, dwójka bez sternika (Kobyliński — Bożuchowski) 6 miejsce, Verey (jedynka) odpadł w półfinale, dwójka ze sternikiem i czwórka ze stern. odpadły w międzybiegach.

Piłka nożna — 4 miejsce (pokonali Węgry i Anglję, a przegrali z Austrją i Norwegją).

Koszykowa — 4 miejsce (przegrali z Włochami, Japonją i Meksykiem), a pokonali Łotwę, Brazylję oraz valkowerem Peru).

Kolarstwo: W szosowym biegu 100 km. czwórka zawodników: Olecki. Starzyński, Kapiak, Zieliński uplasowaał się wspólnie z 15 innymi zawodnikami na 16 miejscu.

Szermierka: W szpadzie drużyna polska doszła do półfinału (bijąc Portugalję, Kanadę i Anglję), w szabli pokonała drużyna polska zespoły Grecji, Szwecji, Turcji, Francji i Austrji, dochodząc do finału gdzie zajęła czwarte miejsce. W szpadzie indywidualnej Kantor doszedł do półfinału, w szabli indywidualnej Dobrowolski odpadł w przedbojach, Segda w półfinale, a Sobik zajął w finale 7 miejsce.

Żeglarstwo: W jolkach olimpijskich Jensz 18, w 6-tkach Zalewski 11.

Kajaki — dwójka Bazanuk — Kozłowski w biegu na 10 km na 9 miejscu.

Strzelanie: W strzelaniu z karabina małokalibrowego Karaś zajął 3 miejsce, zaś Wrzosek i Pachla na 17 wzgl. 19 miejscu. W strzelaniu z pistoletu do sylwetek Suchorzewski 7, a Piątkowski i Bursa w trzeciej dziesiątce.

Pływanie: Sztafeta 4×200 m (Bocheński, Szrajbman, Barisch, Karliczek) 5-ta w przedbiegu (odpadła) — została zdyskwalifikowana za zbyt wczesny start Karliczka.

W boksie: Chmielewski (w. średnia) 4, Sobkowiak (w. musza) odpadł w ćwierćfinale, Pilat (w. ciężka). Pisarski (w. półśrednia) odpadli w pierwszej rundzie a Polus (w. piórkowa), Kajnar (w. lekka) i Czortek (w. kogucia) odpadli w drugiej rundzie.

Zapasy: Ślązak (w. piórkowa) 6 , Szajewski (w. lekka) 7, Rokita (w. kogucia) 10.

Gimnastyka kobieca: Drużynowo 5 miejsce.

Jeździectwo: We wszechstronnym konkursie konia wierzchowego w klasyfikacji drużynowej ekipa polska zajęła drugie miejsce, zaś indywidualnie jeźdźcy: rtm. Rojcewicz, rtm. Kawecki i rtm. Kulesza uplasowali się w drugiej dziesiątce. W konkursie skoków (puhar Narodów) rtm. Sokołowski i por. Gutowski zostali wydzwonieni, a por. Komorowski uplasował się na jednem z ostatnich miejsc.

Międzynarodowe mistrzostwa tenisowe Polski w Bydgoszczy

W międzynarodowym turnieju tenisowym o mistrzostwo Polski w Bydgoszczy w dn. 26—30 bm. spotka się szereg znanych rakiet europejskich. Na liście dotychczasowych zgłoszeń znajdują się nazwiska czołowych rakiet Niemiec: Henkla i Denkera, pań Käppel i Rost; rakiet Austrji: hr. Baworowskiego, Redela i mistrzyni Herbst. W rozgrywkach wezmą również udział najlepsi tenisiści Sopotu, Prus Wschodnich z mistrzem junjorów Niemiec Falkiem na czele, tenisiści węgierscy z Szigettim, oraz mistrz Grecji Stalios, który przed dwoma laty zdobył mistrzostwo Bydgoszczy. Jeśli chodzi o polskich zawodników — zapewniony jest udział najlepszej dziesiątki panów z Hebdą, Tarłowskim i Tłoczyńskim na czele, oraz czołowych tenisistek z Jędrzejowską. Poza turniejem mistrzowskim odbędzie się w pierwszych dwóch dniach zawodów turniej otwarcia, organizowany przez gospodarza zawodów Bydgoski Klub Sportowy.

W związku z bliskim już turniejem, B. K. S. rozpoczyna budowę nowych trybun na kortach. Spodziewany jest przyjazd dwóch pociągów popularnych na mistrzostwa tenisowe do Bydgoszczy z Poznania oraz Gdyni.

Kajakarstwo

Rogoziński Klub Kajakowców urządza 30 bm. krótko- i długodystansowe zawody kajakowe dla zrzeszonych w PZK. i propagandowe dla niestowarzyszonych, oraz zawody pływackie. Zawody te odbędą się w Rogoźnie Wlkp. na jeziorze miejskiem na wodzie stojącej, przyczem start i meta oznaczone będą chorągiewkami.

M. in. odbędą się wyścigi na 1000 m, oraz na 10.000 m kajaków wyścigowych, o ile wezmą udział conajmniej trzy załogi. Zgłoszenia na blankietach PZK wraz z wpisowem (50 gr) muszą wpłynąć do 25. 8. 36 r. do sekretarjatu. Zawody odbędą się ściśle według regul. regat. PZK, przyczem komitet zaw. zastrzega sobie prawo zmiany programu w każdym punkcie.

Zawodnicy muszą się wykazać legitymacją zawodn. oraz członkowską PZK, ważną na r. 1936 i świadectwem umiejętności pływania, wystawionem przez odnośny klub, przyczem brak jednego wymogu powoduje niedopuszczenie do zawodów.

Poza tem odbędą się biegi na 1000 m i 600 m dla pań na kajakach typu dowolnego, zaś na 600 m dla pań na wyścigowych.

Program propagandowych zawodów pływackich dla wszystkich przewiduje: bieg 100 m dow. i klas., wpław przez jezioro rogozińskie (odl. ca 300 m), 50 m dow. dla najmłodszych.

Zawodnicy zamiejscowi mogą korzystać na miejscu z kwater na dogodnych warunkach. Zgłoszenia, które wpłyną po 25 bm., nie będą uwzględniane. Bliższe dane ogłoszone zostaną w dniu zawodów na miejscu zapomocą komunikatu.

Kolarstwo

W zawodach eliminacyjnych przed biegiem Berlin — Warszawa zwyciężył Marjan Ritter (Bydg. Tow. Cyklistów). Ritter startował na dystansie 200 klm razem z drużyną narodową, zajmując pierwsze miejsce w czasie 6 g 19:26.2 przed Klujem (HCP Poznań) i Oczajnikowem z Warszawy. Na tej podstawie Ritter i Kluj wezmą udział w biegu Berlin — Warszawa.

Pięściarstwo

„Warta" urządza kurs pięściarski, którego otwarcie nastąpi we wtorek 1 września o godz. 19 w okręgowym ośrodku w. f. przy ul. Bukowskiej. Kurs prowadzić będzie wielokrotny mistrz Polski p. Jan Arski. Zapisy przyjmuje się do dnia 31 b. m. w sekretarjacie klubu, Aleje Marcinkowskiego 26, a z dniem otwarcia kursu na każdym treningu w ośrodku. (kom)

K. S. „Warta" przypomina wszystkim członkom sekcji pięściarskiej o nadzwyczajnem zebraniu sekcji, które odbędzie się w dniu 20 bm. o godz. 20 w sekretarjacie klubu — Aleje Marcinkowskiego 26. Po zebraniu odbędzie się na miejscu ważenie i doroczne badanie lekarskie wszystkich zawodników.

Lekka atletyka

Volmari Iso-Hollo, triumfator igrzysk olimpijskich w Los Angeles i Berlinie, przyjeżdża Warszawy na zawody lekkoatletyczne w dn. 22—23 bm.

Iso-Hollo jest biegaczem znanym już polskiej publiczności sportowej ze swych startów w Polsce z Kusocińskim po olimpjadzie w Los Angeles i jest posiadaczem drugiego najlepszego wyniku na świecie na 5 klm. — 14:18. Na zawodach eliminacyjnych w Finlandji w r. 1932 Iso-Hollo wraz z Lehtinenem osiągnęli fenomenalne czasy na 5 klm. 14:17 i 14:18, bijąc rekord światowy, należący do Paavo Nurmiego o 12 sekund.

Igrzyska w Berlinie przyniosły Iso-Hollo nowe zwycięstwa. Startując w biegu na 10 klm. zajmuje on 3 miejsce za swym rodakiem Salminenem i Askolo, ulegając im tylko na finiszu, zaś bieg 3 klm. z przeszkodami przynosi mu złoty medal i nowy rekord olimpijski. Bieg ten Iso-Hollo wygrał w taki sam sposób i w takiej formie, w jakiej murzyn amerykański Jesse Owens deklasował swoich przeciwników w biegach krótkich. Prowadząc od startu do mety w biegu tym Iso-Hollo powtarza swoje zwycięstwo z Los Angeles.

Iso-Hollo biegać będzie 22 bm. na 3.000 m, a 23 b. m. 5.000 m.

Piłka nożna

Polska — Niemcy. W momencie kiedy kończą się wielkie wydarzenia olimpijskie, w Warszawie zaczęły się przygotowania do meczu piłkarskiego Polska — Niemcy. Losy ułożyły się tak, że obie drużyny przegrały na olimpjadzie z Norwegją. Niemcy już w drugiej rundzie 0:2, Polacy w walce o trzecie miejsce 2:3. Niemcy przegrali w pełnym składzie i występowali jako faworyt olimpijski, Polacy grali bez kilku najlepszych graczy.

Mecz Polska — Niemcy odbędzie się 13 września, na Stadjonie W. P., przyczem w całym kraju organizowane są specjalne pociągi popularne.

Ruch może już rozgrywać spotkania. Na posiedzeniu zarządu P. Z. P. N. postanowiono odwiesić śląski Ruch ze względu na wybór nowych władz klubu, które mają przeprowadzić sanację stosunków, panujących w sekcji piłkarskiej. Ruch rozegra już w najbliższą niedzielę mecz ligowy z ŁKS w Łodzi.

Referendum w sprawie Cracovii rozpisane do okręgów przez Polski Związek Piłki Nożnej na żądanie krakowskiego okręgowego związku piłki nożnej, w sprawie głośnego zatargu, dotyczącego mianowania Cracovii mistrzem okręgu bez rozgrywania eliminacyjnych spotkań, zaakceptowało stanowisko PZPN 118 głosami przeciwko 93.

Utworzenie ligi okręgowej na Wołyniu. Na ostatniem posiedzeniu wołyńskiego okręgowego związku piłki nożnej postanowiono utworzyć na Wołyniu ligę okręgową, w skład której wejdzie 8 najlepszych klubów województwa. Mistrzostwa tej ligi mają się rozpocząć dn. 29 bm.

Z kraju

POLICJA PAŃSTWOWA W POLSCE

Według ostatnich obliczeń na terenie całego kraju znajduje się 247 komend powiatowych i miejskich policji państwowej, 184 komisarjaty, oraz 2.869 posterunków.

Skład osobowy policji państwowej przedstawia się następująco: oficerowie i szeregowi ogółem 31.362 osób, (w tem oficerowie 845, szeregowi (posterunkowi do starszych przodowników włącznie) 27.715 osób, oraz szeregowi służby śledczej 2.802 osób. Ponadto liczba urzędników policyjnych wynosi 301 osób, oraz służba niższa 674 osoby.

W komendzie głównej policji państwowej pracuje 66 oficerów, 63 urzędników, 57 osób służby niższej, ponadto podlega bezpośrednio komendzie głównej 700 szeregowych.

PRZYGOTOWANIA DO OBCHODU SKARGOWSKIEGO

W czasie uroczystości ku czci ks. Piotra Skargi w dniach 11 — 13 września dwa pierwsze dni przeznaczone są na kongres pisarzy i działaczy katolickich. Kongres poświęcony będzie rozważaniom idei Skargowskich w zastosowaniu do dzisiejszej rzeczywistości i zgromadzi najwybitniejszych polskich przedstawicieli idei katolickiej. Komitet nawiązał również kontakt z szeregiem znakomitych pisarzy Norwegji, Danji, Szwajcarji, Francji, Włoch, Niemiec i Anglji.

Komitet jubileuszowy 400-lecia urodzin ks. Piotra Skargi donosi, że w najbliższych dniach pojawią się serje plakiet z bronzu z popiersiem Skargi, pocztówek i portretów wydanych przez jedną z solidnych i znanych firm warszawskich.

ULICA PIUSA XI WE WŁOCŁAWKU

W tych dniach we Włocławku odbyło się uroczyste przemianowanie ul. Gdańskiej na ul. Papieża Piusa XI. Dzisiejszy papież Pius XI bawił jako Nuncjusz Apostolski Achilles Ratti we Włocławku w roku 1919.

W uroczystości wzięli udział J. E. ks. biskup włocławski, Radoński, delegat wojewody warszawskiego, starosta, prezydent miasta, dowódca garnizonu i inni.

STRAJKI SIĘ LIKWIDUJĄ I WYBUCHAJĄ NOWE

Trwający od tygodnia w Pabjanicach strajk 1.150 robotników sezonowych został zlikwidowany. Ma być uwzględnione żądanie strajkujących co do zwiększenia robót na 6 dni w tygodniu. Natomiast stawki płac nie ulegną zmianie. Na rozszerzenie robót mają kredyty być rozszerzone.

Jednocześnie wybuchł strajk robotników, zatrudnionych przy budowie wiaduktu kolejowego koło dworca Łódź Fabryczna. Przedsiębiorca budowlany, inż. Gryzik z Warszawy, rzekomo już od kilku tygodni zalega z wypłatą zarobków. Sprawą zajął się inspektor pracy i skierował ją na drogę sądową.

INSTYTUT BADAŃ PSYCHOTECHNICZNYCH W KATOWICACH

W Katowicach utworzony został instytut badań psychotechnicznych metodą integralną. Celem instytutu są badania nad ulepszeniem organizacji pracy, badania nad rynkiem pracy, pomoc w wyborze zawodu, pomoc dla robotników, bezrobotnych, zredukowanych mężatek, badania warsztatów pracy itp. Obecnie sporządzony został statut, który przedłożono do zatwierdzenia władzom. Instytut ten może stać się wielce pożytecznym na terenie Śląska.

WILNO BUDUJE NOWY KOŚCIÓŁ

Na przedmieściu wileńskiem Pośpieszka, odbyło się uroczyste poświęcenie kamienia węgielnego pod świątynię Matki Boski Zwycięskiej. Świątynia budowana jest ze składek, zebranych na terenie całej Polski, jak również z ofiar Polonji zagranicznej. Świątynia będzie niejako votum dziękczynne katolickiego Wilna za opiekę nad Polską i ku upamiętnieniu zwycięstwa 1920 r. Kościół ten jest budowany staraniem ojców Redemptorystów. Poświęcenia kamienia węgielnego dokonał metropolita wileński, ks. biskup Jałbrzykowski.

O DROGI TURYSTYCZNE NA HUCULSZCZYŹNIE

Liga Drogowa podkreśla, że Huculszczyzna, stanowiąca jeden z najpiękniejszych terenów górskich Polski, pozostanie mało znaną zarówno turystom krajowym jak i zagranicznym, dopóki nie otrzyma kilku chociażby najważniejszych dróg turystycznych.

Do najpilniejszych robót drogowych na Huculszczyźnie należą przedewszystkiem: ulepszenie drogi Tatarów — Worochta — Żabie — Kosów, przebudowa drogi Jabłonów — Kosmacz, odbudowa odcinka Nadwórna — Rafajłowa, budowa drogi Żabie — Szybene — Burkut, oraz mostów w Tatarowie i Worochcie.

36-ta Loterja Państwowa

(Nieurzędowa).

CIĄGNIENIE TRZECIE

Stała dzienna wygrana zł 25 000 na nr. 188060.

10 000 zł na nr. 24874.

Po 5 000 zł na n-ry 106908 124326 132995.

Po 2 000 zł na n-ry 30691 48042 49009 96472 109067.

Po 1 000 zł na n-ry 31342 36963 55059 90164 100884 121092 139306 143048 153377 185823.

Po 500 zł na n-ry 4699 21811 23033 40365 53196 64324 64508 76208 92518 105314 11376 127244 138472 150215 155932 188827.

Po 400 zł na n-ry 6021 6414 6555 11403 14502 17090 17403 38346 46393 48691 54706 69012 74633 82303 91214 105690 127244 136040 143804 146119 147423 150861 153376 159842 160655 173394 185302 188248 181665.

Po 300 zł na n-ry 2306 14414 42238 50931 60542 110312 137687 138124 142133 146293 151990 153247 158053 184227 190496.

Po 250 zł na n-ry 2313 11352 14525 15516 18401 21136 26017 32997 40981 59304 65206 68632 70061 70955 73820 80467 83449 85347 101924 107263 115397 115633 120834 127759 133080 146761 162345 163310 164707 172394 18307 185215 186792.

Po 200 zł na n-ry:

1378 2207 777 3225 4082 157 517 668 773 923 5176 335 940 70 7404 715 8207 617 971 9350 60 795 10150 11137 691 809 13422 31 58 14181 268 306 15338 407 24 511 16403 17270 734 18009 726 882 19556 998 20011 627 21380 22147 243 499 745 23196 15 24656 25684 26678 27769 827 74 945 48 28014 237 598 696 29080 128 755 872 31381 684 32386 640 727 952 85 33020 67 114 35211 454 593 606 66 36260 37884.

38351 418 41067 322 69 652 42 853 60 43261 44114 92 297 465 996 45193 589 782 47699 48471 49274 51246 574 723 948 52858 53023 532 55831 56352 531 57306 58454 59091 661 60027 62357 63153 415 534 51 893 64101 501 65188 710 66388 972 67455 68208 415 603 75 69122 83 321 70542 74 71392 816 72167 971 73059 624 74157 209 952 89 75293 94 535 660.

76529 78040 785 79354 588 808 947 80236 428 984 81273 342 588 978 82595 639 83098 514 28 712 98 84574 85142 72 328 564 86342 94 407 87185 937 88483 984 90222 737 91762 92199 238 93269 605 946 94155 422 95283 781 96125 705 97015 575 98526 629 96245 716 100627 101175 252 378 506 102054 920 103326 610 709 975 104087 105151 652 106008 684 107988 108351 109286 462 828 111363 736.

114375 115161 537 996 116831 117558 892 118477 119354 438 659 941 120103 275 313 479 517 49 121263 696 823 37 122425 549 653 936 123137 528 124351 125102 216 676 126720 127230 589 695 128485 696 129468 508 130845 131080 177 466 784 825 915 45 132199 233 473 133304 60 964 134174 237 405 70 135484 976 136148 503 139907 58 141744 142312 143096 888 914 144594 145236 494 146937 147114 90 148341 895 151042 251 58 859.

152397 788 153173 683 801 22 79 154467 155250 714 156517 157809 158563 677 159371 79 634 761 921 160006 788 161485 162421 876 163162 322 33 164173 422 927 165415 709 878 166151 348 500 168314 170725 171005 255 173057 291 724 174461 507 906 175052 55 418 592 176152 98 232 629 177359 71 651 708 832 945 178133 179141 782 833 180220 607 181540 182191 540 853 183633 849 184463 572 787 832 185202 547 91 898 186102 736 984 187147 188635 189043 362 82 190040 404 55 191264 193142 50 223 342 533 901.

Po 50 zł na n-ry:

2534 4503 5085 6288 8098 270 482 9344 447 12154 14095 411 991 15616 17118 19235 923 22144 242 749 23447 25233 26418 28361 537 944 30244 32502 33449 34603 65 35172 521 37930.

39004 792 983 41374 42342 43364 730 44016 133 637 46770 47043 48267 833 49883 97 50849 981 97 52491 53305 823 55434 888 61021 109 64824 66375 824 67 614 68101 69023 48 208 70035 909 71129 349 502 73012 75572.

76906 77169 721 78046 85 151 987 79307 80535 708 81205 82670 83140 661 957 84442 685 85236 86074 87090 88028 89453 759 892 90001 91402 719 93645 94002 954 95088 96883 98225 424 100207 101318 647 102365 74 622 107460 108954 109925 112383.

114337 678 116709 929 117195 119758 120657 122223 123074 124080 376 824 126416 127548 128270 129215 565 794 821 905 131506 132002 491 704 31 133052 134775 135046 85 176 226 136508 138526 140519 142542 650 143375 862 75 144824 145156 147428 516 148575 87 149728 150813 911 151609 23.

153241 822 154231 878 156829 157405 158643 738 950 159179 340 160249 589 162413 508 601 163474 164038 165670 16465 169764 170313 171403 173771 174616 852 175679 98 177040 178548 899 180043 181304 523 41 182172 183028 184489 185759 977 186587 832 188099 294 923 41 189991 190223 965 191099 386 644 722 192944 193139 559.

WIELE WYGRANYCH PADA

Tg 1388

w kol. Dzierżanowskiego GNIEZNO, Chrobrego 2

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Polskiego

Dziś po raz ostatni odegrana będzie komedja „Medor".

Jutro w czwartek premjera doskonałej komedji Perzyńskiego „Lekkomyślna siostra". Role główne grają pp. Ludwiżanka, Zakrzyńska, Żbikowska, Hańcza, Gliński, Zawistowski, Kierczyński i inni. Dekoracje Z. Szpingiera.

Z Teatru Nowego

W środę, w czwartek i piątek bież. tygodnia ostatnie trzy przedstawienia znakomitej pełnej humoru komedji włoskiego autora Roberta Bracco p. t. „Cierpki owoc", z pp. Koronkiewiczówną, Michalską, Kadenem, Nowackim i Wichniarzem. W sztuce tej pożegnają się z Poznaniem pp. Michalska i Kaden, którzy na stałe wyjeżdżają.

W końcu bieżącego tygodnia ukaże się jako ostatnia premjera sezonu świetna komedja Wilhelma Sterka pt. „Miłość już nie w modzie", w reżyserji J. Nowackiego. Udzielone zniżki ważne.

Uwaga zaczynamy o 8,15.

Scena letnia w ogrodzie „Adrji" na życzenie P. T. Publiczności przedstawienia rewji rozpoczynać będziemy o godz. 8,15 wieczorem. Dziś po raz ostatni rewja **„Słomiani wdowcy łączcie się".** — Jutro premjera nowej rewji: **„S. O. S. Żony wracają".** Będzie to zarazem jubileuszowy 50-ty występ zespołu artystów warszawskich. Szereg kapitalnych skeczów, parodji, nowych piosenek, śpiewu i tańca złożą się na całość tej nowej pełnej humoru rewji. Na czele zespołu Hanka Runowiecka oraz Ewa Osten, M. Bargielska, S. Moran, St. Laskowski, Antoni Iżykowski, Józef Andrzejewski i zespół baletowy. Nowa oprawa dekoracyjna Witolda Gawęckiego. Zapowiada Zygmunt Mąkowski. Początek o godz. 8,15 wieczorem. Wstęp na rewję do ogrodu łącznie z nakryciem 2,— zł. Od godziny 11-tej na sali „Adrji" nowy program w wykonaniu artystów rewjowych, wstęp wolny — nakrycie nie obowiązuje. W razie niepogody pełne przedstawienie o godzinie 9-tej na sali Adrji.

Uwaga! W czwartek rewelacyjna premjera.

dg 2589

To co innego

— Tak, kobiety chętniej mówią, niż słuchają.

— Nie zawsze, mój drogi!

— Czyżby?

— Gdy ktoś np. oświadcza się!

(„Le Rire")

Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne

z prawami publiczności w Jordanowie przyjmuje **uczniów(nice)** do kl. I, II, III, IV, gimnazjum nowego typu i do kl. VIII. typu humanistycznego.

Zakład prowadzony w duchu sanatoryjno-klimatycznym nadaje się do umieszczenia dzieci wątłych, rekonwalescentów; leży przeszło 500 m. nad poziom morza w okolicy lesistej, silnie nasłonecznionej, ma stałą opiekę lekarską. Dla uczenic internat SS. Prezentek, dla uczniów dobrane stancje. Opłata mies. za naukę: kl. I—IV. 20 zł, kl. VIII. 35 zł. Informacyj udziela Dyrekcja Gimnazjum. ng 15 840

We wtorek, dnia 18 sierpnia 1936 r., o godzinie 17,30, zasnął w Bogu, po bardzo długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy ojciec, ś. p.

Jakób Kaja

w 89 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 21. bm. o godzinie 17 z kaplicy cmentarza farnego, o czem zawiadamia Krewnych i Znajomych

stroskana

rodzina.

Poznań, Essen, N. Skalmierzyce, Sadki, Nekla.

zg 14 115 Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Mundurki i Płaszcze szkolne

dla chłopców i dziewcząt

konfekcję damską, męską i dziecięcą

Pg 6253/4-32,69/70 **poleca bardzo tanio**

R. i C. KACZMAREK

Dom Konfekcyjny - Poznań, Stary Rynek 98/100

†

Dnia 18 sierpnia 1936 r., zmarł, opatrzony Sakramentami św., mój kochany mąż, nasz najukochańszy ojciec, syn, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Aleksy Majewski

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby we Wrześni Szosa Poznańska 14, na cmentarz parafjalny w piątek, 21. bm. o godz. 5 po poł.

W smutku pogrążona

zg 14 113 **rodzina.**

Września, Nekla, Poznań, Kostrzyn, Środa.

DWAJ EKSPEDJENCI

z branży konfekcji męskiej, tylko rutynowane siły oraz

DWAJ UCZNIOWIE

z ukończoną szkołą handlową **mogą się zgłosić. Tanie Źródło EDWARD MICHAELIS, Poznań, Wrocławska 22.**

Pg 6293-94,15

Samochody TATRA

typ 57 4 cyl. . . . . zł **7.900**
typ 75 4 cyl. . . . . zł **11.600**
typ Detra 4 cyl. . . . . zł **10.300**

MOTOCYKLE

Phänomen 2 1/4 K. M

najtańszy w Polsce. **Cena tylko zł 730.—** Bez prawa jazdy i wolny od podatku (rejestruje się jak rower) dwa biegi i światło elektryczne.

OPONY

fabryki: Pirelli, Dunlop, Michelin, Englebert, India, Firestone najtaniej poleca

WUL-GUM

A. KWIATKOWSKI

POZNAN, W. GARBARY 8 Tel. 18-64

Protektownia zjeżdżonych opon. — Wulkanizacja — Akcesorja — Smary — Akumulatory

Pg 5933-33,69

ZAWIADOMIENIE.

W dniu 20 sierpnia br. nastąpi **otwarcie** nowourządzonej przezemnie

CUKIERNI POŁWIEJSKA 4

Telefon 22-20. Poznań telefon 22-20.

o czem mam zaszczyt zawiadomić Szan. Publiczność, moich Gości i Sympatyków.

Z poważaniem

zg 14 114 **W. PETRI**

Polecam doborowe pieczywo również poza dom.

Miły pobyt, dzienniki, czasopisma.

Młodszego ekspedjenta

przyjmie od zaraz lub 1. IX. Oferty z fotogr. odpisami świadectw, podaniem pensji przy wolnym stole i stancji uprasza **Józef Bernard, Rogowo, pow. Żnin, skład bławatów i konfekcji.** Pg 6292-34,16

Fabryka Maszyn i Warsztaty Konstrukcyjne na Górnym Śląsku poszukuje kilku

konstruktorów specjalistów

ze średniem ewtl. wyższem wykształceniem technicznem i kilkuletnią praktyką konstruktorską w budowie sprężarek, urządzeń transportowych, aparatów dla przemysłu chemicznego i hutniczego oraz konstrukcyj żelaznych. Podania z odpisami świadectw do Administracji Kurjera Pozn. pod dg **2736.**

W OKRESIE ZAPRAW UŻYWAJCIE SŁOI GWARANTOWANYCH

„Skierniewice"

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE

Hurtowa sprzedaż również i słoi z nakr. do miodu

M. Garbary 7a tel. 46-90

Dom

nowy z ogrodem owocowym tanio na sprzedaż. Środa, ul. Długa 14. ng 16 356

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni pwszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. DOMY - PARCELE

Dom

w Puszczykówku 4 mieszkaniowy 1 morga ogrodu, 3 pokoje i kuchnia wolne na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 79 142

Komfortowa

narożnikowa, osiem składów spiesznie stosześćdziesiąt tysięcy sprzedam. Dochód 24 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 458

Parcela

na sprzedaż — różnych wielkości blisko Parku Wilsona. Kolejowa 50, m. 3. zdg 79 355

Ostroróg

parcelę 700 m² w b. dobrem położeniu sprzedam korzystnie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 327

Willę

Puszczykowie 7 pokojową, bałkonami dużym ogrodem sprzedam tanio, cena 26 000,— wpłata 18 000 Molinek, Poznań, Grudzieniec 26. zd 79 409

Parcelę

tanio przy cmentarzu górczyńskim. Młyńska 4, m. 8. zdg 79 408

Kamienica

komfortowa dochodowa wpłaty 50 tys. Ratajczak, Skarbowa 18. zdg 79 435

Willowa kamienica

blisko Parku Wilsona, dwupiętrowa z oficyną piętrową, garażem za gotówkę na sprzedaż. Telefon 64-51. zdg 79 485

Willę

amortyzacyjną blisko tramwaju kupię. Wpłacę 12 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 645

Willa

komfortowa, dwa mieszkania, wpłaty 15 000,—. Zgłoszenia Dom Zleceń, Pocztowa 15. zdg 79 502

Kamienicę

wolną podatków, dochód 9 000, spiesznie spowodu wyjazdu za 90 000 sprzedam, wpłaty 75 000. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 79 655

Kamienicę

komfortową, przy Parku Wilsona za 50 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 562

Willę

Sołacz. 5 pokoi, łazienka, kuchnia, ogród sprzedam, gotówką 25 000. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 552

Kamienicę

komfortem, dochód 10 000 za 85 000. Wierzbięcice 31, m. 13. zdg 79 608

Willę

4—10 pokoi kupię. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdg 79 591

Kamienica

nowa, dochód 4 200,— cena 43 000 Informacje 3—5, Szwajcarska 14 m. 4. zdg 74 541

Parcele

budowlane Przezmirów (pod Ławicą) korzystnych warunkach sprzeda Bank Pożyczkowy, Poznań, Focha 47. zdg 79 710

Dom
dochód 2 800. cena 17 000
Parcele
duży wybór
Mettler,
Plac Wolności 7. zdg 79 587

2. PIENIĄDZ

300,—
pożyczki poszukuję wysoki proc. gwarancja dzierżawa za kiosk. Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 356

Wspólnika
do pierwszorzędnej hurtowni i wytwórni artykułu sezonowego najchętniej kupca lub dobrego buchaltera zaraz poszukuję. Potrzebny kapitał około 20 000,—. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 16 360

Wspólnika
z udziałem 3 tysięcy złotych poszukuje dobrze prosperujący Zakład fotograficzny w Poznaniu. Zgłoszenia „Par", Poznań, pod nr. 56.292. Pg 6290-56,293

4 000,—
proszę propozycje. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 381

10 000,—
I hipoteka nowy dom wartości 55 000,— poszukuję. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 79 670

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Rymanów - Zdrój
Pensjonat „Zofja" od 20 sierpnia ryczałt 145 zł. dziecko 85 zł. ng 16 281

Puszczykówko
willa Helena przy dworcu ładne pokoje bardzo tanio. zdg 79 478

4. OSOBISTE

Ostrzegam
przed kupnem mebli z mieszkania Chwaliszewo 18, mieszkanie 5. Helena Gablerowa z domu Heller. zdg 79 393

100,—
zł komu powiem nieprawdę chiromantka „Lu-ne", Małeckiego 19, m. 1, 1—9 wieczór. zdg 79 639

6. OŻENKI

Znajomości matrymonjalne
w sferach zamożnych najszybciej najdyskretniej ułatwia Echo, dysponując olbrzymim doborem. — Poznań, św. Marcin 68, telefon 50-30. zdg 79 414

Żony
dobrej matki, 38 do 43 lat, szuka wdowiec posiadający drukarnię, skład papieru. Pożądana gotówka 6—10 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 522

Wdowa
państwowej posadzie szuka znajomości w celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer Poznański dg 2738

Samotny
35 letni, chrześcijanin, warszawianin, pozna panią kulturalną w celu matrymonjalnym. Sprawę traktuje po dżentelmeńsku. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 713

7. SPRZEDAŻE

„Meble W. Paetz"
Najnowocześniejsze wzory, niskie ceny. Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 15 239

Pianino
nowe tanio gotówką. Drygas, — 3 Maja 4. zdg 79 038

Garaż
do wynajęcia, ul. Dominikańska 2. Zgłoszenia stróż Wielka 12. zdg 79 091

Przed zakupem
Mebli
oraz wszelkich urządzeń domowych wstąp w własnym interesie na
Jezuicka 10,
(obecnie Świętosławska) „Dom Okazyjnego Kupna"
Pg 5892-31.20

Pianina, fortepiany
używane od 300 zł począwszy na dogodnych warunkach. B. Sommerfeld, 27 Grudnia 15. ng 16 031

Fartuszki szkolne
wszelką bieliznę, pończoszki, wyprawy dla pensjonarek i gimnazjastów poleca Fabryka Bielizny
J. Schubert,
Poznań.
tylko Stary Rynek 76
Czerwony dom naprzeciw odwachu. Pg 5929-32.39

Pierzyna
spodek, 2 poduszki tanio. Młyńska 5 — 1. zdg 79 366

Truskawki
mocne wysadki Sherplessy, Montot Sovereign setka trzy złote poleca Majętność Obudno, p. Dąbrowo, Mogilno. zdg 79 377

Sprzedam
45 mórg willa 7 pokoi, domek 2 pokoje, zabudowania gospodarcze, elektr., w powiatowem większem mieście, pięknie położone, nadaje się na każde przedsiębiorstwo lub parcelacje. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 346

Radjo
Uniwersalny Telefunken nowy okazyjnie, Wielkie Garbary 34, m. 16, od 4—7. zdg 79 635

Maszyny do pisania
kilka dobrych okazyjnych Adler 7 ,z trzyletnią gwarancją. Skóra S-ka, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23. zdg 79 427

Torby szkolne
teki, chlebaki, piórniki
własnego
wyrobu poleca najtaniej Borzych i S-ka, Podgórna 3. dg 2700

Torby
szkolne
Teki
parasole, walizki
Baumgart,
Wrocławska 31. dg 2701

Meble kuchenne
nowoczesne kuchnie reformowe wprost wytwórni najkorzystniej. Piaskowa 3. Koniecki. zdg 78 157

Meble kuchenne
jako specjalność poleca Skład Fabryczny. Wrocławska 19. dg 2727

Domek
pięć mórg. Pobiedziskami. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 360

Kolonjalkę
maglem mieszkaniem 2 pokojowe kuchnia, tanio. Adres Kurjer Poznański zdg 79 354

Urządzenie
składowe tanio. Słowackiego 7. zdg 79 341

Restauracja
z pełnym wyszynkiem i salką na sprzedaż. Łaskawe oferty Dembińska, Nowy Rynek 4. zdg 79 343

Maszyna
Singera czołenko długie. Łąkowa 20 — 8, 4—6. zdg 79 417

Futro
do podróży, barany rosyjskie, powóz kryty do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 423

Lisa
żółtego okazyjnie Pożyczkę Narodowa. Wskaże Kurjer Poznański zdg 79 432

Sprzedam
gabinet dębowy. Staszica 8 — 6. zdg 79 395

Skład
do sprzedania przy ruchliwej ulicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 397

Heblarka wyrównarka
60 cm Blumwego zł 600,—. Skóra i S-ka, Aleje Marcinkowskiego 23, telefon 18-47. zdg 79 615

Kolonjalkę
mieszkaniem, dobre położenie, — centrum 4 800,— sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 493

Skład
kolonjalny delik. zaprowadzony, centrum 4 500,— mieszkaniem zaraz. Focha 41, mieszk. 17. zdg 79 492

Kajak
dwuosobowy. Wierzbięcice 49, drogerja. zdg 79 488

Foksterierki
czystej rasy piękne 20 zł. Wiadomość Kurjer Pozn. zdg 79 429

Skład
towarów krótkich. Grunwaldzka 15. zdg 79 481

Kiosk
sprzedam, egzystencja pewna 1 500,— Mazurek Jan, Luboń. zdg 79 479

Meble
najtaniej poleca
Baranowski
Poznań. Podgórna 13. Pg 5428/9

Materjały na mundurki szkolne
najtaniej
Jan Zagrodzki
Bławaty. Poznań. ul. Zamkowa 5 narożnik Rynkowej. Ng 15 289-90

Maszynę
Remington korzystnie sprzedam. Półwiejska 26. m. 41, godz. 14 — m. 16. zdg 79 641

Hotel
i restauracja z pełnym wyszynkiem w rynku miasta powiatowego w Wlkp. do ostąpienia. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod ng 16 358

Skład
kolonjalny dobrze prosperujący z towarem, mieszkaniem zaraz sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 79 585

Piec
westfalski dobry sprzedam. Górna Wilda 94, m. 1. zdg 79 565

Skład
kolonjalno-nabiałowy, obrót miesięczny 8 000,— zł, mieszkaniem, magiel z powodu choroby zaraz sprzedam, 4 500,—. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 79 619

Pracownię
obuwia, front, śródmieście, dobry punkt, niska dzierżawa, dobrze zaprowadzona sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 79 617

Sadzonki truskawek
olbrzymich „Madamme Moutot" i najwcześniejszych „Deutsch Evern" setka zł 3,—. Tel. 18-47. zdg 79 616

Okazyjnie
sprzedam westfalkę, szafę ogniotrwałą, zagraniczne, duży stół krawiecki, biurko, szafę. Klonowicza 7, właściciel. zdg 79 581

Kostjum
płaszcz jesienny nowy sprzedam. Sew. Mielżyńskiego 6, m. 5. zdg 79 614

Meble
najtaniej poleca K. Bakoś, Stary Rynek 51. zdg 79 543

Pianino
zagraniczne, pierwszorzędne. — Marcina 15 — 5. zdg 79 400

Skład
cukierków mieszkaniem najruchliwsza ulica sprzedam. Focha 39, m. 17. zdg 79 530

Fryzjerski
zakład dobrze prosperujący, śródmieście. Adres Kurjer Poznański zdg 79 527

Polowczyk
drugie pole i fuzję cal. 12 mało używaną, korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 500

Słoje
gwarantowane
Słoje
niezmiernie trwałe sprzedaje
Hurt
Porcelany, Wroniecka 24. zdg 79 695

Zakład fotograficzny
na bardzo korzystnych warunkach sprzedam. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański zdg 79 689

Łóżka
dębowe, stolik, marmur 30 zł. — Strzelecka 32, m. 3. zdg 79 708

Okazja!
Monopolowych artykułów placówkę składową, zaprowadzoną, centrum, czynsz tani, dochód — 10 000,— wyjeżdżając urzędowo odstąpię, nieposzlakowanemu. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 580

10 MAJĄTKI

Gospodarstwo
55 mórg koło Gniezna do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 424

Majątek
kupię od 300—600 mórg przy mieście za gotówkę ewentl. przyjmę amortyzacje. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 350

Resztówka
360 mórg, wpłaty 45 000, przejęcie 50 000, Bank Rolny
Majątek
500 mórg, wpłaty 50 000, przejęcie 60 000 amortyzacji.
Majątek
rycerski 3 300 mórg, zabudowania pierwszorzędne, pałac 15 pokoi, pełnem inwentarzem, wpłaty 400 000, reszta amortyzacja. „Rekomendacja", Poznań. Podgórna 6, telefon 49-76. zdg 79 564

Folwark
200 do 300 mórg dobrej ziemi kupię, dam w wpłatę dom z dużym ogrodem w Inowrocławiu. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 553

11. KUPNA

Perski dywan
duży kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 199

Złoto
srebro, brylanty kupuje
Kruk,
27 Grudnia 6. Ng 11 613

Samochód
osobowy „Oldsmobil" zamienimy na ciężarówkę 1 tonnową, ewtl. kupimy. Fabryka Fortepianów, Leszno. Ng 11 619

Kupię
brylanty duże, srebro. Wyspiańskiego 23, tel. 75-98, od 2—5. zdg 78 865

Kupię
od 300—500 dobra ziemia i komunikacja, bez budynków, za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 549

Restauracyjne
nakrycia, porcelane, urządzenie kuchenne etc. okazyjnie kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 326

Konia
średniego kupię. Oferty z cena Kurjer Poznański zdg 79 389

Platformę
na 30 ctr. kupię. Oferty z cena Kurjer Poznański zdg 79 390

Kupię
maszynę do zamykania puszek konserwowych, — cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 496

Kupię
samochód ciężarowy od 2½ tonny na chodzie, cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 494

Kupię
2 wagi dziesiętne od 20 kg, cena. Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 495

Kupię lunetę
do celowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 569

Meble
wszelkiego rodzaju kupuje „Okazja", Szewska 20. zdg 79 514

Kupię
wózek dziecięcy. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 511

Kuchnię
gazową kupię. Wolski, Marsz. Focha 105. zdg 79 575

Psa
myśliwskiego, dobrze tresowanego do polowania kupię. Maj. Górka, p. Pamiątkowo. zdg 79 370

Dynamomaszynę
do galwanizacji od 4 do 8 volt od 60 do 150 amp. kupię. St. Jagodziński, Dąbrowskiego 83. zdg 79 445

Rower
w bardzo dobrym stanie kupię. Patschovsky, Podgórna 13. zdg 79 451

12. DO WYNAJĘCIA

8-pokojowe mieszkanie
komfortowe, słoneczne z obszernemi przynależnościami, ul. Słowackiego 18, Loga, parter, nadające się na biura i mieszkanie, wolne zaraz. Pg 5452-18,89

6-pokojowe
mieszkanie komfortowe i słoneczne, centrum miasta, centralne ogrzewanie od zaraz korzystnie do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 2691

Sześciopokojowe
IV ośmiopokojowe, II, garaż przy Parku Wilsona. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 890

5
pokoi, Wielka, wynajmie tanio administrator Wielkie Garbary 21 m. 8. zdg 78 582

4 pokojowe
mieszkanie, ul. Marynarska 6, wynajęcia dzwonek 4. zdg 78 359

3
pokojowe Chociszewskiego 21, — Łazarz. zdg 79 336

Trzypokojowe
komfortowe. Grodziska 20. zdg 79 418

Próżny
duży niekrępujący. Matejki 51. m. 9. zdg 79 466

Mieszkania
5 i 4-pokojowe. Wiadomość Wolnica 4/5 — 9. zdg 79 457

3
pokojowe komfortowe mieszkanie Ostroroga 37, I p. Wiadomość w składzie. zdg 79 586

Czteropokojowe
komfortowe (centrum). Oferty Kurjer Poznański zdg 79 590

Pokój
kuchnia 40, Chociszewskiego 25, wynajmię. Wierzbięcice 5, m. 1. zdg 79 632

Pokój
kuchnia, słoneczne, 3 lata zgóry. Jeżycka 34, gospodarz. zdg 79 664

Czteropokojowe
Focha 123 — bezpodatkowe — komfortowe 93,—. Właściciel, ul. Lodowa 1 — 4. zdg 79 661

Puszczykówko 46
3, 4 i 5-pokojowe, weranda, komfort. zdg 79 601

4
pokoje kuchnia pok. dla służby słoneczne duże II ptr. św. Wojciecha od gospodarza od 1. 10. 36 Oferty Kurjer Poznański zdg 79 526

Pięciopokojowe
komfortowe, ogrzewanie centralne z kuchni, wysoki parter od października. Wierzbięcice 13, do wynajęcia. Telefon 12-66. Pg 6291-56,295

9
wzgl. 5 i 4 pok. na biura lub mieszkanie. Mickiewicza 30. Pg 6289-56,289

2 pokoje
kuchnia, śródmieście, częściowo umeblowane natychmiast wynajmę. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 551

Trzypokojowe
ładne słoneczne, centralne, blisko Rynku Wildeckiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 535

Trzypokojowe
mieszkanie meblami. Stary Rynek 60 — 5, od 11—13. zdg 79 532

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia 55,— miesięcznie, pół roku zgóry. Chwaliszewo 9, piekarnia. zdg 79 598

1, 2, 4 pokojowe
mieszkania komfort willowe — wprost od gospodarza do wynajęcia przy Dębinie, ul. Chmielna nar. św. Szczepana. zdg 79 510

3
pokoje kuchnia, łazienka, słoneczne III piętro września. Portjer, Focha 128, godziny 14—16. zdg 79 523

4-pokojowe
mieszkanie przy Alejach Marcinkowskiego za czynszem ustawowym, pewnemu płatnikowi — wprost od gospodarza od 15-go września rb. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 79 524

Sześciopokojowe
do dwupokojowych. Marcina 74, I., — 18, front. zdg 79 696

Sześćpokojowe
Pięćpokojowe
Czteropokojowe
mieszkania do wynajęcia. Kraszewskiego 11, gospodarz. zdg 79 694

5-pokojowe
Matejki 5 (od Grunwaldzkiej) — niskie III pr. 120 zł wskaże mieszkanie 14. Informacje tel. 62-14 zdg 79 707

Mieszkania
3—2 pokojowe, plac Asnyka 3, komfortowe wynajmę. zdg 79 584

2
pokoje kuchnie wydzierżawię na Łazarzu. Wiadomości Palacza 70 — 1. zdg 79 583

Trzypokojowe
słoneczne mieszkanie, piętro. — Grodziska 22 — 6. zdg 79 368

Duży
skład z piwnicą. Informacje dozorca ,Pocztowa 16. zdg 79 521

2
ubikacje odnowione. Ostrówek 10 Dozorca. zdg 79 520

13. SZUKA MIESZK.

Urzędnik
państwowy poszukuje 3-pokojowego, najchętniej pierwsze piętro balkonem okolicy Jeżyc. — Wiadomość Kartuska 5/7, Makowski. zdg 79 347

1—2
pokoi kuchnia, wprost od gospodarza. Rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 344

Poszukuję zaraz
4 lub 5 pokojowego mieszkania nowy dom Łazarz — Sołacz. — Skład papieru Ratajczaka 2, telefon 26-95. zdg 79 433

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje portjerstwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 388

Urzędniczka
poszukuje pokoju z kuchnią lub pokoju, czynsz miesięczny. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 499

Mieszkania
8-pokojowego, komfortowego, — dzielnica spokojna Jeżyce lub blisko Teatru Wielkiego wprost od gospodarza. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 79 428

5
pokoi od 1. 10. nie na peryferjach I, II piętro szuka wyższy urzędnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 533

Mieszkania
trzypokojowego z przynależnościami w centrum miasta, okolice Łazarza, Wildy, Jeżyc poszukuje od 1. 9. punktualny płatnik. — Oferty Kurjer Poznański zdg 79 698

Młode
małżeństwo poszukuje portjerstwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 386

Natychmiast
poszukuję dwupokojowego wzgl. trzypokojowego, — słonecznego mieszkania, niewysoko, centrum, właściciel domu. Oferty gospodarzy Kurjer Pozn. zdg 79 579

Pokoju
kuchni lub 2 pokoje w śródmieściu, płacę zgóry. Agentów wykluczam. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 375

Pokoju
kuchni poszukuję od gospodarza urzędnik kolejowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 518

Urzędnik
państwowej posadzie szuka pokoju kuchnią za miesięczną płacą 25—30,— ewentl. 3 miesiące, stały płatnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 486

15. POKOJE UMEBL.

Przyjezdnym
najtaniej. Kolegjacki 5—3 (Nowy Rynek) nocny dzwonek. dr 2574

Pokoik
tani podwórzowy. Działyńskich 11, parter, Matuszek. zdg 79 099

Przyjmę
na stancję uczenice szkolne, troskliwa opieka, dom kulturalny. Aleje Marcinkowskiego 1. m. 8. (dom narożnikowy). zdg 76 995

Dwuosobowy
obiadami fortepianem. Ratajczaka 9 — 10. zdg 79 102

Pokój
wszelkie wygody tanio. Łazarz. Spokojna 31. m. 8. zdg 79 329

Przecznica
2 — 4, utrzymaniem, dwuosobowy zdg 79 415

Ratajczaka
11 a — 71. zdg 79 434

Fredry
1 — 18, jedno — dwuosobowy. zdg 79 403

Frontowy
słoneczny zaraz. Zielona 2 — 5. zdg 79 491

Pokój
Ogrodowa 19 — 9. zdg 79 471

Dąbrowskiego
64 — 26. zdg 79 470

Przyjmę
kilku szkolnych chłopców na wspólny pokój z utrzymaniem. Dobra opieka. Zgłoszenia 3 Maja 3a, m. 20. zdg 79 472

Obok
Zamku
Wały Zygm. Augusta 1 — 10. zdg 79 437

Eleganckie
dwa. Jasna 5 — 9. zdg 79 483

Pokój
utrzymaniem. Zacisze 4, m. 1. zdg 79 476

Niekrępujący
utrzymaniem. Ratajczaka 9 — 8. zdg 79 475

Słoneczny
utrzymaniem — bez. Marcina 32, m. 9. zdg 79 440

Śniadeckich
21 — 4. zdg 79 442

Komfortowy
balkonem, pierwszorzędnem utrzymaniem. Młyńska 2, m. 12. zdg 79 444

Ładny
czysty, fortepianem. Wielka 9, m. 5, wejście Szewska. zdg 79 703

Śniadeckich
6 — 8. zdg 79 658

Tani
Kwiatowa 4 — 11. zdg 79 595

Cieszkowskiego
6 — 7, inteligentnym. zdg 79 560

programy radjowe

OGÓLNOPOLSKIE

Czwartek, 20 sierpnia.

6,30 audycje poranne; **11,57** sygnał czasu; **12,13** dziennik południowy; **12,23** koncert południowy w wykonaniu orkiestry 58 p. p. pod dyr. kpt. Maksymiljana Chmielewicza (z Poznania); **15,30** wiadomości gospodarcze; **15,45** „Ach, te wróble" — pogadanka dla dzieci; **16,00** popularny koncert w wykonaniu Orkiestry Filharmonji Warszawskiej pod dyr. Józefa Ozimińskiego z Ciechocinka (przez Toruń); **16,45** „Nauczyciel a obrona narodowa" — odczyt; **17,00** recital skrzypcowy Szymona Bakmana; **17,25** Bolesław Woytowicz: Koncert fortepianowy w wykonaniu kompozytora z tow. orkiestry symfonicznej P. R. pod dyr. Grzegorza Fitelberga; **17,50** „Człowiek przygotowany na wszystko" — pogadanka (z Poznania); **18,50** pogadanka aktualna; **19.00** Powszechny Teatr Wyobraźni: słuchowisko Jana Parandowskiego p. t. „Gałązka Oliwna" (Olimpiada starogrecka). Opracowanie radjofoniczne Bronisława Horowicza. Muzyka Nawrockiego (wznowienie); **19,45** koncert muzyki węgierskiej; **20,30** skrzynka techniczna; **20,45** dziennik wieczorny; **20,55** pogadanka aktualna; **21,00** „Nasze piosenki" — odśpiewa Zofja Wyleżyńska. Akompanjuje Walentyna Czuchowska. W programie pieśni Włodzimierza Kenigа (z Wilna); **21,15** koncert muzyki salonowej (z Poznania); **22,00** wiadomości sportowe; **22,15** programy lokalne.

WARSZAWA

Czwartek, 20 sierpnia.

Warszawa — 12,03 „Od prosiaka do bekoniaka" — pogadanka; **18,00** „Jak spędzić święto?"; **18,10** „Życie kulturalne stolicy"; **22,15** muzyka lekka (płyty); **23,00** muzyka taneczna z dancingu „Cafe-Club" w Warszawie.

POZNAŃ

Czwartek, 20 sierpnia.

Poznań — 12,03 skrzynka rolnicza; **13,15** „Muzyka polska" (płyty); **15,30** przegląd giełdowy; **15,40** wiadomości gospodarcze (z Warszawy); **18,00** „Swawolny kwadrans"; „Tata bije rekord" — Tadeusza Markowskiego; **18,15** „Tanga" (płyty); **22,25** „Serenada nocna" (płyty).

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

na czwartek:

17.00 Budapeszt. Muzyka salonowa. **17.15 Anglja.** (Nat. Progr.). Muzyka taneczna. **17.25 Wiedeń.** Kwartet solistów. **17.30 Berlin.** — Koncert solistów. **17.45 Sottens** Recital skrzypcowy. **18.00 Berlin.** Tańce ludowe i walce. **Budapeszt.** Koncert kwartetu węgierskiego. **18.20 Ryga.** — Wesołe piosenki **18.30 Anglja.** — (Nat. Progr.). Muzyka taneczna. **18.50 Sottens.** Melodje operetkowe.

19.00 Budapeszt. Utwory fort. Liszta. **Berlin.** Muzyka rozrywkowa. **19.05 Wiedeń.** Festiwal Salzburski. „Falstaff" — opera Verdiego. Dyr. A. Toscanini. **Ryga.** Koncert symfoniczny pod dyr. Walerjana Berdjajewa. Sol. Witold Małcużyski (fort.)

20.00 Anglja. (Reg. Progr.). — Koncert z Queens Hallu. W pr. Debussy i Ravel. **Moskwa** — (Kom.) „La Perichole" — operetka Offenbacha. **20.10 Berlin.** „Melodja miłosna" — koncert. **Koenigswust.** Wesoły program 2-godzinny. **20.15 Wieża Eiffla.** „Bal maskowy" — opera Verdiego (tr. z Vichy). **20.30 Paris. P. T. T.** Dawne przeboje franc. **20.40** — **Rzym.** Koncert orkiestrowy. — **Berlin.** Koncert symfoniczny.

21.00 Anglja. (Nat. Progr.). — Radjorewja. **21.10 Beromuenster.** Koncert orkiestrowy.

22.15 Anglja. (Nat. Progr.). — Koncert radjoork. **22.20 Budapeszt.** Koncert orkiestrowy. **22.30 Berlin.** Program rozrywkowy. — **Anglja.** (Reg. Progr.). Muzyka taneczna. **22.45 Radio Paris.** Muzyka taneczna.

23.00 Koenigswust. Niemiecka muzyka taneczna. **Kopenhaga.** — Muzyka taneczna. **23.15 Radio Paris.** Muzyka lekka. **23.30 Budapeszt.** Muzyka cygańska. **23.35 Wiedeń.** Muzyka taneczna.

1.00 Berlin. Koncert po północy.

MUNDURKI-UBRANKA PŁASZCZE SZKOLNE

najlepszy krój
największy wybór
najniższe ceny
— tylko —

W. KONKIEWICZ
POZNAŃ ST. RYNEK 8

ng 16097

Przyjezdnym
tanio. Wodna 13 — 9.
zdg 79 628

Gimnazjastom
dobrem utrzymaniem, opieką, pomocą naukową. Weberowa, Górna Wilda 42 — 7. zdg 79 606

Niekrępujący
czysty. Garncarska 3 — 11, I. p.
zdg 79 600

Dwuosobowy
utrzymaniem tanio, także uczniom. Działyńskich 6 — 3.
zdg 79 692

Ładny
pokój frontowy wynajmę inteligentnemu, solidnemu panu — utrzymaniem. Zgłoszenia Wyspiańskiego 14, m. 6.
zdg 79 374

Młyńska
3—8, pokoje ładne, czyste, utrzymanie. zdg 79 667

Centrum
panienkom szkolnym dom kulturalny. Kręta 6 — 1. I.
zdg 79 669

16. SZUKA POKOJU

Pokoju
z używalnością kuchni poszukuje kulturalna od 1. 9. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 79 413

Pokoju
tylko dla wspólnej nauki centrum poszukują studenci. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 431

Pokój
próżny, duży, blisko centrum, w kulturalnym domu potrzebny zaraz bezdzietnemu małżeństwu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 676

TEATRY

TEATR POLSKI: Środa, 19. 8. „Medor".
Czwartek, 20. 8. „Lekkomyślna siostra" premjera
Piątek, 21. 8. „Lekkomyślna siostra".
Sobota, 22. 8. „Lekkomyślna siostra".
TEATR NOWY: Środa, 19. 8. „Cierpki owoc".
Czwartek, 20. 8. „Cierpki owoc".
ADRJA: Dziś „Słomiani wdowcy łączci się".

Owoce — ból żołądka
Ratunek — kieliszek
Podbipięty
lub
Kropli Doktorskich
Kantorowicza
Pg 5931-33,36

KINA

Poznań, środa, 19. 8.
APOLLO: „Oskarżam Cię Matko".
CORSO: „Fantomas"
GLORIA: „Casino de Paris"
GWIAZDA: Z powodu renowacji kino od dziś nieczynne.
OŚWIATOWE T. C. L.: — „Pieśń Nocy".
METROPOLIS: „Becky Sharp".
RENAISSANCE: „Srebrne ostrogi".
SŁOŃCE: „Generał Sutter".
SFINKS: Mały pułkownik.
ŚWIT: „Król Brodwayu".
TĘCZA-Łazarz: „Jego wielka miłość".
TĘCZA-Wilda: „Straszny Dwór".
WILSONA: „Ostatni Posterunek".

Pokoju
utrzymaniem szuka urzędnik. — Cena Kurjer Pozn. zdg 79 654

Próżny
duży śródmieście używaniem kuchni. Zgłoszenia agentura Kurjera Poznańskiego zdg 79 657

Niekrępującego
dobrze umeblowanego, spokojne położeniei, wygody, telefon. tramwaj. 1. 9. dla pana, okolica Wierzbięcice lub Kochanowskiego. Cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 387

Pokoju
umeblowanego od zaraz, okolica Górna Wilda. Oferty cenę Kurjer Poznański zdg 79 378

Próżnego
pokoju ewentl. klatki schodowej poszukuje samotna. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 640

17. LOKALE

Kino
dźwiękowe, urządzone wynajmie gospodarz, Półwiejska 2.
zdg 79 219

Skład
ubikacje wynajmę gospodarz. — Półwiejska 2. zdg 79 220

Lokal handlowy
obszernemi piwnicami. nadający się na skład kolonjalny i delikatesów ul. Półwiejska 1. Strzelecka 33 (narożnik) od 1 lipca do wynajęcia. Zgłoszenia J. Loga. Słowackiego 18. telefon 66-89.
Pg 5188-25.92

2 pokoje
kompletnem urządzeniem biurowem, maszyną do pisania, kasą ogniotrwałą, telefonem odnajmę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 337

Poszukuję
ubikacyj na składnice, może być podwórzowa, suterenowa, okolica Starego Rynku. zdg 79 469

Piwnicy
niekrępującem wejściem, czystej poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 674

Szukam
w pobliżu Starego Rynku większych suchych piwnic lub ubikacji parterowych na składnicę. — Pieczyński, Stary Rynek 44.
zdg 79 603

Stolarz
poszukuje ubikacyj 1 lub 2. — Oferty Kurjer Poznański zdg 79 513

18. DZIERŻAWY

Z powodu rozparcelowania majątku, poszukuję nowej
Dzierżawy majątku
800—1 000 mórg dobrej ziemi bez inwentarza tak martwego jak i żywego. Łaskawe zgłoszenia proszę nadesłać Kurjer Poznański pod zdg 78 740

22. ZGUBY

Seter
angielski brązowy zaginął. Starościńska 6. zdg 79 351

Bransoletkę
złotą śródmieście wynagrodzeniem. Ogrodowa 2, m. 6.
zdg 79 570

Zgubiono
pugilaresik czerwony z wykazem osobistem i 80 zł. Proszę zwrot za wysokim wynagrodzeniem. Janina Radomska, Poznań, Dąbrowskiego 53/55. zdg 79 426

23. ROZMAITE

Adarelli przepowiada
z kart Braminów, ręki. Przyjmuje do 9 wieczór. Podgórna 13, mieszkanie 10, front. zdg 79 452

24. NAUKA

Kursy Handlowe Preissa
rok zał. 1893, Skarbowa 11. — roczny 3-go
września
półroczny 1-go
października
zdg 78 824

Kursy handlowe
rozpoczynam 1 września. Kromczyńska, Ogrodowa 16, II piętro.
zdg 79 257

Lekcje
francuskiego, potrzebne kwalifikacje i warunki podać Kurjer Poznański zdg 79 001

Obecnie
koedukacyjne
kursy handlowe Sawickiego
mieszczą się Kantaka 7, telefon 49-68. Nowy kurs pierwszego września. dg 2644/5

Kursy
stenografji, pisania maszyną. — Kantaka 1. zdg 77 401/2

Pensjonat
wzorowy dla uczenic. Opieka wszechstronna. Warunki bardzo dogodne. Marcinkowskiego 19, m. 7. zdg 79 702

Przyjmę
na stancję dwóch uczniów. Dobre utrzymanie, stała konwersacja francuska, w razie potrzeby pomoc w naukach. Zgłoszenia Wyspiańskiego 14, m. 6.
zdg 79 373

25. MUZYKA

Tanio, sumiennie
gry fortepianowej. Dyplom państwowy. Łąkowa 4 b — 8.
zdg 77 930

Kwartetu
lub trio z podaniem instrumentów, warunków poszukuje Kawiarnia Rawicz, Rynek 8.
zdg 79 652

Trio
damsko - męskie (akordeon, czelo, śpiew) wolne. Leszno, Poste restante B. A. zdg 79 691

Prima
pianista akordeon koncert.-jazzow, wolny od 1 września. Włocławek, Cukiernia Włoska. 3-go Maja. zdg 79 688

26. SZUKA POSADY

a) Służba domowa

Dziewczyna
wiejska poszukuje samodzielnej posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 100

Dziewczyna
gotowaniem wiejska, uczciwa szuka posady 2 lub 3 osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 330

Niemka
lat 21, słabo mówiąca po polsku szuka posady do wszystkiego z gotowaniem lub do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 411

Pokojowa
poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 394

Bieliźniarka
umiejąca garderobę dziecięcą szuka posady do dzieci na majątek lub do miasta. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 79 484

Posługaczka
szuka posługi 3 razy tygodniu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 660

Kucharka
uczciwa pracowita z dobrym gotowaniem poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 79 681

Pokojowa
szuka posady pokojowej w dworze lub większym majątku. — znam wszelka prace. dobra obsługę, dobre świadectwa, proszę podać pensję. Władysława Linkowska. Suchylas. powiat Poznań. zdg 79 677

Starsza
szuka posady do wszystkiego z szyciem. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 666

Posługaczka
młoda, gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 604

Dziewczyna
z prowincji posiadająca dobre świadectwa szuka posady najchętniej od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 550

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 529

Posady
szukam z dobrem gotowaniem, samodzielnem prowadzeniem gospodarstwa domowego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 365

b) Inni

Biuralistka
piszaca na maszynie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 655

Panna
szyciem, robótkami szuka posady do dzieci, składzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 126

Malarski
pomocnik młodszy dzielny poszukuje pracy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański Pg 6283-56,279

Bona
Wlkp. z prawem nauczania z kilkoletnią praktyką przy szkolnych dzieciach i młodszych, kurs pielęgniarski, szycie, niemieckie, poszukuje posady. Oferty Panczak dla N. N. Grudziądz, Małomłyńska 7. zdg 77 597

Pomocnik
gastronomiczny z kaucją do 300 zł poszukuje posady od 1 września br. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 359

Robotnik
żonaty poszukuje jakiejkolwiek pracy, da kaucji 100,—. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 382

Kasjerka
długoletnia praktyka, obeznana dokładnem prowadzeniem księgowości Pozn. Banku Ziemian Wlkp. Izby Rol. sprawy wekslowe, ubezp., podatkowe poszukuje samodzielnej posady od 1. 10. na majątek. Referencję, świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański zdrg 78 631

Młody
emeryt wojskowy, kupiec szuka posady podróżującego na auto, prowincja, prowizję. Zgłoszenia Poznań, Warszawska 135, m. 6.
zdg 79 357

Krawcowa
inteligentna lat średnich, znajomość pracy domowej szuka odpowiedniej posady lub pracy w dom. Posiada dobre polecenia. — Oferty Kurjer Poznański
zdg 79 425

Fryzjerka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 406

Kuśnierka
krawcowa pierwszorzędna garderobę damską, modernizuje futra, szuka posady poza domem 1 zł dziennie. Ofery Kurjer Poznański zdg 79 438

Ogrodnik
żonaty w średnim wieku bezdzietny, znam dobrze ogrzewania centralne także gospodarkę przyjmie stróżostwo albo inne zajęcie od każdego czasu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 461/2

Fryzjerka
kursistka szuka posady. Wolne utrzymanie. Zgłoszenia Agentura Kurjera Pozn. Miłosław.
ng 16 361

Panienka
samodzielna, bardzo długoletnie świadectwa, zna również ekspedycję, poszukuje posady od 1. 9. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 589

Książkowa-bilansistka
sprawy podatkowe Ubezp. Społ. zaległości szuka pracy dorywczej. Oferty Kurjer Poznański
zdg 79 596

Krawcowa
pierwszorzędna na płaszcze, suknie poza dom 2 zł dziennie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański
zdg 79 548

Krawcowa
domowa, dobry krój, szycie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 528

Ogrodnik
doświadczony, bezwzględnie uczciwy, dobrze polecony szuka posady żonatego od 1. 9. lub 1. 10. do większego domu lub ogrodnictwa handlowego. Zgłoszenia — Ogrodnictwo Góra, poczta Żnin.
zdg 79 690

Neuczycielka
dyplomowana, młoda ,szuka posady, francuski (konwers.), łacina ,fortepian, początki niemieckiego, referencje. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 687

Handlowiec
książkowy z 12 letnią praktyką w tartaku poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 79 686

Urzędnik gospodarczy
kawaler, po 40, dobry rolnik, znający dobrze swój zawód, poszukuje zaraz posady ewentualnie jako pisarz podwórzowy lub włodarz. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 79 684

Biurowy
z pięcioletnią praktyką poszukuje jakiejkolwiek posady, ewentualnie kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 384

Pielęgniarka - wychowawczyni
pierwszorzędne do zdrowych — i chorych według nowoczesnych zasad nauki, kocha dzieci, odżywienie systemem Pirqueta szuka posady. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 79 364

Panna
do obsługi gości jako kelnerka poszukuje posady od zaraz lub 1 września. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 79 680

Kasjerka
książkowa, starsza, rutynowana, poszukuje stałej, przejściowej lub godzinowej pracy mieście lub majątku. Oferty Kurjer Poznański
zdg 79 634

Urzędnik
gospodarczy, kawaler, 3 letnią praktyką posiadający również dyplom szoferski szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański
zdg 79 519

27. WOLNE POSADY

Wielkopolanka
potrzebna do 12 letn. dziewczecia z prawem nauki w szkole powsz. musi być energiczną, znać grę (choć początki) na fortepian. trochę języka franc. i trochę szycia. Warunki przy wolnym utrzymaniu i stancji uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod dg 2728

Asystenta (tki)
aptek. młodszego, samodzielnego poszukuje małom. apteka Wlkp. katol., konieczny język niem. Oferty z ostatn. posady z pod. pensji przy wolnym utrzymaniu kierować do Kurjera Poznańskiego dg 2735.

Skład papieru
przyjmie ekspedjentkę i panienkę do pomocy. Życiorys, odpisy świadectw, fotografje, wymagania Kurjer Pozn. zdg 79 353

Budowlany
technik początkujący potrzebny. Zgłoszenia pensja Kurjer Pozn.
zdg 79 352

Kucharka i pokojowa
z długoletnią praktyką, pierwszorzędnemi świadectwami potrzebne od 1 września. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 498

Kucharka
młodsza dobrze obeznana w swym zawodzie na majątek potrzebna. Kopje świadectw i warunki podać. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 342

Służąca
lepsza do wszystkiego, gotowanie Plac Wolności 14 a — 8, od 4—6.
zdg 79 487

Poljerki
od zaraz potrzebne. Zawady, ul. Chlebowa 22. zdg 79 642/3

Dziewczyna
potrzebna na wieś do gospodarstwa. Prusa 17, m. 4. zdg 79 420/1

Podróżujący
zaprowadzony na druki i litogr. potrzebny. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 79 701

Fryzjer
Marcin 68. zdg 79 655

Posługaczka
gotowaniem zaraz. Focha 79 — m. 5. zdg 79 659

Służąca
praniem gotowaniem samodzielna zaraz. Wielkie Garbary 18, m. 9. zdg 79 682

Ekspedjentka-dekoratorka
towarów krótkich z kaucją oraz uczenica od zaraz. Oferty z podaniem wynagrodzenia odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego zdg 79 678

Osoby
starszej, zdrowej, religijnej, któraby zajęła się wychowaniem 7 dzieci poszukuje zaraz. Nowak, Bydgoszcz, Jackowskiego 4.
ng 16 359

Przyjmiemy
4 panie i 4 panów, lecz tylko inteligentnych ze zmysłem kupieckim, do lekkiej akwizycji. Zarobek zapewniony. Zgłoszenia osobiste, czwartek godzina 12—15, w biurze ul. św. Marcina 28, — m. 9. ng 16 363

Posługaczka
do prac domowych oraz do dziecka zaraz. Jasna 6/7, m. 4.
zdg 79 621

Krawcowe
praktyką szwalniach miarowych potrzebne. Fredry 3. m. 7.
zdg 79 630

Dziewczę
do posyłek — robótek potrzebne. „Femina", Fredry 3. zdg 79 631

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem. Zgłoszenia od godz. 8 wieczorem, Marszałka Focha 35. m. 12.
zdg 79 561

Kucharkę - służącą
dobrze polecona z bardzo dobrem gotowaniem, zaufaną dla 2 osób (willa) przyjmę 1 września. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 79 605

Panienka
biura. Marcina 74 — 18.
zdg 79 697

Dziewczyna
uczciwa, czysta, zdrowa, lat 28 do 35, samodzielnem gotowaniem wszelkiej pracy domowej, dobre świadectwa od 1. 9. na wyjazd 2 osoby. Zgłoszenia Wały Augusta Zygmunta 10 a, m. 4, 20. 8. od 3—5. zdg 79 549

Stolarze
potrzebni na stałą prace zaraz. Św. Marcin 31. zdg 79 525

Dziewczyna
z pościelą do wszystkiego 10.— miesięcznie. Dębiec, Świerczewska 19, kiosk. zdg 79 339

Dzielny
polowy, własna dubeltówka zaraz. Nowawieś. Swarzędz.
zdg 79 325

Służąca
do wszystkiego od zaraz potrzebna. Łukaszewicza 6 — 1.
zdg 79 324

Uczenica
rzeźnicka potrzebna. Żupańskiego 5, m. 2. zdg 79 416

Dziewczyna
z gotowaniem potrzebna do restauracji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 254

Kucharki
na wieś poszukuję od zaraz lub później. Zgłoszenia osobiste sobotę 22. bm. g. 11 do 13. ul. Kręta 22, m. 6. zdg 79 345

Magistry
od 1. 9, wzgl. 1. 10. z jednoroczną praktyką przyjmie Apteka pod Lwem Czersk, Pomorze — wolny stół i pokój. dg 2656

GAZO-TOX
TĘPI BEZAPELACYJNIE
PLUSKWY MOLE
I INNE ROBACTWO.
ŻĄDAĆ w APTEKACH, DROGERJACH
I SKŁADACH APTECZNYCH
FABRYKA „UNIVERSUM" POZNAŃ

ng 16 027

Kelner
dobrej prezentacji do większej restauracji kolejowej potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 79 253

Nauczycielka
państw. prawa dla sześcioletn. chłopca oraz opieka dwuletn. dziewczynki. Zgłoszenia fotografja Maj. Błażejewo, poczta Wieszczyczyn, pow. Śrem. zdg 79 401

Służąca
z gotowaniem. Wały Jagiełły 22, m. 9. zdg 79 402

Cukiernik
dzielny pewny w swym zawodzie Zgłoszenia Kramarska 27.
zdg 79 506

Przychodnia
potrzebna. Woźna 7, Restauracja. zdg 79 264

Bufetowa
perfekt do większej restauracji kolejowej, kaucja 100,— złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 79 255

Potrzebna
na majątek od 1 września kucharka pierwszorzędne gotowanie, zaprawy i chów drobiu, pokojowa dzielna w swym zawodzie pierwszorzędne świadectwa i referencje. Zgłoszenia w sobotę od godz. 3—5 Poznań, Plac Wolności 17, m. 13. zdg 79 633

Ślusarz
maszynowy, rutynowana siła — starszy potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 699

Praktykant biurowy
o ładnym charakterze pisma do poważnego przedsiębiorstwa potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 597

Dziewczyna
do wszystkiego samodzielne gotowanie potrzebna. Mostowa 24, — m. 2. zdg 79 693

Dziewczyna
przychodnia z praniem. Górna Wilda 122, m. 5. zdg 79 709

Adwokat
na Górnym Śląsku przyjmie aplikanta chrześcijanina. uprawnionego przed Sądem Okręgowym. 200,— złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 385

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego. Górna Wilda 31, Kawiarnia. zdg 79 576

Dziewczyna
do wszystkiego, która zna robótki bez spania potrzebna zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański
zdg 79 574

Bufetowa
rutynowana samodzielna siła do restauracji dworcowej na większej stacji na Kresach potrzebna. Zgłaszać się osobiście z dowodami fachowemi do hoteln Monopol w Poznaniu, pokój 77, środe, czwartek w godzinach 15—17.
zdg 79 706

Uczenice
do krawieczyzny potrzebne na rok. Reja 5 ,m. 3. zdg 79 704

Inkasent
z gotówka 500,— zł potrzebny. Oferty Kurjer Poznański
zdg 79 679

Ekspedjentka
rzeźnicka samodzielna na filję z kaucją potrzebna. Zgłoszenia Romana Szymańskiego 10 — 4.
zdg 79 668

29. ROZRYWKA

Rozkosznie czarujący
Shirley Temple
„Mały Pułkownik"
Najradośniejsza kreacja.
Kinoteatr „Sfinks"
zdgr 78 695

„Kapelusz"
modnie przelasonowany odświeżony, zastąpi nowy. Tanie kapelusze na składzie. Wytwórnia kapeluszy meskich. damskich 27-go Grudnia 2. podwórze. zdg 73 851

Przesyłki
pospieszne zwyczajne bagażowe dowozi najkorzystniej
Kaźmierczak
obsługa drobnicy kolejowej Małe Garbary 4, telefon 58-29.
zdg 79 480

Casino de Paris
Kino Gloria. zdg 79 473/4

Co futro = to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter,** Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc sierpień 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00, w innych krajach zł 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższa przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 11,10, w dni przedświąteczne do godz. 11,00, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówk.): słowo nagłówk.) (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matryc., wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72 P. K. O. Poznań nr. 200.149.